

2016-23643 Esas

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesini fazla mesai ücretlerinin ödenmemesi sebebiyle haklı sebeple feshettiğini ileri sürerek, kıdem tazminatı, fazla mesai, ulusal bayram ve genel tatil ile hafta tatili alacaklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı taraf vekilleri temyiz etmiştir.

Gereke:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davacının tüm ve davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-4857 sayılı Kanun'un 32/8. maddesinde işçi ücretinin beş yıllık özel bir zamanaşımı süresine tabi olduğu açıkça belirtilmiştir. Fazla çalışma ücreti, hafta tatili ücreti ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacakları da geniş anlamda ücret alacağı niteliğinde olup, beş yıllık zamanaşımı süresine tabidir.

Somut olayda, bilirkişi raporunun taraflara tebliğinden sonra, davalı vekili, bilirkişi raporuna karşı beyanlarını içeren dilekçede zamanaşımı defini ileri sürmüştür. Davacı vekili ise 03.09.2014 tarihli ıslah dilekçesi ile kıdem tazminatı ve fazla mesai alacaklarına dair talep sonucunu arttırmıştır. 04.09.2014 tarihli oturumda ise, davalı vekili, bilirkişi raporuna karşı beyanlarını tekrar ettiğini ifade etmiş olmakla, kanuni süresinde ıslaha karşı zamanaşımı defini ileri sürmüş, ancak mahkemece bu husus nazara alınmamıştır. Bu itibarla, davalının, ıslaha karşı vaki zamanaşımı defi dikkate alınarak belirlenecek fazla mesai alacağının hüküm altına alınması gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 06.10.2016 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

No: 98

2016-16273 Esas

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin bir kısım alacaklarının ödenmediğini ileri sürerek, fazla mesai, ulusal bayram ve genel tatil ile hafta tatili alacaklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak davanın kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-4857 sayılı Kanun'un 32/8. maddesinde işçi ücretinin beş yıllık özel bir zamanaşımı süresine tabi olduğu açıkça belirtilmiştir. Fazla çalışma ücreti, hafta tatili ücreti ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacakları da geniş anlamda ücret alacağı niteliğinde olup, beş yıllık zamanaşımı süresine tabidir.

Somut olayda, davacı vekilinin ıslah talebine karşı, davalı vekili süresinde zamanaşımı defini ileri sürmüştü, ancak mahkemece bu husus nazara alınmamıştır. Davalının, ıslaha karşı vaki zamanaşımı defii dikkate alınarak belirlenecek alacakların hüküm altına alınması gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 16.06.2016 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

No: 99

Esas No : 2015/260

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesini evlilik sebebiyle feshettiğini, davalarını belirsiz alacak davası olarak açtıklarını belirterek kıdem tazminatı, fazla mesai, hafta tatili, genel tatil ve yıllık izin ücreti alacaklarının ödetilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı taraf vekilleri temyiz etmiştir.

Gerekçe:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre, davacının tüm, davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Taraflar arasında öncelikle çözümlenmesi gereken uyuşmazlık, davanın belirsiz alacak davası türünde açılabilmesi için gerekli şartları taşıyıp taşımadığı noktasında toplanmaktadır.

01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Kanun'un 107. maddesiyle, mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda yer almayan yeni bir dava türü olarak belirsiz alacak ve tespit davası kabul edilmiştir.

6100 sayılı Kanun'un 107. maddesine göre;

"(1)Davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin kendisinden beklenemeyeceği veya bunun imkânsız olduğu hâllerde, alacaklı, hukuki ilişkiyi ve asgari bir miktar ya da değeri belirtmek suretiyle belirsiz alacak davası Açabilir.

(2) Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacı, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabilir.

(3) Ayrıca, kısmi eda davasının açılabilirdiği hâllerde, tespit davası da açılabilir ve bu durumda hukuki yararın var olduğu kabul edilir."

Hükümet tasarısında yer almayan bu madde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu tarafından, esasen baştan miktar veya değeri tam tespit edilemeyen bir alacakla ilgili hak arama durumunda olan kişinin, hukuk sisteminde karşılaştığı güçlüklerin bertaraf edilerek hak arama özgürlüğü çerçevesinde mümkün olduğunca en geniş şekilde korunmasının sağlanması gerekçesi üzerinde durularak ihdas edilmiş ve nihayetinde kanunlaşmıştır.

Davanın belirsiz alacak davası türünde açılabilmesi için, davanın açıldığı tarih itibariyle uyuşmazlığa konu alacağın miktar veya değerinin tam ve kesin olarak davacı tarafça belirlenmemesi gereklidir. Belirleyememe hali, davacının gerekli dikkat ve özeni göstermesine rağmen miktar veya değer belirlenmesinin kendisinden gerçekten beklenilmemesi durumuna ya da objektif olarak imkansızlığa dayanmalıdır.

Madde gerekçesinde "Alacaklının bu tür bir dava açması için, dava açacağı miktar ya da değeri tam ve kesin olarak gerçekten belirlemesi mümkün olmamalı ya da bu objektif olarak imkansız olmalıdır. Açılacak davanın miktarı biliniyor yahut tespit edilebiliyorsa, böyle bir dava açılmaz. Çünkü, her davada arandığı gibi, burada da hukuki yarar aranacaktır, böyle bir durumda hukuki yararın bulunduğundan söz edilemez. Özellikle, kısmi davaya ilişkin yeni hükümler de dikkate alınıp birlikte değerlendirildiğinde, baştan tespiti mümkün olan hallerde bu yola başvurulması kabul edilemez" şeklindeki açıklamayla, alacağın belirli veya belirlenebilir nitelikte olması durumunda, belirsiz alacak davası açılarak bu davanın sağladığı imkanlardan yararlanmanın mümkün olmadığına işaret edilmiştir.

6100 sayılı Kanun'un 107/2. maddesinde, sorunun çözümünde yol gösterici mahiyette kriterlere yer verilmiştir. Anılan madde fıkrasında, karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacının, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabileceği hüküm altına alınmış, madde gerekçesinde de "karşı

tarafın verdiği bilgiler ve sunduğu delillerle ya da delillerin incelenmesi ve tahkikat işlemleri sonucu (örneğin bilirkişi ya da keşif incelemesi sonucu)" belirlenebilme hali açıklanmıştır.

Davacının alacağının miktar veya değerini belirleyebilmesi için elinde bulunması gerekli bilgi ve belgelere sahip olmaması, bu belgelere dava açma hazırlığı döneminde ulaşmasının da (gerçekten) mümkün olmaması ve dolayısıyla alacağın miktarının belirlenmesinin karşı tarafın elinde bulunan bilgi ve belgelerin sunulmasıyla mümkün hale geleceği durumlarda alacak belirsiz kabul edilmelidir.

Sırf taraflar arasında alacak miktarı bakımından uyuşmazlık bulunması, talep sonucunun belirlenmesinin davacıdan beklenemeyecek olması anlamına gelmez. Önemli olan objektif olarak talep sonucunun belirlenmesinin davacıdan beklenemeyecek olmasıdır. Sadece alacak miktarında taraflar arasında uyuşmazlık bulunması ya da miktarın tartışmalı olmasının belirsiz alacak davası açılması için yeterli sayılması halinde, neredeyse tüm davaların belirsiz alacak davası olarak kabulü gerekir ki, bu da kanunun amacına aykırıdır. Çünkü, zaten uyuşmazlık bulunduğu için dava açılmakta ve uyuşmazlık mahkeme önüne gelmektedir. Önemli olan davacının talebini belirli kılacak imkana sahip olup olmadığıdır. Burada, alacağın belirlenebilir olması ile ispat edilebilirliğinin de ayrıca değerlendirilmesi gerektiği unutulmamalıdır. Davacının talep ettiği alacağı belirlemesi objektif olarak mümkün, ancak belirleyebildiği alacağını ispat etmesi, kanunun öngördüğü şekilde (elindeki delillerle) mümkün değilse, burada da belirsiz alacak davası açılacağından söz edilemez. Çünkü, bir alacağın belirlenmesi ile onun ispatı ayrı şeylerdir. Davacı, talep konusu yaptığı alacağını çok net şekilde belirleyebilir, ancak her zaman onu ispat edecek durumda olmayabilir. Aksinin kabulü, her ispat güçlüğü olan alacağı belirsiz alacağa dönüştürmek gibi, hem kanunun amacına hem de genel ilkelere aykırı bir durumu ortaya çıkartabilir.

Alacağın miktarının belirlenebilmesinin, tahkikat aşamasında yapılacak delillerin incelenmesi, bilirkişi incelemesi veya keşif gibi sair işlemlerin yapılmasına bağlı olduğu durumlarda da belirsiz alacak davası açılabilirliği kabul edilmelidir. Ne var ki, bir davada bilirkişi incelemesine gidilmesi belirsiz alacak davasının açılabilmesi için yeterli değildir. Bir davada bilirkişiye başvurulmasına rağmen davacı dava açarken alacak miktarını belirleyebiliyorsa, belirsiz alacak davası açılmaz.

Kategorik olarak, belirli bir tür davanın veya belirli kişilerin açtığı davaların baştan belirlenebilir veya belirsiz alacak davası olduğundan da söz edilemez. Her bir davaya konu alacak bakımından, belirsiz alacak davasına ilişkin ölçütlerin somut olaya uygulanarak, belirleme yapılması gereklidir.

Hakime alacak miktarının tayin ve tespitinde takdir yetkisi tanındığı hallerde (Örn: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu md 50, 51, 56), hakimin kullanacağı takdir yetkisi sonucu alacak belirli hale gelebileceğinden, davacının davanın açıldığı tarih itibariyle alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin imkansız olduğu kabul edilmelidir. Örneğin, iş hukuku uygulamasında, Yargıtayca, fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının yazılı belgelere ve işyeri kayıtlarına dayanmayıp, tanık anlatımlarına dayanması halinde, hesaba esas alınan süre ve alacağın miktarı nazara alınarak takdir edilecek uygun oranda hakkaniyet indirimi yapılması gerekliliği kabul edilmektedir. Bu halde, tanık anlatımlarına dayanılarak hesaplanan alacak miktarından hakimin takdir yetkisine bağlı olarak yapılacak indirim oranı baştan belirli olmadığından, alacak belirsiz kabul edilmelidir.

6100 sayılı Kanun ile birlikte, yukarıda belirtilen çerçevede belirsiz alacak davası açma imkanı tanınarak, belirsiz alacaklar bakımından hak arama özgürlüğü genişletilmiş; bununla bağlantılı olarak da hukuki yarar bulunmadan kısmi dava açma imkanı sınırlandırılmakla birlikte, tamamen kaldırılmamıştır.

Zaman zaman, 6100 sayılı Kanun ile birlikte kabul edilen belirsiz alacak davası ile kısmi davaya ilişkin yeni düzenlemedeki sınırın tam olarak tespit edilemediği, birinin diğeri

yerine kullanıldığı görülmektedir. Oysa bu iki davanın amacı ve niteliği ayrıdır. Alacak, belirli veya belirlenebilir ise, belirsiz alacak davası açılmaz; ancak şartları varsa kısmi dava açılması mümkündür.

Kanunun kısmi dava açma imkanını sınırlamakla birlikte tamamen ortadan kaldırmadığı da gözetildiğinde, belirlenebilir alacaklar için, belirsiz alacak davası açılmasa da, şartları oluştuğunda ve hukuki yarar bulunduğu kısmi dava açılması mümkündür. Aksi halde, sadece ya belirsiz alacak davası açma veya belirli tam alacak davası açma şeklinde iki imkandan söz edilebilir ki, o zaman da kısmi davaya ilişkin 6100 sayılı Kanun'un 109. maddesindeki hükmün fiilen uygulanması söz konusu olamayacaktır. Çünkü, belirsiz alacak davasında zaten belirsiz alacak davasının sağladığı imkanlardan yararlanarak dava açılacaktır; şayet alacak belirli ise de, o zaman sadece tam eda davası açılacaktır. Oysa kanun koyucunun abesle iştiğal etmeyeceği prensibi gereği, anılan maddeyle kısmi davaya ilişkin düzenleme yapıldığı düşünülerek ve Kanundaki sınırlamalara dikkat edilerek kısmi dava açılacaktır.

Bu noktada şu da açıklığa kavuşturulmalıdır ki, şartları bulunmadığı halde dava dilekçesinde davanın belirsiz alacak davası olarak açıldığı durumda davacıya herhangi bir süre verilmeden hukuki yarar yokluğundan davanın reddi yoluna gidilmelidir. Çünkü, alacağın belirlenebilmesi mümkün iken, böyle bir davanın açılmasına Kanun izin vermemiştir. Böyle bir durumda, belirsiz alacak davası açmakta hukuki yarar yokluğundan dava reddedilmeli, ek bir süre verilmemelidir. Zira, burada talep açıktır, bu sebeple 6100 sayılı Kanun'un 119/1-ğ maddesinin uygulanarak süre verilmesi mümkün değildir. Aslında açılmaması gerektiği halde belirsiz alacak davası açılmış olduğundan, bu konudaki eksiklik de süre verilerek tamamlanamayacağından, dava hukuki yarar yokluğundan reddedilmelidir. Buradaki hukuki yarar, sonradan tamamlanacak nitelikte bir hukuki yarar değildir. Çünkü, dava açıldığında o sırada mevcut olmayan hukuki yarar, bunun da açıkça mahkemece bilindiği bir durumda, tamamlanacak bir hukuki yarar değildir. Aksinin kabulü, aslında açık olan talep sonucunun süre verilerek davacı tarafından değiştirilmesi ve bulunmayan hukuki yararın sağlanması için davacıya ek imkan sağlanması anlamına gelecektir ki, buna usûl bakımından imkan yoktur. Böyle bir durum taraflar arasındaki eşitlik ilkesine de aykırı olacaktır. Bunun yanında, şayet açılan davada asgari bir miktar gösterilmişse ve bunun alacağın bir bölümü olduğu anlaşılacakla birlikte, belirsiz alacak davası mı yoksa belirli alacak olmakla birlikte kısmi dava mı olduğu anlaşılamiyorsa, bu durumda 6100 sayılı Kanun'un 119/1-ğ maddesinin aradığı şekilde açıkça talep sonucu belirtilmemiş olacaktır. Talep, talep türü ve davanın niteliği açıkça anlaşılamiyorsa, talep muğlaksa, aynı Kanunun 119/2 maddesi gereğince, davacıya bir haftalık kesin süre verilerek talebinin belirsiz alacak davası mı, yoksa kısmi dava mı olduğunun belirtilmesi istenmelidir. Verilen bu süreden sonra, davacının talebini açıklamasına göre bir yol izlenmelidir. Eğer talep, davacı tarafından belirsiz alacak davası şeklinde açıklanmış olmakla birlikte, gerçekte belirsiz alacak davası şartlarını taşımiyorsa, o zaman yukarıdaki şekilde hareket edilmeli, hukuki yarar yokluğundan dava reddedilmelidir. Açıklamadan sonra talep belirsiz alacak davası şartlarını taşıyorsa, bu davanın sonuçlarına göre, talep kısmi davanın şartlarını taşıyorsa da kısmi davanın sonuçlarına göre dava yürütülerek karar verilmelidir (Dairemizin 31.12.2012 tarih 2012/30463 esas 2012/30091 karar sayılı kararı).

Tüm bu açıklamalar sonucunda şunu belirtmek gerekir ki, iş hukukundan kaynaklanan alacaklar bakımından baştan belirli veya belirsiz alacak davası şeklinde belirleme yapmak kural olarak doğru ve mümkün değildir. Bu sebeple iş hukukunda da belirsiz alacak davasının açılabilmesi, bu davanın açılması için gerekli şartların varlığına bağlıdır. Eğer bu şartlar varsa, iş hukukunda da belirsiz alacak davası açılabilir, yoksa açılmaz.

Somut olayda, dava dilekçesine göre, dava açık olarak belirsiz alacak davası niteliğinde açılmış ve daha sonra artırım dilekçesi ile neticeci talep artırılarak sonuca gidilmiştir.

Yukarıda açıklanan maddi ve hukuki olgular ışığında olmak üzere, mahkemece, yıllık izin ücreti yönünden davanın usulden reddine karar verilmesi doğru ise de, kıdem tazminatı talebi yönünden davanın kabulüne karar verilmesi hatalı olmuştur. Davacı, çalışma süresini, ve ücretini belirleyebildiğinden kıdem tazminatı yönünden de objektif imkansızlıktan bahsedebilme imkanı bulunmamaktadır. Bu itibarla, mahkemece, kıdem tazminatı alacağının da belirsiz alacak davasına konu olamayacağı gerekçesiyle, davanın hukuki yarar yokluğundan usulden reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç :

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 17.03.2016 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

No: 100

Esas No : 2016-4752

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin haklı sebep olmaksızın feshedildiğini, davalarını belirsiz alacak davası olarak açtıklarını belirterek, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, fazla mesai, genel tatil, hafta tatili ve yıllık izin ücreti alacaklarının ödetilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalılar vekilleri, davanın reddine karar verilmesini talep etmişlerdir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalılar vekilleri temyiz etmiştir.

Gereke:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davalıların aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Taraflar arasında öncelikle çözümlenmesi gereken uyuşmazlık, davanın belirsiz alacak davası türünde açılabilmesi için gerekli şartları taşıyıp taşımadığı noktasında toplanmaktadır.

01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Kanun'un 107. maddesiyle, mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda yer almayan yeni bir dava türü olarak belirsiz alacak ve tespit davası kabul edilmiştir.

6100 sayılı Kanun'un 107. maddesine göre;

"(1)Davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin kendisinden beklenemeyeceği veya bunun imkânsız olduğu hâllerde, alacaklı, hukuki ilişkiyi ve asgari bir miktar ya da değeri belirtmek suretiyle belirsiz alacak davası Açabilir.

(2) Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacı, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabilir.

(3) Ayrıca, kısmi eda davasının açılabilirdiği hâllerde, tespit davası da açılabilir ve bu durumda hukuki yararın var olduğu kabul edilir."

Hükümet tasarısında yer almayan bu madde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu tarafından, esasen baştan miktar veya değeri tam tespit edilemeyen bir alacakla ilgili hak arama durumunda olan kişinin, hukuk sisteminde karşılaştığı güçlüklerin bertaraf edilerek hak arama özgürlüğü çerçevesinde mümkün olduğunca en geniş şekilde korunmasının sağlanması gerekçesi üzerinde durularak ihdas edilmiş ve nihayetinde kanunlaşmıştır.

Davanın belirsiz alacak davası türünde açılabilmesi için, davanın açıldığı tarih itibariyle uyuşmazlığa konu alacağın miktar veya değerinin tam ve kesin olarak davacı tarafça belirlenmemesi gereklidir. Belirleyememe hali, davacının gerekli dikkat ve özeni göstermesine rağmen miktar veya değer belirlenmesinin kendisinden gerçekten beklenilmemesi durumuna ya da objektif olarak imkansızlığa dayanmalıdır.

Madde gerekçesinde "Alacaklının bu tür bir dava açması için, dava açacağı miktar ya da değeri tam ve kesin olarak gerçekten belirlemesi mümkün olmamalı ya da bu objektif olarak imkansız olmalıdır. Açılacak davanın miktarı biliniyor yahut tespit edilebiliyorsa, böyle bir dava açılmaz. Çünkü, her davada arandığı gibi, burada da hukuki yarar aranacaktır, böyle bir durumda hukuki yararın bulunduğu söz edilemez. Özellikle, kısmi davaya ilişkin yeni hükümler de dikkate alınıp birlikte değerlendirildiğinde, baştan tespiti mümkün olan hallerde bu yola başvurulması kabul edilemez" şeklindeki açıklamayla, alacağın belirli veya belirlenebilir nitelikte olması durumunda, belirsiz alacak davası açılarak bu davanın sağladığı imkanlardan yararlanmanın mümkün olmadığına işaret edilmiştir.

6100 sayılı Kanun'un 107/2. maddesinde, sorunun çözümünde yol gösterici mahiyette kriterlere yer verilmiştir. Anılan madde fıkrasında, karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacının, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabileceği hüküm altına alınmış, madde gerekçesinde de "karşı tarafın verdiği bilgiler ve sunduğu delillerle ya da delillerin incelenmesi ve tahkikat işlemleri sonucu (örneğin bilirkişi ya da keşif incelemesi sonucu)" belirlenebilme hali açıklanmıştır.

Davacının alacağının miktar veya değerini belirleyebilmesi için elinde bulunması gerekli bilgi ve belgelere sahip olmaması, bu belgelere dava açma hazırlığı döneminde ulaşmasının da (gerçekten) mümkün olmaması ve dolayısıyla alacağın miktarının belirlenmesinin karşı tarafın elinde bulunan bilgi ve belgelerin sunulmasıyla mümkün hale geleceği durumlarda alacak belirsiz kabul edilmelidir.

Sırf taraflar arasında alacak miktarı bakımından uyuşmazlık bulunması, talep sonucunun belirlenmesinin davacıdan beklenemeyecek olması anlamına gelmez. Önemli olan objektif olarak talep sonucunun belirlenmesinin davacıdan beklenemeyecek olmasıdır (H. Pekcanitez, Belirsiz Alacak Davası, Ankara 2011, s. 45; H. Pekcanitez/O. Atalay/M. Özkes, Medeni Usul Hukuku, 14. Bası, Ankara 2013, s. 448). Sadece alacak miktarında taraflar arasında uyuşmazlık bulunması ya da miktarın tartışmalı olmasının belirsiz alacak davası açılması için yeterli sayılması halinde, neredeyse tüm davaların belirsiz alacak davası olarak kabulü gerekir ki, bu da kanunun amacına aykırıdır. Çünkü, zaten uyuşmazlık bulunduğu için dava açılmakta ve uyuşmazlık mahkeme önüne gelmektedir. Önemli olan davacının talebini belirli kılacak imkana sahip olup olmadığıdır. Burada, alacağın belirlenebilir olması ile ispat edilebilirliğinin de ayrıca değerlendirilmesi gerektiği unutulmamalıdır. Davacının talep ettiği alacağı belirlemesi objektif olarak mümkün, ancak belirleyebildiği alacağını ispat etmesi, kanunun öngördüğü şekilde (elindeki delillerle) mümkün değilse, burada da belirsiz alacak

davası açılacağından söz edilemez. Çünkü, bir alacağın belirlenmesi ile onun ispatı ayrı şeylerdir. Davacı, talep konusu yaptığı alacağını çok net şekilde belirleyebilir, ancak her zaman onu ispat edecek durumda olmayabilir. Aksinin kabulü, her ispat gücüne olan alacağı belirsiz alacağa dönüştürmek gibi, hem kanunun amacına hem de genel ilkelere aykırı bir durumu ortaya çıkartabilir.

Alacağın miktarının belirlenebilmesinin, tahkikat aşamasında yapılacak delillerin incelenmesi, bilirkişi incelemesi veya keşif gibi sair işlemlerin yapılmasına bağlı olduğu durumlarda da belirsiz alacak davası açılabilir kabul edilmelidir. Ne var ki, bir davada bilirkişi incelemesine gidilmesi belirsiz alacak davasının açılabilmesi için yeterli değildir. Bir davada bilirkişiye başvurulmasına rağmen davacı dava açarken alacak miktarını belirleyebiliyorsa, belirsiz alacak davası açılmaz (C. Simil, Belirsiz Alacak Davası, I. Bası, İstanbul 2013, s. 225).

Kategorik olarak, belirli bir tür davanın veya belirli kişilerin açtığı davaların baştan belirlenebilir veya belirsiz alacak davası olduğundan da söz edilemez. Her bir davaya konu alacak bakımından, belirsiz alacak davasına ilişkin ölçütlerin somut olaya uygulanarak, belirleme yapılması gereklidir.

Hakime alacak miktarının tayin ve tespitinde takdir yetkisi tanındığı hallerde (Örn: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu md 50, 51, 56), hakimin kullanacağı takdir yetkisi sonucu alacak belirli hale gelebileceğinden, davacının davanın açıldığı tarih itibariyle alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin imkansız olduğu kabul edilmelidir. Örneğin, iş hukuku uygulamasında, Yargıtayca, fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının yazılı belgelere ve işyeri kayıtlarına dayanmayıp, tanık anlatımlarına dayanması halinde, hesaba esas alınan süre ve alacağın miktarı nazara alınarak takdir edilecek uygun oranda hakkaniyet indirimi yapılması gerekliliği kabul edilmektedir. Bu halde, tanık anlatımlarına dayanılarak hesaplanan alacak miktarından hakimin takdir yetkisine bağlı olarak yapılacak indirim oranı baştan belirli olmadığından, alacak belirsiz kabul edilmelidir.

6100 sayılı Kanun ile birlikte, yukarıda belirtilen çerçevede belirsiz alacak davası açma imkanı tanınarak, belirsiz alacaklar bakımından hak arama özgürlüğü genişletilmiş; bununla bağlantılı olarak da hukuki yarar bulunmadan kısmi dava açma imkanı sınırlandırılmakla birlikte, tamamen kaldırılmamıştır.

Zaman zaman, 6100 sayılı Kanun ile birlikte kabul edilen belirsiz alacak davası ile kısmi davaya ilişkin yeni düzenlemedeki sınırın tam olarak tespit edilemediği, birinin diğeri yerine kullanıldığı görülmektedir. Oysa bu iki davanın amacı ve niteliği ayrıdır. Alacak, belirli veya belirlenebilir ise, belirsiz alacak davası açılmaz; ancak şartları varsa kısmi dava açılması mümkündür.

Kanunun kısmi dava açma imkanını sınırlamakla birlikte tamamen ortadan kaldırmadığı da gözetildiğinde, belirlenebilir alacaklar için, belirsiz alacak davası açılmasa da, şartları oluştuğunda ve hukuki yarar bulunduğunda kısmi dava açılması mümkündür. Aksi halde, sadece ya belirsiz alacak davası açma veya belirli tam alacak davası açma şeklinde iki imkandan söz edilebilir ki, o zaman da kısmi davaya ilişkin 6100 sayılı Kanun'un 109. maddesindeki hükmün fiilen uygulanması söz konusu olamayacaktır. Çünkü, belirsiz alacak davasında zaten belirsiz alacak davasının sağladığı imkanlardan yararlanarak dava açılabilir; şayet alacak belirli ise de, o zaman sadece tam eda davası açılabilir. Oysa kanun koyucunun abesle işgal etmeyeceği prensibi gereği, anılan maddeyle kısmi davaya ilişkin düzenleme yapıldığı düşünülerek ve Kanundaki sınırlamalara dikkat edilerek kısmi dava açılabilir.

Bu noktada şu da açıklığa kavuşturulmalıdır ki, şartları bulunmadığı halde dava dilekçesinde davanın belirsiz alacak davası olarak açıldığı durumda davacıya herhangi bir süre verilmeden hukuki yarar yokluğundan davanın reddi yoluna gidilmelidir. Çünkü,

alacağın belirlenebilmesi mümkün iken, böyle bir davanın açılmasına Kanun izin vermemiştir. Böyle bir durumda, belirsiz alacak davası açmakta hukuki yarar yokluğundan dava reddedilmeli, ek bir süre verilmemelidir. Zira, burada talep açıktır, bu sebeple 6100 sayılı Kanun'un 119/1-ğ maddesinin uygulanarak süre verilmesi mümkün değildir. Aslında açılmaması gerektiği halde belirsiz alacak davası açılmış olduğundan, bu konudaki eksiklik de süre verilerek tamamlanamayacağından, dava hukuki yarar yokluğundan reddedilmelidir. Buradaki hukuki yarar, sonradan tamamlanacak nitelikte bir hukuki yarar değildir. Çünkü, dava açıldığında o sırada mevcut olmayan hukuki yarar, bunun da açıkça mahkemece bilindiği bir durumda, tamamlanacak bir hukuki yarar değildir. Aksinin kabulü, aslında açık olan talep sonucunun süre verilerek davacı tarafından değiştirilmesi ve bulunmayan hukuki yararın sağlanması için davacıya ek imkan sağlanması anlamına gelecektir ki, buna usûl bakımından imkan yoktur. Böyle bir durum taraflar arasındaki eşitlik ilkesine de aykırı olacaktır (H. Pekcanitez/O. Atalay/M. Özkes, Medeni Usul Hukuku, 14. Bası, Ankara 2013, s. 454). Bunun yanında, şayet açılan davada asgari bir miktar gösterilmişse ve bunun alacağın bir bölümü olduğu anlaşılacakla birlikte, belirsiz alacak davası mı yoksa belirli alacak olmakla birlikte kısmi dava mı olduğu anlaşılamiyorsa, bu durumda 6100 sayılı Kanun'un 119/1-ğ maddesinin aradığı şekilde açıkça talep sonucu belirtilmemiş olacaktır. Talep, talep türü ve davanın niteliği açıkça anlaşılamiyorsa, talep muğlaksa, aynı Kanunun 119/2 maddesi gereğince, davacıya bir haftalık kesin süre verilerek talebinin belirsiz alacak davası mı, yoksa kısmi dava mı olduğunun belirtilmesi istenmelidir. Verilen bu süreden sonra, davacının talebini açıklamasına göre bir yol izlenmelidir. Eğer talep, davacı tarafından belirsiz alacak davası şeklinde açıklanmış olmakla birlikte, gerçekte belirsiz alacak davası şartlarını taşıyamıyorsa, o zaman yukarıdaki şekilde hareket edilmeli, hukuki yarar yokluğundan dava reddedilmelidir. Açıklamadan sonra talep belirsiz alacak davası şartlarını taşıyorsa, bu davanın sonuçlarına göre, talep kısmi davanın şartlarını taşıyorsa da kısmi davanın sonuçlarına göre dava yürütülerek karar verilmelidir (Dairemizin 31.12.2012 tarih 2012/30463 esas 2012/30091 karar sayılı kararı).

Tüm bu açıklamalar sonucunda şunu belirtmek gerekir ki, iş hukukundan kaynaklanan alacaklar bakımından baştan belirli veya belirsiz alacak davası şeklinde belirleme yapmak kural olarak doğru ve mümkün değildir. Bu sebeple iş hukukunda da belirsiz alacak davasının açılabilmesi, bu davanın açılması için gerekli şartların varlığına bağlıdır. Eğer bu şartlar varsa, iş hukukunda da belirsiz alacak davası açılabilir, yoksa açılmaz (C. Simil, Belirsiz Alacak Davası, I. Bası, İstanbul 2013, s. 414).

Somut olayda, dava dilekçesine göre, dava açık olarak belirsiz alacak davası niteliğinde açılmış ve daha sonra artırım dilekçesi ile netice talep artırılarak sonuca gidilmiştir.

Yukarıda açıklanan maddi ve hukuki olgular ışığında olmak üzere, davacı vekili tarafından kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ve yıllık izin ücreti alacağı talebi belirsiz alacak davası niteliğinde açılmış ise de, davacı, çalışma süresini, yıllık izin sürelerini ve ücretini belirleyebildiğinden anılan alacaklar yönünden objektif imkansızlıktan bahsedebilme imkanı bulunmamaktadır. Bu itibarla, mahkemece, söz konusu alacakların belirsiz alacak davasına konu olamayacakları gerekçesiyle, bu alacaklar yönünden davanın hukuki yarar yokluğundan usulden reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç :

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 17.03.2016 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

Esas No : 2016-24150

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin davalı işverence haklı sebep olmaksızın feshedildiğini ve davalarını belirsiz alacak davası olarak açtıklarını belirterek maaş farkı ve kötüniyet tazminatı alacaklarının ödetilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Taraflar arasında öncelikle çözümlenmesi gereken uyuşmazlık, davanın belirsiz alacak davası türünde açılabilmesi için gerekli şartları taşıyıp taşımadığı noktasında toplanmaktadır.

01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Kanun'un 107. maddesiyle, mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda yer almayan yeni bir dava türü olarak belirsiz alacak ve tespit davası kabul edilmiştir.

6100 sayılı Kanun'un 107. maddesine göre;

"(1)Davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin kendisinden beklenemeyeceği veya bunun imkânsız olduğu hâllerde, alacaklı, hukuki ilişkiyi ve asgari bir miktar ya da değeri belirtmek suretiyle belirsiz alacak davası Açabilir.

(2) Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacı, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabilir.

(3) Ayrıca, kısmi eda davasının açılabilirdiği hâllerde, tespit davası da açılabilir ve bu durumda hukuki yararın var olduğu kabul edilir."

Hükümet tasarısında yer almayan bu madde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu tarafından, esasen baştan miktar veya değeri tam tespit edilemeyen bir alacakla ilgili hak arama durumunda olan kişinin, hukuk sisteminde karşılaştığı güçlüklerin bertaraf edilerek hak arama özgürlüğü çerçevesinde mümkün olduğunca en geniş şekilde korunmasının sağlanması gerekçesi üzerinde durularak ihdas edilmiş ve nihayetinde kanunlaşmıştır.

Davanın belirsiz alacak davası türünde açılabilmesi için, davanın açıldığı tarih itibarıyla uyuşmazlığa konu alacağın miktar veya değerinin tam ve kesin olarak davacı tarafça belirlenmemesi gereklidir. Belirleyememe hali, davacının gerekli dikkat ve özeni göstermesine rağmen miktar veya değer belirlenmesinin kendisinden gerçekten beklenilmemesi durumuna ya da objektif olarak imkansızlığa dayanmalıdır.

Madde gerekçesinde "Alacaklının bu tür bir dava açması için, dava açacağı miktar ya da değeri tam ve kesin olarak gerçekten belirlemesi mümkün olmamalı ya da bu objektif olarak imkansız olmalıdır. Açılacak davanın miktarı biliniyor yahut tespit edilebiliyorsa, böyle bir dava açılmaz. Çünkü, her davada arandığı gibi, burada da hukuki yarar aranacaktır,

böyle bir durumda hukuki yararın bulunduğu söz edilemez. Özellikle, kısmi davaya ilişkin yeni hükümler de dikkate alınıp birlikte değerlendirildiğinde, baştan tespiti mümkün olan hallerde bu yola başvurulması kabul edilemez" şeklindeki açıklamayla, alacağın belirli veya belirlenebilir nitelikte olması durumunda, belirsiz alacak davası açılarak bu davanın sağladığı imkanlardan yararlanmanın mümkün olmadığına işaret edilmiştir.

6100 sayılı Kanun'un 107/2. maddesinde, sorunun çözümünde yol gösterici mahiyette kriterlere yer verilmiştir. Anılan madde fıkrasında, karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacının, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabileceği hüküm altına alınmış, madde gerekçesinde de "karşı tarafın verdiği bilgiler ve sunduğu delillerle ya da delillerin incelenmesi ve tahkikat işlemleri sonucu (örneğin bilirkişi ya da keşif incelemesi sonucu)" belirlenebilme hali açıklanmıştır.

Davacının alacağının miktar veya değerini belirleyebilmesi için elinde bulunması gerekli bilgi ve belgelere sahip olmaması, bu belgelere dava açma hazırlığı döneminde ulaşmasının da (gerçekten) mümkün olmaması ve dolayısıyla alacağın miktarının belirlenmesinin karşı tarafın elinde bulunan bilgi ve belgelerin sunulmasıyla mümkün hale geleceği durumlarda alacak belirsiz kabul edilmelidir.

Sırf taraflar arasında alacak miktarı bakımından uyuşmazlık bulunması, talep sonucunun belirlenmesinin davacıdan beklenemeyecek olması anlamına gelmez. Önemli olan objektif olarak talep sonucunun belirlenmesinin davacıdan beklenemeyecek olmasıdır. Sadece alacak miktarında taraflar arasında uyuşmazlık bulunması ya da miktarın tartışmalı olmasının belirsiz alacak davası açılması için yeterli sayılması halinde, neredeyse tüm davaların belirsiz alacak davası olarak kabulü gerekir ki, bu da kanunun amacına aykırıdır. Çünkü, zaten uyuşmazlık bulunduğu için dava açılmakta ve uyuşmazlık mahkeme önüne gelmektedir. Önemli olan davacının talebini belirli kılacak imkana sahip olup olmadığıdır. Burada, alacağın belirlenebilir olması ile ispat edilebilirliğinin de ayrıca değerlendirilmesi gerektiği unutulmamalıdır. Davacının talep ettiği alacağı belirlemesi objektif olarak mümkün, ancak belirleyebildiği alacağını ispat etmesi, kanunun öngördüğü şekilde (elindeki delillerle) mümkün değilse, burada da belirsiz alacak davası açılacağından söz edilemez. Çünkü, bir alacağın belirlenmesi ile onun ispatı ayrı şeylerdir. Davacı, talep konusu yaptığı alacağını çok net şekilde belirleyebilir, ancak her zaman onu ispat edecek durumda olmayabilir. Aksinin kabulü, her ispat güclüğü olan alacağı belirsiz alacağa dönüştürmek gibi, hem kanunun amacına hem de genel ilkelere aykırı bir durumu ortaya çıkartabilir.

Alacağın miktarının belirlenebilmesinin, tahkikat aşamasında yapılacak delillerin incelenmesi, bilirkişi incelemesi veya keşif gibi sair işlemlerin yapılmasına bağlı olduğu durumlarda da belirsiz alacak davası açılabileceği kabul edilmelidir. Ne var ki, bir davada bilirkişi incelemesine gidilmesi belirsiz alacak davasının açılabilmesi için yeterli değildir. Bir davada bilirkişiye başvurulmasına rağmen davacı dava açarken alacak miktarını belirleyebiliyorsa, belirsiz alacak davası açılmaz.

Kategorik olarak, belirli bir tür davanın veya belirli kişilerin açtığı davaların baştan belirlenebilir veya belirsiz alacak davası olduğundan da söz edilemez. Her bir davaya konu alacak bakımından, belirsiz alacak davasına ilişkin ölçütlerin somut olaya uygulanarak, belirleme yapılması gereklidir.

Hakime alacak miktarının tayin ve tespitinde takdir yetkisi tanındığı hallerde (Örn: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu md 50, 51, 56), hakimın kullanacağı takdir yetkisi sonucu alacak belirli hale gelebileceğinden, davacının davanın açıldığı tarih itibarıyla alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin imkansız olduğu kabul edilmelidir. Örneğin, iş hukuku uygulamasında, Yargıtayca, fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının yazılı belgelere ve işyeri kayıtlarına dayanmayıp, tanık anlatımlarına dayanması halinde, hesaba esas alınan süre ve alacağın miktarı nazara

alınarak takdir edilecek uygun oranda hakkaniyet indirimi yapılması gerekliliği kabul edilmektedir. Bu halde, tanık anlatımlarına dayanılarak hesaplanan alacak miktarından hakimin takdir yetkisine bağlı olarak yapılacak indirim oranı baştan belirli olmadığından, alacak belirsiz kabul edilmelidir.

6100 sayılı Kanun ile birlikte, yukarıda belirtilen çerçevede belirsiz alacak davası açma imkanı tanınarak, belirsiz alacaklar bakımından hak arama özgürlüğü genişletilmiş; bununla bağlantılı olarak da hukuki yarar bulunmadan kısmi dava açma imkanı sınırlandırılmakla birlikte, tamamen kaldırılmamıştır.

Zaman zaman, 6100 sayılı Kanun ile birlikte kabul edilen belirsiz alacak davası ile kısmi davaya ilişkin yeni düzenlemedeki sınırın tam olarak tespit edilemediği, birinin diğeri yerine kullanıldığı görülmektedir. Oysa bu iki davanın amacı ve niteliği ayrıdır. Alacak, belirli veya belirlenebilir ise, belirsiz alacak davası açılmaz; ancak şartları varsa kısmi dava açılması mümkündür.

Kanunun kısmi dava açma imkanını sınırlamakla birlikte tamamen ortadan kaldırmadığı da gözetildiğinde, belirlenebilir alacaklar için, belirsiz alacak davası açılmasa da, şartları oluştuğunda ve hukuki yarar bulunduğunda kısmi dava açılması mümkündür. Aksi halde, sadece ya belirsiz alacak davası açma veya belirli tam alacak davası açma şeklinde iki imkandan söz edilebilir ki, o zaman da kısmi davaya ilişkin 6100 sayılı Kanun'un 109. maddesindeki hükmün fiilen uygulanması söz konusu olamayacaktır. Çünkü, belirsiz alacak davasında zaten belirsiz alacak davasının sağladığı imkanlardan yararlanarak dava açılabilir; şayet alacak belirli ise de, o zaman sadece tam eda davası açılacaktır. Oysa kanun koyucunun abesle iştiğal etmeyeceği prensibi gereği, anılan maddeyle kısmi davaya ilişkin düzenleme yapıldığı düşünülerek ve Kanundaki sınırlamalara dikkat edilerek kısmi dava açılacaktır.

Bu noktada şu da açıklığa kavuşturulmalıdır ki, şartları bulunmadığı halde dava dilekçesinde davanın belirsiz alacak davası olarak açıldığı durumda davacıya herhangi bir süre verilmeden hukuki yarar yokluğundan davanın reddi yoluna gidilmelidir. Çünkü, alacağın belirlenebilmesi mümkün iken, böyle bir davanın açılmasına Kanun izin vermemiştir. Böyle bir durumda, belirsiz alacak davası açmakta hukuki yarar yokluğundan dava reddedilmeli, ek bir süre verilmemelidir. Zira, burada talep açıktır, bu sebeple 6100 sayılı Kanun'un 119/1-ğ maddesinin uygulanarak süre verilmesi mümkün değildir. Aslında açılmaması gerektiği halde belirsiz alacak davası açılmış olduğundan, bu konudaki eksiklik de süre verilerek tamamlanamayacağından, dava hukuki yarar yokluğundan reddedilmelidir. Buradaki hukuki yarar, sonradan tamamlanacak nitelikte bir hukuki yarar değildir. Çünkü, dava açıldığında o sırada mevcut olmayan hukuki yarar, bunun da açıkça mahkemece bilindiği bir durumda, tamamlanacak bir hukuki yarar değildir. Aksinin kabulü, aslında açık olan talep sonucunun süre verilerek davacı tarafından değiştirilmesi ve bulunmayan hukuki yararın sağlanması için davacıya ek imkan sağlanması anlamına gelecektir ki, buna usûl bakımından imkan yoktur. Böyle bir durum taraflar arasındaki eşitlik ilkesine de aykırı olacaktır. Bunun yanında, şayet açılan davada asgari bir miktar gösterilmişse ve bunun alacağın bir bölümü olduğu anlaşılacakla birlikte, belirsiz alacak davası mı yoksa belirli alacak olmakla birlikte kısmi dava mı olduğu anlaşılamiyorsa, bu durumda 6100 sayılı Kanun'un 119/1-ğ maddesinin aradığı şekilde açıkça talep sonucu belirtilmemiş olacaktır. Talep, talep türü ve davanın niteliği açıkça anlaşılamiyorsa, talep muğlaksı, aynı Kanunun 119/2 maddesi gereğince, davacıya bir haftalık kesin süre verilerek talebinin belirsiz alacak davası mı, yoksa kısmi dava mı olduğunun belirtilmesi istenmelidir. Verilen bu süreden sonra, davacının talebini açıklamasına göre bir yol izlenmelidir. Eğer talep, davacı tarafından belirsiz alacak davası şeklinde açıklanmış olmakla birlikte, gerçekte belirsiz alacak davası şartlarını taşımiyorsa, o zaman yukarıdaki şekilde hareket edilmeli, hukuki yarar yokluğundan dava reddedilmelidir. Açıklamadan sonra talep belirsiz alacak davası şartlarını taşıyorsa, bu

davanın sonuçlarına göre, talep kısmi davanın şartlarını taşıyorsa da kısmi davanın sonuçlarına göre dava yürütülerek karar verilmelidir (Dairemizin 31.12.2012 tarih 2012/30463 esas 2012/30091 karar sayılı kararı).

Tüm bu açıklamalar sonucunda şunu belirtmek gerekir ki, iş hukukundan kaynaklanan alacaklar bakımından baştan belirli veya belirsiz alacak davası şeklinde belirleme yapmak kural olarak doğru ve mümkün değildir. Bu sebeple iş hukukunda da belirsiz alacak davasının açılabilmesi, bu davanın açılması için gerekli şartların varlığına bağlıdır. Eğer bu şartlar varsa, iş hukukunda da belirsiz alacak davası açılabilir, yoksa açılmaz.

Somut olayda, dava dilekçesine göre, dava açık olarak belirsiz alacak davası niteliğinde açılmış ve daha sonra artırım dilekçesi ile netice talep artırılarak sonuca gidilmiştir.

Yukarıda açıklanan maddi ve hukuki olgular ışığında olmak üzere, mahkemece, maaş zammı farkı alacağı yönünden davanın usulden reddine karar verilmesi doğru ise de, kötüniyet tazminatı talebi yönünden davanın kabulüne karar verilmesi hatalı olmuştur. Davacı, çalışma süresini, bildirim süresini ve ücretini belirleyebildiğinden kötüniyet tazminatı yönünden de objektif imkansızlıktan bahsedebilme imkanı bulunmamaktadır. Bu itibarla, mahkemece, anılan alacağın da belirsiz alacak davasına konu olamayacağı gerekçesiyle davanın hukuki yarar yokluğundan usulden reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç :

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 03.11.2016 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

No: 102

Esas No : 2014/16277

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin işverence feshedildiğini, haklarının ödenmediğini, davalarını belirsiz alacak davası olarak açtıklarını belirterek kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, fazla mesai ücreti, genel tatil ve yıllık izin ücreti alacaklarının ödetilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davalının aşağıdaki bentlerin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Taraflar arasında öncelikle çözümlenmesi gereken uyuşmazlık, davanın belirsiz alacak davası türünde açılabilmesi için gerekli şartları taşıyıp taşımadığı noktasında toplanmaktadır.

01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 107. maddesiyle, mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda yer almayan yeni bir dava türü olarak belirsiz alacak ve tespit davası kabul edilmiştir.

6100 sayılı Kanunun 107. maddesine göre,

"(1) Davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin kendisinden beklenemeyeceği veya bunun imkânsız olduğu hâllerde, alacaklı, hukuki ilişkiyi ve asgari bir miktar ya da değeri belirtmek suretiyle belirsiz alacak davası açabilir.

(2) Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacı, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabilir.

(3) Ayrıca, kısmi eda davasının açılabilirdiği hâllerde, tespit davası da açılabilir ve bu durumda hukuki yararın var olduğu kabul edilir."

Hükümet tasarısında yer almayan bu madde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu tarafından, esasen baştan miktar veya değeri tam tespit edilemeyen bir alacakla ilgili hak arama durumunda olan kişinin, hukuk sisteminde karşılaştığı güçlüklerin bertaraf edilerek hak arama özgürlüğü çerçevesinde mümkün olduğunca en geniş şekilde korunmasının sağlanması gerekçesi üzerinde durularak ihdas edilmiş ve nihayetinde kanunlaşmıştır.

Davanın belirsiz alacak davası türünde açılabilmesi için, davanın açıldığı tarih itibariyle uyuşmazlığa konu alacağın miktar veya değerinin tam ve kesin olarak davacı tarafça belirlenmemesi gereklidir. Belirleyememe hali, davacının gerekli dikkat ve özeni göstermesine rağmen miktar veya değer belirlenmesinin kendisinden gerçekten beklenilmemesi durumuna ya da objektif olarak imkansızlığa dayanmalıdır.

Madde gerekçesinde "Alacaklının bu tür bir dava açması için, dava açacağı miktar ya da değeri tam ve kesin olarak gerçekten belirlemesi mümkün olmamalı ya da bu objektif olarak imkânsız olmalıdır. Açılacak davanın miktarı biliniyor yahut tespit edilebiliyorsa, böyle bir dava açılmaz. Çünkü, her davada arandığı gibi, burada da hukukî yarar aranacaktır, böyle bir durumda hukukî yararın bulunduğu söz edilemez. Özellikle, kısmî davaya ilişkin yeni hükümler de dikkate alınıp birlikte değerlendirildiğinde, baştan tespiti mümkün olan hâllerde bu yola başvurulması kabul edilemez." şeklindeki açıklamayla, alacağın belirli veya belirlenebilir nitelikte olması durumunda, belirsiz alacak davası açılarak bu davanın sağladığı imkanlardan yararlanmanın mümkün olmadığına işaret edilmiştir.

Alacağın hangi hallerde belirsiz, hangi hallerde belirli veya belirlenebilir olduğu hususunda kesin bir sınıflandırma yapılması mümkün olmayıp, her bir davaya konu olacak bakımından somut olayın özelliklerinin nazara alınarak sonuca gidilmesi gereklidir.

6100 sayılı Kanun'un 107/2. maddesinde, sorunun çözümünde yol gösterici mahiyette kriterlere yer verilmiştir. Anılan madde fıkrasında, karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacının, iddianın genişletilmesi yasağına tâbi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabileceği hüküm altına alınmış, madde gerekçesinde de "karşı tarafın verdiği bilgiler ve sunduğu delillerle ya da delillerin incelenmesi ve tahkikat işlemleri sonucu (örneği bilirkişi ya da keşif incelemesi sonucu)" belirlenebilme hali açıklanmıştır.

Davacının alacağının miktar veya değerini belirleyebilmesi için elinde bulunması gerekli bilgi ve belgelere sahip olmaması ve bu belgelere dava açma hazırlığı döneminde ulaşmasının da (gerçekten) mümkün olmaması ve dolayısıyla alacağın miktarının belirlenmesinin karşı tarafın elinde bulunan bilgi ve belgelerin sunulmasıyla mümkün hale geleceği durumlarda alacak belirsiz kabul edilmelidir.

Sırf taraflar arasında alacak miktarı bakımından uyuşmazlık bulunması, talep sonucunun belirlenmesinin davacıdan beklenemeyecek olması anlamına gelmez. Önemli olan

objektif olarak talep sonucunun belirlenmesinin davacıdan beklenemeyecek olmasıdır (H. Pekcanitez, Belirsiz Alacak Davası, Ankara 2011, s. 45; H. Pekcanitez/O. Atalay/M. Özkes, Medeni Usul Hukuku, 14. Bası, Ankara 2013, s. 448). Sadece alacak miktarının taraflar arasında uyuşmazlık bulunması ya da tartışmalı olmasının belirsiz alacak davası açılması için yeterli sayılması halinde, neredeyse tüm davaların belirsiz alacak davası olarak kabulü gerekir ki, bu da kanunun amacına aykırıdır. Çünkü, zaten uyuşmazlık bulunduğu için dava açılmakta ve uyuşmazlık mahkeme önüne gelmektedir. Önemli olan davacının talebini belirli kılacak imkâna sahip olup olmadığıdır. Burada, alacağın belirlenebilir olması ile ispat edilebilirliğinin de ayrıca değerlendirilmesi gerektiği unutulmamalıdır. Davacının talep ettiği alacağı belirlenmesi objektif olarak mümkün, ancak belirleyebildiği alacağını ispat etmesi, kanunun öngördüğü şekilde ispatı (elindeki delillerle) mümkün değilse, burada da belirsiz alacak davası açılacağından söz edilemez. Çünkü, bir alacağın belirlenmesi ile onun ispatı ayrı şeylerdir. Davacı, talep konusu yaptığı alacağını çok net şekilde belirleyebilir; ancak her zaman onu ispat edecek durumda olmayabilir. Aksinin kabulü, her ispat gücüne olan alacağı belirsiz alacağa dönüştürmek gibi, hem kanunun amacına hem de genel ilkelere aykırı bir durumu ortaya çıkartabilir.

Alacağın miktarının belirlenebilmesinin, tahkikat aşamasında yapılacak delillerin incelenmesi, bilirkişi incelemesi veya keşif gibi sair işlemlerin yapılmasına bağlı olduğu durumlarda da belirsiz alacak davası açılabilir kabul edilmelidir. Ne var ki, bir davada bilirkişi incelemesine gidilmesi belirsiz alacak davasının açılabilmesi için yeterli değildir. Bir davada bilirkişiye başvurulmasına rağmen davacı dava açarken alacak miktarını belirleyebiliyorsa, belirsiz alacak davası açamaz (C. Simil, Belirsiz Alacak Davası, I. Bası, İstanbul 2013, s. 225).

Kategorik olarak, belirli bir tür davanın veya belirli kişilerin açtığı davaların baştan belirli veya belirsiz alacak davası olduğundan da söz edilemez. Belirsiz alacak davası, bu davaya ilişkin ölçütlerin somut olaya uygulanarak belirlenmesi gerekir.

Hakime alacak miktarının tayin ve tespitinde takdir yetkisi tanındığı hallerde (Örn: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu md 50, 51,56), hakimin kullanacağı takdir yetkisi sonucu alacak belirli hale gelebileceğinden, davacının davanın açıldığı tarih itibariyle alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin imkansız olduğu kabul edilmelidir. Örneğin, iş hukuku uygulamasında, Yargıtayca, fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının yazılı belgelere ve işyeri kayıtlarına dayanmayıp, tanık anlatımlarına dayanması halinde, hesaba esas alınan süre ve alacağın miktarı nazara alınarak takdir edilecek uygun oranda hakkaniyet indirimi yapılması gerekliliği kabul edilmektedir. Bu halde, tanık anlatımlarına dayanılarak hesaplanan alacak miktarından hakimin takdir yetkisine bağlı olarak yapılacak indirim oranı baştan belirli olmadığından, alacak belirsiz kabul edilmelidir.

6100 sayılı Kanun ile birlikte, yukarıda belirtilen çerçevede belirsiz alacak davası açma imkanı tanınarak belirsiz alacaklar bakımından hak arama özgürlüğü genişletilmiş; bununla bağlantılı olarak da hukuki yarar bulunmadan kısmi dava açma imkanı sınırlandırılmakla birlikte, tamamen kaldırılmamıştır.

Zaman zaman, 6100 sayılı Kanun ile birlikte kabul edilen belirsiz alacak davası ile kısmi davaya ilişkin yeni düzenlemedeki sınırın tam olarak tespit edilemediği, birinin diğeri yerine kullanıldığı görülmektedir. Oysa bu iki davanın amacı ve niteliği ayrıdır. Alacak, belirli veya belirlenebilir ise, belirsiz alacak davası açılmaz; ancak şartları varsa kısmi dava açılması mümkündür.

Kanunun kısmi dava açma imkanını sınırlamakla birlikte tamamen ortadan kaldırmadığı da gözetildiğinde, belirli alacaklar için, belirsiz alacak davası açılmasa da, şartları oluştuğunda ve hukuki yarar olduğunda kısmi dava açılması mümkündür. Aksi halde, sadece ya belirsiz alacak davası açma veya belirli tam alacak davası açma şeklinde iki

imkandan söz edilebilir ki, o zaman da kısmi davaya ilişkin 6100 sayılı Kanunun 109. maddesindeki hükmün fiilen uygulanması söz konusu olamayacaktır. Çünkü, belirsiz alacak davasında zaten belirsiz alacak davasının sağladığı imkanlardan yararlanarak dava açılabilir; şayet alacak belirli ise de, o zaman sadece tam eda davası açılabilir. Oysa kanun koyucunun abesle işgal etmeyeceği prensibi gereği, anılan maddeyle kısmi davaya ilişkin düzenleme yapıldığı düşünülerek ve Kanundaki sınırlamalara dikkat edilerek kısmi dava açılabilir.

Bu noktada şu da açıklığa kavuşturulmalıdır ki, şartları bulunmadığı halde dava dilekçesinde davanın belirsiz alacak davası olarak açıldığı durumda davacıya herhangi bir süre verilmeden hukuki yarar yokluğundan davanın reddi yoluna gidilmelidir. Çünkü, alacağın belirlenebilmesi mümkün iken, böyle bir davanın açılmasına Kanun izin vermemiştir. Böyle bir durumda, belirsiz alacak davası açmakta hukuki yarar yokluğundan dava reddedilmeli, ek bir süre verilmemelidir. Zira, burada talep açıktır, bu sebeple 6100 sayılı Kanunun 119/1-ğ maddesinin uygulanarak süre verilmesi mümkün değildir; aslında açılmaması gerektiği halde belirsiz alacak davası açılmış olduğundan, bu konudaki eksiklik de süre verilerek tamamlanamayacağından, dava hukuki yarar yokluğundan reddedilmelidir. Buradaki hukuki yarar, sonradan tamamlanacak nitelikte bir hukuki yarar değildir. Çünkü, dava açıldığında o sırada mevcut olmayan hukuki yarar, bunun da açıkça mahkemece bilindiği bir durumda, tamamlanacak bir hukuki yarar değildir. Aksinin kabulü, aslında açık olan talep sonucunun süre verilerek davacı tarafından değiştirilmesi ve bulunmayan hukuki yararın sağlanması için davacıya ek imkan sağlanması anlamına gelecektir ki, buna usûl bakımından imkan yoktur, böyle bir durum taraflar arasındaki eşitlik ilkesine de aykırı olacaktır (H. Pekcanitez/O. Atalay/M. Özkes, Medeni Usul Hukuku, 14. Bası, Ankara 2013, s. 454). Bunun yanında, şayet açılan davada asgari bir miktar gösterilmişse ve bunun alacağın bir bölümü olduğu anlaşılabilir bir şekilde, belirsiz alacak davası mı yoksa belirli alacak olmakla birlikte kısmi dava mı olduğu anlaşılabilirse, bu durumda 6100 sayılı Kanunun 119/1-ğ maddesinin aradığı şekilde açıkça talep sonucu belirtilmemiş olacaktır. Talep, talep türü ve davanın niteliği açıkça anlaşılabilirse, talep muğlaksa, aynı Kanunun 119/2 maddesi gereğince, davacıya bir haftalık kesin süre verilerek talebinin belirsiz alacak davası mı, yoksa kısmi dava mı olduğunun belirtilmesi istenmelidir. Verilen bu süreden sonra, davacının talebini açıklamasına göre bir yol izlenmelidir. Eğer talep, davacı tarafından belirsiz alacak davası şeklinde açıklanmış olmakla birlikte, gerçekte belirsiz alacak davası şartlarını taşıyorsa, o zaman yukarıdaki şekilde hareket edilmeli, hukuki yarar yokluğundan dava reddedilmelidir. Açıklamadan sonra talep belirsiz alacak davası şartlarını taşıyorsa, bu davanın sonuçlarına göre, talep kısmi davanın şartlarını taşıyorsa da kısmi davanın sonuçlarına göre dava yürütülerek karar verilmelidir (Dairemizin 31.12.2012 tarih 2012/30463 esas 2012/30091 karar sayılı kararı).

6100 sayılı Kanunun 110. maddesinde düzenlenen, davacının aynı davalıya karşı birbirinden bağımsız birden fazla asli talebini aynı dava dilekçesinde ileri sürmesi olarak tanımlanan davaların yığılması (objektif dava birleşmesi) halinde, talep sayısı sayısı kadar dava bulunduğu kabul edildiğinden ve aynı Kanunun 297/2. maddesi uyarınca da her bir talep bakımından ayrı ayrı hüküm verilmesi gerektiğinden, bu durumda da dava dilekçesinde ileri sürülen taleplerin belirsiz alacak olup olmadığının her bir talep bakımından ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekecektir.

Tüm bu açıklamalar sonucunda şunu belirtmek gerekir ki, iş hukukundan kaynaklanan alacaklar bakımından baştan belirli veya belirsiz alacak davası şeklinde belirleme yapmak kural olarak doğru ve mümkün değildir. Bu sebeple iş hukukunda da belirsiz alacak davasının açılabilirliği, bu davanın açılması için gerekli şartların varlığına bağlıdır. Eğer bu şartlar varsa, iş hukukunda da belirsiz alacak davası açılabilir, yoksa açılmaz (C. Simil, Belirsiz Alacak Davası, I. Bası, İstanbul 2013, s. 414). Keza aynı şey kısmî dava için söz konusudur.

Genel olarak yapılan bu açıklamalardan sonra, eldeki davada taleplerin değerlendirilmesine gelince, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ve yıllık izin ücreti alacağı bakımından, davacı, çalışma süresini, en son ödenen ücreti, alması gerektiğini iddia ettiği aylık ücret miktarını ve kullandırılmayan yıllık izin sürelerini belirleyebilmektedir. Tazminat hesaplamasına esas alınacak aylık ücrete ek para veya parayla ölçülebilen sosyal menfaatleri de, belirleyebilecek durumdadır. Hal böyle olunca, davacının kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ve yıllık izin ücreti alacaklarına dair talepleri belirlenebilir durumda olduğundan, anılan alacaklar belirsiz alacak değildir. Bu itibarla, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ve yıllık izin ücreti talepleri yönünden, hukuki yarar yokluğundan davanın usulden reddi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir.

3-Fazla çalışma yaptığını iddia eden işçi bu iddiasını ispatla yükümlüdür. İşçinin imzasını taşıyan bordro sahteliği ispat edilinceye kadar kesin delil niteliğindedir. Bir başka anlatımla bordronun sahteliği ileri sürülüp kanıtlanmadıkça, imzalı bordroda görünen fazla çalışma alacağının ödendiği varsayılır.

İmzalı ücret bordrolarında fazla çalışma ücreti ödendiği anlaşılıyorsa, işçi tarafından gerçekte daha fazla çalışma yaptığının ileri sürülmesi mümkün değildir. Ancak, işçinin fazla çalışma alacağının daha fazla olduğu yönündeki ihtirazi kaydının bulunması halinde, bordroda görünenden daha fazla çalışmanın ispatı her türlü delille söz konusu olabilir.

Fazla çalışmanın yazılı delil ya da tanıkla ispatı imkan dahilindedir. İşyerinde çalışma düzenini bilmeyen ve bilmesi mümkün olmayan tanıkların anlatımlarına değer verilemez.

Somut olayda, hükme esas alınan bilirkişi raporunda yapılan tespit doğrultusunda davacının çalışma saatlerine ilişkin mahkemenin kabulü isabetli ise de, bilirkişi raporunda yapılan hesap dosya içeriğine uygun olmadığı gibi, rapor bu yönü itibarıyla hükme esas alınabilecek nitelikte değildir. Tanık anlatımlarına göre, davacının haftanın üç günü 08:30-19:00 saatleri arası bir buçuk saat ara dinlenmesi düşülerek 9 saat, haftanın diğer üç günü ise 08:30-21:30 saatleri arası bir buçuk saat ara dinlenmesi düşülerek 11,5 saat çalıştığı, haftalık toplam çalışma süresinin 61,5 saat olduğu anlaşılmaktadır. Bu anlamda, davacının haftalık fazla çalışma süresi 16,5 saat olduğu halde, bilirkişi tarafından haftalık fazla çalışmanın 25,5 saat olarak kabulü isabetsizdir. Yapılacak iş, davacının haftalık 16,5 saat fazla çalışması olduğu kabul edilerek belirlenecek fazla mesai ücretinin hüküm altına alınmasından ibaret iken, yazılı şekilde hüküm tesisi hatalıdır.

4-Dosya içeriğine göre, davacının, 17.06.2008-17.09.2008 tarihleri arasında davalı işveren yanında çalıştığını kanıtlayamadığı anlaşıldığından, fazla mesai ve genel tatil alacakları yönünden belirtilen sürenin hesaplanmaması gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup, bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç :

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 15.10.2015 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

No: 103

Esas No : 2013/11923

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, davanın belirsiz alacak davası olduğunu belirterek, müvekkili işçinin 02.09.2010 tarihinden iş sözleşmesinin feshedildiği 05.06.2012 tarihine kadar davalıya ait işyerinde kesintisiz çalıştığını, 18.02.2011 tarihine kadar çalışmasının kuruma

bildirilmediğini, ustabaşı olarak çalıştığı halde ustabaşı ücreti ödenmediğini, sigortasız çalıştığı dönemde iş kazası geçirdiğini, maddi ve manevi sıkıntılar yaşadığını belirterek, kıdem tazminatı, fazla mesai, genel tatil, ücret, yıllık izin ücreti, maddi ve manevi tazminat alacaklarının ödetilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davacının farklı tarihlerde ara vererek toplamda 8 ay işyerinde çalıştığını, 18.02.2011 tarihli işe giriş bildirgesini davacının bizzat imzaladığını, asgari ücretle çalıştığını, işyerinde fazla mesai yapılmadığını savunarak davanın reddini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, işçilik alacakları yönünden, gerek usul hukuku gerekse de maddi hukuk kurallarının uygulanması bakımından dava, belirsiz alacak davası olarak kabul edilerek sonuçlandırılmış ve kısmen kabul edilmiştir.

Temyiz:

Karar davalı vekilince temyiz edilmiştir.

Gerekçe:

Taraflar arasında öncelikle çözümlenmesi gereken uyuşmazlık, davanın belirsiz alacak davası türünde açılabilmesi için gerekli şartları taşıyıp taşımadığı noktasında toplanmaktadır.

01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 107. maddesiyle, mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda yer almayan yeni bir dava türü olarak belirsiz alacak ve tespit davası kabul edilmiştir.

6100 sayılı Kanunun 107. maddesine göre,

"(1) Davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin kendisinden beklenemeyeceği veya bunun imkânsız olduğu hâllerde, alacaklı, hukuki ilişkiyi ve asgari bir miktar ya da değeri belirtmek suretiyle belirsiz alacak davası açabilir.

(2) Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacı, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabilir.

(3) Ayrıca, kısmi eda davasının açılabilirdiği hâllerde, tespit davası da açılabilir ve bu durumda hukuki yararın var olduğu kabul edilir."

Hükümet tasarısında yer almayan bu madde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu tarafından, esasen baştan miktar veya değeri tam tespit edilemeyen bir alacakla ilgili hak arama durumunda olan kişinin, hukuk sisteminde karşılaştığı güçlüklerin bertaraf edilerek hak arama özgürlüğü çerçevesinde mümkün olduğunca en geniş şekilde korunmasının sağlanması gerekçesi üzerinde durularak ihdas edilmiş ve nihayetinde kanunlaşmıştır.

Davanın belirsiz alacak davası türünde açılabilmesi için, davanın açıldığı tarih itibarıyla uyuşmazlığa konu alacağın miktar veya değerinin tam ve kesin olarak davacı tarafça belirlenmemesi gereklidir. Belirleyememe hali, davacının gerekli dikkat ve özeni göstermesine rağmen miktar veya değer belirlenmesinin kendisinden gerçekten beklenilmemesi durumuna ya da objektif olarak imkansızlığa dayanmalıdır.

Madde gerekçesinde "Alacaklının bu tür bir dava açması için, dava açacağı miktar ya da değeri tam ve kesin olarak gerçekten belirlemesi mümkün olmamalı ya da bu objektif olarak imkânsız olmalıdır. Açılacak davanın miktarı biliniyor yahut tespit edilebiliyorsa, böyle bir dava açılmaz. Çünkü, her davada arandığı gibi, burada da hukukî yarar aranacaktır, böyle bir durumda hukukî yararın bulunduğu söz edilemez. Özellikle, kısmî davaya ilişkin yeni hükümler de dikkate alınıp birlikte değerlendirildiğinde, baştan tespiti mümkün olan hâllerde bu yola başvurulması kabul edilemez." şeklindeki açıklamayla, alacağın belirli

veya belirlenebilir nitelikte olması durumunda, belirsiz alacak davası açılarak bu davanın sağladığı imkanlardan yararlanmanın mümkün olmadığına işaret edilmiştir.

Alacağın hangi hallerde belirsiz, hangi hallerde belirli veya belirlenebilir olduğu hususunda kesin bir sınıflandırma yapılması mümkün olmayıp, her bir davaya konu alacak bakımından somut olayın özelliklerinin nazara alınarak sonuca gidilmesi gereklidir.

6100 sayılı Kanun'un 107/2. maddesinde, sorunun çözümünde yol gösterici mahiyette kriterlere yer verilmiştir. Anılan madde fıkrasında, karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacının, iddianın genişletilmesi yasağına tâbi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabileceği hüküm altına alınmış, madde gerekçesinde de "karşı tarafın verdiği bilgiler ve sunduğu delillerle ya da delillerin incelenmesi ve tahkikat işlemleri sonucu (örneğin bilirkişi ya da keşif incelemesi sonucu)" belirlenebilme hali açıklanmıştır.

Davacının alacağının miktar veya değerini belirleyebilmesi için elinde bulunması gerekli bilgi ve belgelere sahip olmaması ve bu belgelere dava açma hazırlığı döneminde ulaşmasının da (gerçekten) mümkün olmaması ve dolayısıyla alacağın miktarının belirlenmesinin karşı tarafın elinde bulunan bilgi ve belgelerin sunulmasıyla mümkün hale geleceği durumlarda alacak belirsiz kabul edilmelidir.

Sırf taraflar arasında alacak miktarı bakımından uyuşmazlık bulunması, talep sonucunun belirlenmesinin davacıdan beklenemeyecek olması anlamına gelmez. Önemli olan objektif olarak talep sonucunun belirlenmesinin davacıdan beklenemeyecek olmasıdır (H. Pekcanitez, Belirsiz Alacak Davası, Ankara 2011, s. 45; H. Pekcanitez/O. Atalay/M. Özkes, Medeni Usul Hukuku, 14. Bası, Ankara 2013, s. 448). Sadece alacak miktarının taraflar arasında uyuşmazlık bulunması ya da tartışmalı olmasının belirsiz alacak davası açılması için yeterli sayılması halinde, neredeyse tüm davaların belirsiz alacak davası olarak kabulü gerekir ki, bu da kanunun amacına aykırıdır. Çünkü, zaten uyuşmazlık bulunduğu için dava açılmakta ve uyuşmazlık mahkeme önüne gelmektedir. Önemli olan davacının talebini belirli kılacak imkâna sahip olup olmadığıdır. Burada, alacağın belirlenebilir olması ile ispat edilebilirliğinin de ayrıca değerlendirilmesi gerektiği unutulmamalıdır. Davacının talep ettiği alacağı belirlenmesi objektif olarak mümkün, ancak belirleyebildiği alacağını ispat etmesi, kanunun öngördüğü şekilde ispatı (elindeki delillerle) mümkün değilse, burada da belirsiz alacak davası açılacağından söz edilemez. Çünkü, bir alacağın belirlenmesi ile onun ispatı ayrı şeylerdir. Davacı, talep konusu yaptığı alacağını çok net şekilde belirleyebilir; ancak her zaman onu ispat edecek durumda olmayabilir. Aksinin kabulü, her ispat güclüğü olan alacağı belirsiz alacağa dönüştürmek gibi, hem kanunun amacına hem de genel ilkelere aykırı bir durumu ortaya çıkartabilir.

Alacağın miktarının belirlenebilmesinin, tahkikat aşamasında yapılacak delillerin incelenmesi, bilirkişi incelemesi veya keşif gibi sair işlemlerin yapılmasına bağlı olduğu durumlarda da belirsiz alacak davası açılabilir kabul edilmelidir. Ne var ki, bir davada bilirkişi incelemesine gidilmesi belirsiz alacak davasının açılabilmesi için yeterli değildir. Bir davada bilirkişiye başvurulmasına rağmen davacı dava açarken alacak miktarını belirleyebiliyorsa, belirsiz alacak davası açılmaz (C. Simil, Belirsiz Alacak Davası, I. Bası, İstanbul 2013, s. 225).

Kategorik olarak, belirli bir tür davanın veya belirli kişilerin açtığı davaların baştan belirli veya belirsiz alacak davası olduğundan da söz edilemez. Belirsiz alacak davası, bu davaya ilişkin ölçütlerin somut olaya uygulanarak belirlenmesi gerekir.

Hakime alacak miktarının tayin ve tespitinde takdir yetkisi tanındığı hallerde (Örn: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu md 50, 51,56), hakimin kullanacağı takdir yetkisi sonucu alacak belirli hale gelebileceğinden, davacının davanın açıldığı tarih itibariyle alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin imkansız olduğu kabul edilmelidir. Örneğin, iş hukuku uygulamasında, Yargıtayca, fazla çalışma, hafta tatili, ulusal

bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının yazılı belgelere ve işyeri kayıtlarına dayanmayıp, tanık anlatımlarına dayanması halinde, hesaba esas alınan süre ve alacağın miktarı nazara alınarak takdir edilecek uygun oranda hakkaniyet indirimi yapılması gerekliliği kabul edilmektedir. Bu halde, tanık anlatımlarına dayanılarak hesaplanan alacak miktarından hakimın takdir yetkisine bağlı olarak yapılacak indirim oranı baştan belirli olmadığından, alacak belirsiz kabul edilmelidir.

6100 sayılı Kanun ile birlikte, yukarıda belirtilen çerçevede belirsiz alacak davası açma imkanı tanınarak belirsiz alacaklar bakımından hak arama özgürlüğü genişletilmiş; bununla bağlantılı olarak da hukuki yarar bulunmadan kısmi dava açma imkanı sınırlandırılmakla birlikte, tamamen kaldırılmamıştır.

Zaman zaman, 6100 sayılı Kanun ile birlikte kabul edilen belirsiz alacak davası ile kısmi davaya ilişkin yeni düzenlemedeki sınırın tam olarak tespit edilemediği, birinin diğeri yerine kullanıldığı görülmektedir. Oysa bu iki davanın amacı ve niteliği ayrıdır. Alacak, belirli veya belirlenebilir ise, belirsiz alacak davası açılmaz; ancak şartları varsa kısmi dava açılması mümkündür.

Kanunun kısmi dava açma imkanını sınırlamakla birlikte tamamen ortadan kaldırmadığı da gözetildiğinde, belirli alacaklar için, belirsiz alacak davası açılmasa da, şartları oluştuğunda ve hukuki yarar bulunduğu kısmi dava açılması mümkündür. Aksi halde, sadece ya belirsiz alacak davası açma veya belirli tam alacak davası açma şeklinde iki imkandan söz edilebilir ki, o zaman da kısmi davaya ilişkin 6100 sayılı Kanunun 109. maddesindeki hükmün fiilen uygulanması söz konusu olamayacaktır. Çünkü, belirsiz alacak davasında zaten belirsiz alacak davasının sağladığı imkanlardan yararlanarak dava açılabilir; şayet alacak belirli ise de, o zaman sadece tam eda davası açılabilir. Oysa kanun koyucunun abesle iştiğal etmeyeceği prensibi gereği, anılan maddeyle kısmi davaya ilişkin düzenleme yapıldığı düşünülerek ve Kanundaki sınırlamalara dikkat edilerek kısmi dava açılabilir.

Bu noktada şu da açıklığa kavuşturulmalıdır ki, şartları bulunmadığı halde dava dilekçesinde davanın belirsiz alacak davası olarak açıldığı durumda davacıya herhangi bir süre verilmeden hukuki yarar yokluğundan davanın reddi yoluna gidilmelidir. Çünkü, alacağın belirlenebilmesi mümkün iken, böyle bir davanın açılmasına Kanun izin vermemiştir. Böyle bir durumda, belirsiz alacak davası açmakta hukuki yarar yokluğundan dava reddedilmeli, ek bir süre verilmemelidir. Zira, burada talep açıktır, bu sebeple 6100 sayılı Kanunun 119/1-ğ maddesinin uygulanarak süre verilmesi mümkün değildir; aslında açılmaması gerektiği halde belirsiz alacak davası açılmış olduğundan, bu konudaki eksiklik de süre verilerek tamamlanamayacağından, dava hukuki yarar yokluğundan reddedilmelidir. Buradaki hukuki yarar, sonradan tamamlanacak nitelikte bir hukuki yarar değildir. Çünkü, dava açıldığında o sırada mevcut olmayan hukuki yarar, bunun da açıkça mahkemece bilindiği bir durumda, tamamlanacak bir hukuki yarar değildir. Aksinin kabulü, aslında açık olan talep sonucunun süre verilerek davacı tarafından değiştirilmesi ve bulunmayan hukuki yararın sağlanması için davacıya ek imkan sağlanması anlamına gelecektir ki, buna usul bakımından imkan yoktur, böyle bir durum taraflar arasındaki eşitlik ilkesine de aykırı olacaktır (H. Pekcanitez/O. Atalay/M. Özkes, Medeni Usul Hukuku, 14. Bası, Ankara 2013, s. 454). Bunun yanında, şayet açılan davada asgari bir miktar gösterilmişse ve bunun alacağın bir bölümü olduğu anlaşılacakla birlikte, belirsiz alacak davası mı yoksa belirli alacak olmakla birlikte kısmi dava mı olduğu anlaşılamiyorsa, bu durumda 6100 sayılı Kanunun 119/1-ğ maddesinin aradığı şekilde açıkça talep sonucu belirtilmemiş olacaktır. Talep, talep türü ve davanın niteliği açıkça anlaşılamiyorsa, talep muğlaksa, aynı Kanunun 119/2 maddesi gereğince, davacıya bir haftalık kesin süre verilerek talebinin belirsiz alacak davası mı, yoksa kısmi dava mı olduğunun belirtilmesi istenmelidir. Verilen bu süreden sonra, davacının talebini açıklamasına göre bir yol izlenmelidir. Eğer talep, davacı tarafından belirsiz alacak

davası şeklinde açıklanmış olmakla birlikte, gerçekte belirsiz alacak davası şartlarını taşıyorsa, o zaman yukarıdaki şekilde hareket edilmeli, hukuki yarar yokluğundan dava reddedilmelidir. Açıklamadan sonra talep belirsiz alacak davası şartlarını taşıyorsa, bu davanın sonuçlarına göre, talep kısmi davanın şartlarını taşıyorsa da kısmi davanın sonuçlarına göre dava yürütülerek karar verilmelidir (Dairemizin 31.12.2012 tarih 2012/30463 esas 2012/30091 karar sayılı kararı).

6100 sayılı Kanununun 110. maddesinde düzenlenen, davacının aynı davalıya karşı birbirinden bağımsız birden fazla asli talebini aynı dava dilekçesinde ileri sürmesi olarak tanımlanan davaların yığılması (objektif dava birleşmesi) halinde, talep sayısı sayısı kadar dava bulunduğu kabul edildiğinden ve aynı Kanununun 297/2. maddesi uyarınca da her bir talep bakımından ayrı ayrı hüküm verilmesi gerektiğinden, bu durumda da dava dilekçesinde ileri sürülen taleplerin belirsiz alacak olup olmadığının her bir talep bakımından ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekecektir.

Tüm bu açıklamalar sonucunda şunu belirtmek gerekir ki, iş hukukundan kaynaklanan alacaklar bakımından baştan belirli veya belirsiz alacak davası şeklinde belirleme yapmak kural olarak doğru ve mümkün değildir. Bu sebeple iş hukukunda da belirsiz alacak davasının açılabilmesi, bu davanın açılması için gerekli şartların varlığına bağlıdır. Eğer bu şartlar varsa, iş hukukunda da belirsiz alacak davası açılabilir, yoksa açılmaz (C. Simil, Belirsiz Alacak Davası, I. Bası, İstanbul 2013, s. 414). Keza aynı şey kısmî dava için söz konusudur.

Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında eldeki davaya konu somut olayın özellikleri dikkate alınarak belirsiz alacak davası yönünden yapılan değerlendirmede;

Davanın belirsiz alacak davası olarak açıldığı şüphesizdir. Mahkemece de, gerek usul hukuku gerekse de maddi hukuk kurallarının uygulanması bakımından da dava belirsiz alacak davası olarak sonuçlandırılmıştır. Bilirkişi raporunun sunulmasının ardından davacının 6100 sayılı Kanun'un 107/2. maddesine uygun olarak iddianın genişletilmesi yasağına tâbi olmaksızın dava dilekçesiyle talep edilen miktarı arttırmasına imkan tanınmış, sonradan arttırılan miktarın davalının zamanaşımı savunmasından etkilenmediği kabul edilmiş, hüküm altına alınan alacak miktarlarının (kıdem tazminatı hariç olmak üzere) tamamına dava tarihinden itibaren faiz uygulanmasına karar verilmiştir.

Öncelikle, taraflar arasında çalışma süresi ve ücret miktarı tartışmalı ise de, salt söz konusu tartışmanın varlığı alacağı belirsiz hale getirmez. Keza davacı, çalışma süresini ve ücretini belirleyebilmektedir. Davacının ne zamandan beri çalıştığını veya ücretinin ne kadar olduğunu bilmemesi aynı zamanda hayatın olağan akışına da aykırıdır. Davacı işçinin kendisinin bilmediği çalışma süresini, tanıkların bildiğini veya bilirkişinin bileceğini farzetmek ispat kurallarına da hayatın olağan akışına da aykırıdır. Keza tarafın yeterli şekilde somutlaştırıp kendisinin bilgisinde dahi olmadığını belirttiği bir hususu mahkemece bilinmesini beklemek de mümkün değildir.

Diğer taraftan işverenin maddi hukuktan doğan yükümlülüklerini (belge ve bordro düzenleme gibi) yerine getirmemesi, tuttuğu belgelerin gerçeği yansıtmaması, davadan önce işçinin alacaklarını inkâr etmesi ya da ikrar etmekle beraber yerine getirmemesi davacıya kural olarak belirsiz alacak davası açma imkânını vermez. İşçi bu durumlarda dahi, alacağının miktarını veya değerini belirleyebiliyorsa, belirsiz alacak davası açamaz(Simil, s. 412).

Ayrıca, yukarıda da belirtildiği gibi, salt bilirkişi incelemesine gidilmesi belirsiz alacak davasının açılabilmesi için yeterli değildir.

Genel olarak yapılan bu açıklamadan sonra, objektif dava birleşmesi şeklinde açılan eldeki davada taleplerin değerlendirilmesine gelince, kıdem tazminatı, fazla mesai, yıllık izin, genel tatil ve ücret alacağı bakımından, davacı çalışma süresini, en son ödenen ücreti, alması gerektiğini iddia ettiği aylık ücret miktarını belirleyebilmektedir. Tazminat hesaplamasına esas alınacak aylık ücrete ek para veya parayla ölçülebilen sosyal menfaatleri de, belirleyebilecek durumdadır. Ayrıca, davacı çalışma saatlerini de bilmektedir. Hal böyle

olunca, davacının işçilik alacaklarına dair taleplerinin tamamı belirlenebilir durumda olduğundan, anılan alacaklar belirsiz alacak değildir.

Dava konusu edilen ve mahkemece kısmen kabul edilen alacakların gerçekte belirli bir alacak olduğu ve dolayısıyla belirsiz alacak davasına konu edilemeyecekleri anlaşılma, hukuki yarar yokluğundan davanın reddi gerekirken yazılı şekilde esasa girilerek karar verilmesi hatalı olup, bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç :

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebeplerle BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 03.06.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

No: 104

Esas No : 2014/15285

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı-karşı vekili, müvekkilinin fazla mesai ücretleri ve temettü alacaklarının ödenmemesi sebebiyle iş sözleşmesini haklı sebeple feshettiğini, davalarını belirsiz alacak davası olarak açtıklarını belirterek kıdem tazminatı, fazla mesai ücreti ve temettü alacaklarının ödenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı-karşı davacı vekili, asıl davanın reddini, birleşen davada ise, davacının istifa ederek işten ayrıldığını, sözleşme gereği cezai şart ödemekle yükümlü olduğunu ileri sürerek cezai şart, eğitim gideri ve faiz alacaklarını talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, asıl dava ve birleşen davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı taraf vekilleri temyiz etmiştir.

Gerekçe:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davacının tüm, davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Taraflar arasında öncelikle çözümlenmesi gereken uyuşmazlık, davanın belirsiz alacak davası türünde açılabilmesi için gerekli şartları taşıyıp taşımadığı noktasında toplanmaktadır.

01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 107. maddesiyle, mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda yer almayan yeni bir dava türü olarak belirsiz alacak ve tespit davası kabul edilmiştir.

6100 sayılı Kanunun 107. maddesine göre,

"(1) Davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin kendisinden beklenemeyeceği veya bunun imkânsız olduğu hâllerde, alacaklı, hukuki ilişkiyi ve asgari bir miktar ya da değeri belirtmek suretiyle belirsiz alacak davası açabilir.

(2) Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacı, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabilir.

(3) Ayrıca, kısmi eda davasının açılabilirdi hâllerde, tespit davası da açılabilir ve bu durumda hukuki yararın var olduğu kabul edilir."

Hükümet tasarısında yer almayan bu madde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu tarafından, esasen baştan miktar veya değeri tam tespit edilemeyen bir alacakla ilgili hak arama durumunda olan kişinin, hukuk sisteminde karşılaştığı güçlüklerin bertaraf edilerek hak arama özgürlüğü çerçevesinde mümkün olduğunca en geniş şekilde korunmasının sağlanması gerekçesi üzerinde durularak ihdas edilmiş ve nihayetinde kanunlaşmıştır.

Davanın belirsiz alacak davası türünde açılabilmesi için, davanın açıldığı tarih itibariyle uyuşmazlığa konu alacağın miktar veya değerinin tam ve kesin olarak davacı tarafça belirlenememesi gereklidir. Belirleyememe hali, davacının gerekli dikkat ve özeni göstermesine rağmen miktar veya değer belirlenmesinin kendisinden gerçekten beklenilmemesi durumuna ya da objektif olarak imkansızlığa dayanmalıdır.

Madde gerekçesinde "Alacaklının bu tür bir dava açması için, dava açacağı miktar ya da değeri tam ve kesin olarak gerçekten belirlemesi mümkün olmamalı ya da bu objektif olarak imkânsız olmalıdır. Açılacak davanın miktarı biliniyor yahut tespit edilebiliyorsa, böyle bir dava açılmaz. Çünkü, her davada arandığı gibi, burada da hukukî yarar aranacaktır, böyle bir durumda hukukî yararın bulunduğu söz edilemez. Özellikle, kısmî davaya ilişkin yeni hükümler de dikkate alınıp birlikte değerlendirildiğinde, baştan tespiti mümkün olan hâllerde bu yola başvurulması kabul edilemez." şeklindeki açıklamayla, alacağın belirli veya belirlenebilir nitelikte olması durumunda, belirsiz alacak davası açılarak bu davanın sağladığı imkanlardan yararlanmanın mümkün olmadığına işaret edilmiştir.

Alacağın hangi hallerde belirsiz, hangi hallerde belirli veya belirlenebilir olduğu hususunda kesin bir sınıflandırma yapılması mümkün olmayıp, her bir davaya konu alacak bakımından somut olayın özelliklerinin nazara alınarak sonuca gidilmesi gereklidir.

6100 sayılı Kanun'un 107/2. maddesinde, sorunun çözümünde yol gösterici mahiyette kriterlere yer verilmiştir. Anılan madde fıkrasında, karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacının, iddianın genişletilmesi yasağına tâbi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabileceği hüküm altına alınmış, madde gerekçesinde de "karşı tarafın verdiği bilgiler ve sunduğu delillerle ya da delillerin incelenmesi ve tahkikat işlemleri sonucu (örneğin bilirkişi ya da keşif incelemesi sonucu)" belirlenebilir hali açıklanmıştır.

Davacının alacağının miktar veya değerini belirleyebilmesi için elinde bulunması gerekli bilgi ve belgelere sahip olmaması ve bu belgelere dava açma hazırlığı döneminde ulaşmasının da (gerçekten) mümkün olmaması ve dolayısıyla alacağın miktarının belirlenmesinin karşı tarafın elinde bulunan bilgi ve belgelerin sunulmasıyla mümkün hale geleceği durumlarda alacak belirsiz kabul edilmelidir.

Sırf taraflar arasında alacak miktarı bakımından uyuşmazlık bulunması, talep sonucunun belirlenmesinin davacıdan beklenemeyecek olması anlamına gelmez. Önemli olan objektif olarak talep sonucunun belirlenmesinin davacıdan beklenemeyecek olmasıdır (H. Pekcanitez, Belirsiz Alacak Davası, Ankara 2011, s. 45; H. Pekcanitez/O. Atalay/M. Özkes, Medeni Usul Hukuku, 14. Bası, Ankara 2013, s. 448). Sadece alacak miktarının taraflar arasında uyuşmazlık bulunması ya da tartışmalı olmasının belirsiz alacak davası açılması için yeterli sayılması halinde, neredeyse tüm davaların belirsiz alacak davası olarak kabulü gerekir ki, bu da kanunun amacına aykırıdır. Çünkü, zaten uyuşmazlık bulunduğu için dava açılmakta ve uyuşmazlık mahkeme önüne gelmektedir. Önemli olan davacının talebini belirli kılacak imkâna sahip olup olmadığıdır. Burada, alacağın belirlenebilir olması ile ispat edilebilirliğinin de ayrıca değerlendirilmesi gerektiği unutulmamalıdır. Davacının talep ettiği alacağı belirlenmesi objektif olarak mümkün, ancak belirleyebildiği alacağını ispat etmesi, kanunun öngördüğü şekilde ispatı (elindeki delillerle) mümkün değilse, burada da belirsiz alacak

davası açılacağından söz edilemez. Çünkü, bir alacağın belirlenmesi ile onun ispatı ayrı şeylerdir. Davacı, talep konusu yaptığı alacağını çok net şekilde belirleyebilir; ancak her zaman onu ispat edecek durumda olmayabilir. Aksinin kabulü, her ispat gücüne olan alacağı belirsiz alacağa dönüştürmek gibi, hem kanunun amacına hem de genel ilkelere aykırı bir durumu ortaya çıkartabilir.

Alacağın miktarının belirlenebilmesinin, tahkikat aşamasında yapılacak delillerin incelenmesi, bilirkişi incelemesi veya keşif gibi sair işlemlerin yapılmasına bağlı olduğu durumlarda da belirsiz alacak davası açılabilir kabul edilmelidir. Ne var ki, bir davada bilirkişi incelemesine gidilmesi belirsiz alacak davasının açılabilmesi için yeterli değildir. Bir davada bilirkişiye başvurulmasına rağmen davacı dava açarken alacak miktarını belirleyebiliyorsa, belirsiz alacak davası açılmaz (C. Simil, Belirsiz Alacak Davası, I. Bası, İstanbul 2013, s. 225).

Kategorik olarak, belirli bir tür davanın veya belirli kişilerin açtığı davaların baştan belirli veya belirsiz alacak davası olduğundan da söz edilemez. Belirsiz alacak davası, bu davaya ilişkin ölçütlerin somut olaya uygulanarak belirlenmesi gerekir.

Hakime alacak miktarının tayin ve tespitinde takdir yetkisi tanındığı hallerde (Örn: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu md 50, 51,56), hakimin kullanacağı takdir yetkisi sonucu alacak belirli hale gelebileceğinden, davacının davanın açıldığı tarih itibarıyla alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin imkansız olduğu kabul edilmelidir. Örneğin, iş hukuku uygulamasında, Yargıtayca, fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının yazılı belgelere ve işyeri kayıtlarına dayanmayıp, tanık anlatımlarına dayanması halinde, hesaba esas alınan süre ve alacağın miktarı nazara alınarak takdir edilecek uygun oranda hakkaniyet indirimi yapılması gerekliliği kabul edilmektedir. Bu halde, tanık anlatımlarına dayanılarak hesaplanan alacak miktarından hakimin takdir yetkisine bağlı olarak yapılacak indirim oranı baştan belirli olmadığından, alacak belirsiz kabul edilmelidir.

6100 sayılı Kanun ile birlikte, yukarıda belirtilen çerçevede belirsiz alacak davası açma imkanı tanınarak belirsiz alacaklar bakımından hak arama özgürlüğü genişletilmiş; bununla bağlantılı olarak da hukuki yarar bulunmadan kısmi dava açma imkanı sınırlandırılmakla birlikte, tamamen kaldırılmamıştır.

Zaman zaman, 6100 sayılı Kanun ile birlikte kabul edilen belirsiz alacak davası ile kısmi davaya ilişkin yeni düzenlemedeki sınırın tam olarak tespit edilemediği, birinin diğeri yerine kullanıldığı görülmektedir. Oysa bu iki davanın amacı ve niteliği ayrıdır. Alacak, belirli veya belirlenebilir ise, belirsiz alacak davası açılmaz; ancak şartları varsa kısmi dava açılması mümkündür.

Kanunun kısmi dava açma imkanını sınırlamakla birlikte tamamen ortadan kaldırmadığı da gözetildiğinde, belirli alacaklar için, belirsiz alacak davası açılmasa da, şartları oluştuğunda ve hukuki yarar bulunduğu kısmi dava açılması mümkündür. Aksi halde, sadece ya belirsiz alacak davası açma veya belirli tam alacak davası açma şeklinde iki imkandan söz edilebilir ki, o zaman da kısmi davaya ilişkin 6100 sayılı Kanunun 109. maddesindeki hükmün fiilen uygulanması söz konusu olamayacaktır. Çünkü, belirsiz alacak davasında zaten belirsiz alacak davasının sağladığı imkanlardan yararlanarak dava açılabilir; şayet alacak belirli ise de, o zaman sadece tam eda davası açılabilir. Oysa kanun koyucunun abesle işgal etmeyeceği prensibi gereği, anılan maddeyle kısmi davaya ilişkin düzenleme yapıldığı düşünülerek ve Kanundaki sınırlamalara dikkat edilerek kısmi dava açılabilir.

Bu noktada şu da açıklığa kavuşturulmalıdır ki, şartları bulunmadığı halde dava dilekçesinde davanın belirsiz alacak davası olarak açıldığı durumda davacıya herhangi bir süre verilmeden hukuki yarar yokluğundan davanın reddi yoluna gidilmelidir. Çünkü, alacağın belirlenebilmesi mümkün iken, böyle bir davanın açılmasına Kanun izin

vermemiştir. Böyle bir durumda, belirsiz alacak davası açmakta hukuki yarar yokluğundan dava reddedilmeli, ek bir süre verilmemelidir. Zira, burada talep açıktır, bu sebeple 6100 sayılı Kanununun 119/1-ğ maddesinin uygulanarak süre verilmesi mümkün değildir; aslında açılmaması gerektiği halde belirsiz alacak davası açılmış olduğundan, bu konudaki eksiklik de süre verilerek tamamlanamayacağından, dava hukuki yarar yokluğundan reddedilmelidir. Buradaki hukuki yarar, sonradan tamamlanacak nitelikte bir hukuki yarar değildir. Çünkü, dava açıldığında o sırada mevcut olmayan hukuki yarar, bunun da açıkça mahkemece bilindiği bir durumda, tamamlanacak bir hukuki yarar değildir. Aksinin kabulü, aslında açık olan talep sonucunun süre verilerek davacı tarafından değiştirilmesi ve bulunmayan hukuki yararın sağlanması için davacıya ek imkan sağlanması anlamına gelecektir ki, buna usûl bakımından imkan yoktur, böyle bir durum taraflar arasındaki eşitlik ilkesine de aykırı olacaktır (H. Pekcanitez/O. Atalay/M. Özkes, Medeni Usul Hukuku, 14. Bası, Ankara 2013, s. 454). Bunun yanında, şayet açılan davada asgari bir miktar gösterilmişse ve bunun alacağın bir bölümü olduğu anlaşılacakla birlikte, belirsiz alacak davası mı yoksa belirli alacak olmakla birlikte kısmi dava mı olduğu anlaşılamiyorsa, bu durumda 6100 sayılı Kanununun 119/1-ğ maddesinin aradığı şekilde açıkça talep sonucu belirtilmemiş olacaktır. Talep, talep türü ve davanın niteliği açıkça anlaşılamiyorsa, talep muğlaksa, aynı Kanununun 119/2 maddesi gereğince, davacıya bir haftalık kesin süre verilerek talebinin belirsiz alacak davası mı, yoksa kısmi dava mı olduğunun belirtilmesi istenmelidir. Verilen bu süreden sonra, davacının talebini açıklamasına göre bir yol izlenmelidir. Eğer talep, davacı tarafından belirsiz alacak davası şeklinde açıklanmış olmakla birlikte, gerçekte belirsiz alacak davası şartlarını taşıyamıyorsa, o zaman yukarıdaki şekilde hareket edilmeli, hukuki yarar yokluğundan dava reddedilmelidir. Açıklamadan sonra talep belirsiz alacak davası şartlarını taşıyorsa, bu davanın sonuçlarına göre, talep kısmi davanın şartlarını taşıyorsa da kısmi davanın sonuçlarına göre dava yürütülerek karar verilmelidir (Dairemizin 31.12.2012 tarih 2012/30463 esas 2012/30091 karar sayılı kararı).

6100 sayılı Kanununun 110. maddesinde düzenlenen, davacının aynı davalıya karşı birbirinden bağımsız birden fazla asli talebini aynı dava dilekçesinde ileri sürmesi olarak tanımlanan davaların yığılması (objektif dava birleşmesi) halinde, talep sayısı sayısı kadar dava bulunduğu kabul edildiğinden ve aynı Kanununun 297/2. maddesi uyarınca da her bir talep bakımından ayrı ayrı hüküm verilmesi gerektiğinden, bu durumda da dava dilekçesinde ileri sürülen taleplerin belirsiz alacak olup olmadığının her bir talep bakımından ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekecektir.

Tüm bu açıklamalar sonucunda şunu belirtmek gerekir ki, iş hukukundan kaynaklanan alacaklar bakımından baştan belirli veya belirsiz alacak davası şeklinde belirleme yapmak kural olarak doğru ve mümkün değildir. Bu sebeple iş hukukunda da belirsiz alacak davasının açılabilmesi, bu davanın açılması için gerekli şartların varlığına bağlıdır. Eğer bu şartlar varsa, iş hukukunda da belirsiz alacak davası açılabilir, yoksa açılmaz (C. Simil, Belirsiz Alacak Davası, I. Bası, İstanbul 2013, s. 414). Keza aynı şey kısmî dava için söz konusudur.

Genel olarak yapılan bu açıklamalardan sonra, eldeki davada taleplerin değerlendirilmesine gelince, kıdem tazminatı ve temettü alacağı bakımından, davacı, çalışma süresini, en son ödenen ücreti, alması gerektiğini iddia ettiği aylık ücret miktarını belirleyebilmektedir. Tazminat hesaplamasına esas alınacak aylık ücrete ek para veya parayla ölçülebilen sosyal menfaatleri de, belirleyebilecek durumdadır. Dosya kapsamından, yıllık iki aylık brüt ücret miktarınca temettü ödemesi yapılacağı da anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca, davacının kıdem tazminatı ve temettü alacağına dair talepleri belirlenebilir durumda olduğundan, anılan alacaklar belirsiz alacak değildir. Bu itibarla, kıdem tazminatı ve temettü alacağı talepleri yönünden, hukuki yarar yokluğundan davanın usulden reddi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir.

Sonuç :

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 08.10.2015 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

No: 105

Esas No : 2014/21431

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin emekliliği sebebiyle iş sözleşmesini feshettiğini, davalarını belirsiz alacak davası olarak açtıklarını belirterek kıdem tazminatı, 16 günlük bakiye ücreti ve yıllık izin ücreti alacaklarının ödetilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davanın kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

Taraflar arasında öncelikle çözümlenmesi gereken uyuşmazlık, davanın belirsiz alacak davası türünde açılabilmesi için gerekli şartları taşıyıp taşımadığı noktasında toplanmaktadır.

01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Kanun'un 107. maddesiyle, mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda yer almayan yeni bir dava türü olarak belirsiz alacak ve tespit davası kabul edilmiştir.

6100 sayılı Kanun'un 107. maddesine göre;

"(1)Davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin kendisinden beklenemeyeceği veya bunun imkânsız olduğu hâllerde, alacaklı, hukuki ilişkiyi ve asgari bir miktar ya da değeri belirtmek suretiyle belirsiz alacak davası Açabilir.

(2) Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacı, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabilir.

(3) Ayrıca, kısmi eda davasının açılabilirdiği hâllerde, tespit davası da açılabilir ve bu durumda hukuki yararın var olduğu kabul edilir."

Hükümet tasarısında yer almayan bu madde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu tarafından, esasen baştan miktar veya değeri tam tespit edilemeyen bir alacakla ilgili hak arama durumunda olan kişinin, hukuk sisteminde karşılaştığı güçlüklerin bertaraf edilerek hak arama özgürlüğü çerçevesinde mümkün olduğunca en geniş şekilde korunmasının sağlanması gerekçesi üzerinde durularak ihdas edilmiş ve nihayetinde kanunlaşmıştır.

Davanın belirsiz alacak davası türünde açılabilmesi için, davanın açıldığı tarih itibarıyla uyuşmazlığa konu alacağın miktar veya değerinin tam ve kesin olarak davacı tarafça belirlenememesi gereklidir. Belirleyememe hali, davacının gerekli dikkat ve özeni göstermesine rağmen miktar veya değer belirlenmesinin kendisinden gerçekten beklenmemesi durumuna ya da objektif olarak imkansızlığa dayanmalıdır.

Madde gerekçesinde "Alacaklının bu tür bir dava açması için, dava açacağı miktar ya da değeri tam ve kesin olarak gerçekten belirlemesi mümkün olmamalı ya da bu objektif olarak imkansız olmalıdır. Açılacak davanın miktarı biliniyor yahut tespit edilebiliyorsa, böyle bir dava açılmaz. Çünkü, her davada arandığı gibi, burada da hukuki yarar aranacaktır, böyle bir durumda hukuki yararın bulunduğu söz edilemez. Özellikle, kısmi davaya ilişkin yeni hükümler de dikkate alınıp birlikte değerlendirildiğinde, baştan tespiti mümkün olan hallerde bu yola başvurulması kabul edilemez" şeklindeki açıklamayla, alacağın belirli veya belirlenebilir nitelikte olması durumunda, belirsiz alacak davası açılarak bu davanın sağladığı imkanlardan yararlanmanın mümkün olmadığına işaret edilmiştir.

6100 sayılı Kanun'un 107/2. maddesinde, sorunun çözümünde yol gösterici mahiyette kriterlere yer verilmiştir. Anılan madde fıkrasında, karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacının, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabileceği hüküm altına alınmış, madde gerekçesinde de "karşı tarafın verdiği bilgiler ve sunduğu delillerle ya da delillerin incelenmesi ve tahkikat işlemleri sonucu (örneğin bilirkişi ya da keşif incelemesi sonucu)" belirlenebilme hali açıklanmıştır.

Davacının alacağının miktar veya değerini belirleyebilmesi için elinde bulunması gerekli bilgi ve belgelere sahip olmaması, bu belgelere dava açma hazırlığı döneminde ulaşmasının da (gerçekten) mümkün olmaması ve dolayısıyla alacağın miktarının belirlenmesinin karşı tarafın elinde bulunan bilgi ve belgelerin sunulmasıyla mümkün hale geleceği durumlarda alacak belirsiz kabul edilmelidir.

Sırf taraflar arasında alacak miktarı bakımından uyuşmazlık bulunması, talep sonucunun belirlenmesinin davacıdan beklenemeyecek olması anlamına gelmez. Önemli olan objektif olarak talep sonucunun belirlenmesinin davacıdan beklenemeyecek olmasıdır (H. Pekcamitez, Belirsiz Alacak Davası, Ankara 2011, s. 45; H. Pekcamitez/O. Atalay/M. Özkes, Medeni Usul Hukuku, 14. Bası, Ankara 2013, s. 448). Sadece alacak miktarında taraflar arasında uyuşmazlık bulunması ya da miktarın tartışmalı olmasının belirsiz alacak davası açılması için yeterli sayılması halinde, neredeyse tüm davaların belirsiz alacak davası olarak kabulü gerekir ki, bu da kanunun amacına aykırıdır. Çünkü, zaten uyuşmazlık bulunduğu için dava açılmakta ve uyuşmazlık mahkeme önüne gelmektedir. Önemli olan davacının talebini belirli kılacak imkana sahip olup olmadığıdır. Burada, alacağın belirlenebilir olması ile ispat edilebilirliğinin de ayrıca değerlendirilmesi gerektiği unutulmamalıdır. Davacının talep ettiği alacağı belirlemesi objektif olarak mümkün, ancak belirleyebildiği alacağını ispat etmesi, kanunun öngördüğü şekilde (elindeki delillerle) mümkün değilse, burada da belirsiz alacak davası açılacağından söz edilemez. Çünkü, bir alacağın belirlenmesi ile onun ispatı ayrı şeylerdir. Davacı, talep konusu yaptığı alacağını çok net şekilde belirleyebilir, ancak her zaman onu ispat edecek durumda olmayabilir. Aksinin kabulü, her ispat gücüne olan alacağı belirsiz alacağa dönüştürmek gibi, hem kanunun amacına hem de genel ilkelere aykırı bir durumu ortaya çıkartabilir.

Alacağın miktarının belirlenebilmesinin, tahkikat aşamasında yapılacak delillerin incelenmesi, bilirkişi incelemesi veya keşif gibi sair işlemlerin yapılmasına bağlı olduğu durumlarda da belirsiz alacak davası açılabilir kabul edilmelidir. Ne var ki, bir davada bilirkişi incelemesine gidilmesi belirsiz alacak davasının açılabilmesi için yeterli değildir. Bir davada bilirkişiye başvurulmasına rağmen davacı dava açarken alacak miktarını belirleyebiliyorsa, belirsiz alacak davası açılmaz (C. Simil, Belirsiz Alacak Davası, I. Bası, İstanbul 2013, s. 225).

Kategorik olarak, belirli bir tür davanın veya belirli kişilerin açtığı davaların baştan belirlenebilir veya belirsiz alacak davası olduğundan da söz edilemez. Her bir davaya konu alacak bakımından, belirsiz alacak davasına ilişkin ölçütlerin somut olaya uygulanarak, belirleme yapılması gereklidir.

Hakime alacak miktarının tayin ve tespitinde takdir yetkisi tanındığı hallerde (Örn: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu md 50, 51, 56), hakimin kullanacağı takdir yetkisi sonucu alacak belirli hale gelebileceğinden, davacının davanın açıldığı tarih itibariyle alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin imkansız olduğu kabul edilmelidir. Örneğin, iş hukuku uygulamasında, Yargıtayca, fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının yazılı belgelere ve işyeri kayıtlarına dayanmayıp, tanık anlatımlarına dayanması halinde, hesaba esas alınan süre ve alacağın miktarı nazara alınarak takdir edilecek uygun oranda hakkaniyet indirimi yapılması gerekliliği kabul edilmektedir. Bu halde, tanık anlatımlarına dayanılarak hesaplanan alacak miktarından hakimin takdir yetkisine bağlı olarak yapılacak indirim oranı baştan belirli olmadığından, alacak belirsiz kabul edilmelidir.

6100 sayılı Kanun ile birlikte, yukarıda belirtilen çerçevede belirsiz alacak davası açma imkanı tanınarak, belirsiz alacaklar bakımından hak arama özgürlüğü genişletilmiş; bununla bağlantılı olarak da hukuki yarar bulunmadan kısmi dava açma imkanı sınırlandırılmakla birlikte, tamamen kaldırılmamıştır.

Zaman zaman, 6100 sayılı Kanun ile birlikte kabul edilen belirsiz alacak davası ile kısmi davaya ilişkin yeni düzenlemedeki sınırın tam olarak tespit edilemediği, birinin diğeri yerine kullanıldığı görülmektedir. Oysa bu iki davanın amacı ve niteliği ayrıdır. Alacak, belirli veya belirlenebilir ise, belirsiz alacak davası açılmaz; ancak şartları varsa kısmi dava açılması mümkündür.

Kanunun kısmi dava açma imkanını sınırlamakla birlikte tamamen ortadan kaldırmadığı da gözetildiğinde, belirlenebilir alacaklar için, belirsiz alacak davası açılmasa da, şartları oluştuğunda ve hukuki yarar bulunduğunda kısmi dava açılması mümkündür. Aksi halde, sadece ya belirsiz alacak davası açma veya belirli tam alacak davası açma şeklinde iki imkandan söz edilebilir ki, o zaman da kısmi davaya ilişkin 6100 sayılı Kanun'un 109. maddesindeki hükmün fiilen uygulanması söz konusu olamayacaktır. Çünkü, belirsiz alacak davasında zaten belirsiz alacak davasının sağladığı imkanlardan yararlanarak dava açılabilir; şayet alacak belirli ise de, o zaman sadece tam eda davası açılacaktır. Oysa kanun koyucunun abesle iştiğal etmeyeceği prensibi gereği, anılan maddeyle kısmi davaya ilişkin düzenleme yapıldığı düşünülerek ve Kanundaki sınırlamalara dikkat edilerek kısmi dava açılacaktır.

Bu noktada şu da açıklığa kavuşturulmalıdır ki, şartları bulunmadığı halde dava dilekçesinde davanın belirsiz alacak davası olarak açıldığı durumda davacıya herhangi bir süre verilmeden hukuki yarar yokluğundan davanın reddi yoluna gidilmelidir. Çünkü, alacağın belirlenebilmesi mümkün iken, böyle bir davanın açılmasına Kanun izin vermemiştir. Böyle bir durumda, belirsiz alacak davası açmakta hukuki yarar yokluğundan dava reddedilmeli, ek bir süre verilmemelidir. Zira, burada talep açıktır, bu sebeple 6100 sayılı Kanun'un 119/1-ğ maddesinin uygulanarak süre verilmesi mümkün değildir. Aslında açılmaması gerektiği halde belirsiz alacak davası açılmış olduğundan, bu konudaki eksiklik de süre verilerek tamamlanamayacağından, dava hukuki yarar yokluğundan reddedilmelidir. Buradaki hukuki yarar, sonradan tamamlanacak nitelikte bir hukuki yarar değildir. Çünkü, dava açıldığında o sırada mevcut olmayan hukuki yarar, bunun da açıkça mahkemece bilindiği bir durumda, tamamlanacak bir hukuki yarar değildir. Aksinin kabulü, aslında açık olan talep sonucunun süre verilerek davacı tarafından değiştirilmesi ve bulunmayan hukuki yararın sağlanması için davacıya ek imkan sağlanması anlamına gelecektir ki, buna usûl bakımından imkan yoktur. Böyle bir durum taraflar arasındaki eşitlik ilkesine de aykırı olacaktır (H. Pekcanitez/O. Atalay/M. Özkes, Medeni Usul Hukuku, 14. Bası, Ankara 2013, s. 454). Bunun yanında, şayet açılan davada asgari bir miktar gösterilmişse ve bunun alacağın bir bölümü olduğu anlaşılacakla birlikte, belirsiz alacak davası mı yoksa belirli alacak olmakla birlikte kısmi dava mı olduğu anlaşılamiyorsa, bu durumda 6100 sayılı Kanun'un 119/1-ğ

maddesinin aradığı şekilde açıkça talep sonucu belirtilmemiş olacaktır. Talep, talep türü ve davanın niteliği açıkça anlaşılamıyorsa, talep muğlaksa, aynı Kanununun 119/2 maddesi gereğince, davacıya bir haftalık kesin süre verilerek talebinin belirsiz alacak davası mı, yoksa kısmi dava mı olduğunun belirtilmesi istenmelidir. Verilen bu süreden sonra, davacının talebini açıklamasına göre bir yol izlenmelidir. Eğer talep, davacı tarafından belirsiz alacak davası şeklinde açıklanmış olmakla birlikte, gerçekte belirsiz alacak davası şartlarını taşıyamıyorsa, o zaman yukarıdaki şekilde hareket edilmeli, hukuki yarar yokluğundan dava reddedilmelidir. Açıklamadan sonra talep belirsiz alacak davası şartlarını taşıyorsa, bu davanın sonuçlarına göre, talep kısmi davanın şartlarını taşıyorsa da kısmi davanın sonuçlarına göre dava yürütülerek karar verilmelidir (Dairemizin 31.12.2012 tarih 2012/30463 esas 2012/30091 karar sayılı kararı).

Tüm bu açıklamalar sonucunda şunu belirtmek gerekir ki, iş hukukundan kaynaklanan alacaklar bakımından baştan belirli veya belirsiz alacak davası şeklinde belirleme yapmak kural olarak doğru ve mümkün değildir. Bu sebeple iş hukukunda da belirsiz alacak davasının açılabilmesi, bu davanın açılması için gerekli şartların varlığına bağlıdır. Eğer bu şartlar varsa, iş hukukunda da belirsiz alacak davası açılabilir, yoksa açılmaz (C. Simil, Belirsiz Alacak Davası, I. Bası, İstanbul 2013, s. 414).

Somut olayda, dava dilekçesine göre, dava açık olarak belirsiz alacak davası niteliğinde açılmış ve daha sonra artırım dilekçesi ile neticeci talep artırılarak sonuca gidilmiştir.

Yukarıda açıklanan maddi ve hukuki olgular ışığında olmak üzere, davacı vekili tarafından kıdem tazminatı, yıllık izin ücreti ve ücret alacağı talebi belirsiz alacak davası niteliğinde açılmış ise de, davacı, çalışma süresini, yıllık izin sürelerini ve ücretini belirleyebildiğinden anılan alacaklar yönünden objektif imkansızlıktan bahsedebilme imkanı bulunmamaktadır. Bu itibarla, mahkemece, söz konusu alacakların belirsiz alacak davasına konu olamayacakları gerekçesiyle, davanın hukuki yarar yokluğundan usulden reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç :

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 10.12.2015 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

No: 106

Esas No : 2014/35353

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı, Köy Hizmetleri Müdürlüğünde işe başladığı tarihten itibaren Türkiye Yol-İş Sendikasına üye olduğunu, Köy Hizmetleri Müdürlüğü'nde işe başladığı tarihten kadrolu işçi statüsüne geçirildiği 2001 yılına kadar geçici işçi statüsünde çalıştırıldığını, 2001 yılında aynı yerde daimi işçi statüsüne geçirildiğini, ancak daimi işçi statüsüne alındığında geçici işçilikte geçen sürelerinin kıdem hesabında dikkate alınmadığını, toplam hizmet süresinin hesaplanıp dikkate alınarak derece ve kademesinin belirlenmesi gerektiğini, 2001 yılında kadroya geçerken mülga Köy Hizmetleri Müdürlüğü'nde geçen çalışma sürelerinin nazara alınmaksızın yapılan intibakının yanlış olduğunun tespiti ile derecesinin ve kademesinin belirlenmesini, davalarını belirsiz alacak davası olarak açtıklarını belirterek, tespit olunan derece ve kademe nazara alınarak ücret farkı, yıpranma prim farkı, yasal ilave tediye farkı ve akdi ilave tediye farkı alacaklarının hüküm altına alınmasını talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı, geçici işçi olarak çalışan davacının sürekli işçi kadrosuna alınması sırasında yapılan ücret intibakında hata olmadığını savunarak, davanın reddini istemiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı vekili temyiz etmiştir.

Gereke:

Taraflar arasında öncelikle çözümlenmesi gereken uyuşmazlık, davanın belirsiz alacak davası türünde açılabilmesi için gerekli şartları taşıyıp taşımadığı noktasında toplanmaktadır.

01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Kanun'un 107. maddesiyle, mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda yer almayan yeni bir dava türü olarak belirsiz alacak ve tespit davası kabul edilmiştir.

6100 sayılı Kanun'un 107. maddesine göre;

"(1)Davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin kendisinden beklenemeyeceği veya bunun imkânsız olduğu hâllerde, alacaklı, hukuki ilişkiyi ve asgari bir miktar ya da değeri belirtmek suretiyle belirsiz alacak davası Açabilir.

(2) Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacı, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabilir.

(3) Ayrıca, kısmi eda davasının açılabilirdiği hâllerde, tespit davası da açılabilir ve bu durumda hukuki yararın var olduğu kabul edilir."

Hükümet tasarısında yer almayan bu madde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu tarafından, esasen baştan miktar veya değeri tam tespit edilemeyen bir alacakla ilgili hak arama durumunda olan kişinin, hukuk sisteminde karşılaştığı güçlüklerin bertaraf edilerek hak arama özgürlüğü çerçevesinde mümkün olduğunca en geniş şekilde korunmasının sağlanması gerekçesi üzerinde durularak ihdas edilmiş ve nihayetinde kanunlaşmıştır.

Davanın belirsiz alacak davası türünde açılabilmesi için, davanın açıldığı tarih itibariyle uyuşmazlığa konu alacağın miktar veya değerinin tam ve kesin olarak davacı tarafça belirlenememesi gereklidir. Belirleyememe hali, davacının gerekli dikkat ve özeni göstermesine rağmen miktar veya değer belirlenmesinin kendisinden gerçekten beklenilmemesi durumuna ya da objektif olarak imkansızlığa dayanmalıdır.

Madde gerekçesinde "Alacaklının bu tür bir dava açması için, dava açacağı miktar ya da değeri tam ve kesin olarak gerçekten belirlemesi mümkün olmamalı ya da bu objektif olarak imkansız olmalıdır. Açılacak davanın miktarı biliniyor yahut tespit edilebiliyorsa, böyle bir dava açılmaz. Çünkü, her davada arandığı gibi, burada da hukuki yarar aranacaktır, böyle bir durumda hukuki yararın bulunduğundan söz edilemez. Özellikle, kısmi davaya ilişkin yeni hükümler de dikkate alınıp birlikte değerlendirildiğinde, baştan tespiti mümkün olan hallerde bu yola başvurulması kabul edilemez" şeklindeki açıklamayla, alacağın belirli veya belirlenebilir nitelikte olması durumunda, belirsiz alacak davası açılarak bu davanın sağladığı imkanlardan yararlanmanın mümkün olmadığına işaret edilmiştir.

6100 sayılı Kanun'un 107/2. maddesinde, sorunun çözümünde yol gösterici mahiyette kriterlere yer verilmiştir. Anılan madde fıkrasında, karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacının, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabileceği hüküm altına alınmış, madde gerekçesinde de "karşı tarafın verdiği bilgiler ve sunduğu delillerle ya da delillerin incelenmesi ve tahkikat işlemleri sonucu (örneğin bilirkişi ya da keşif incelemesi sonucu)" belirlenebilme hali açıklanmıştır.

Davacının alacağının miktar veya değerini belirleyebilmesi için elinde bulunması gerekli bilgi ve belgelere sahip olmaması, bu belgelere dava açma hazırlığı döneminde ulaşmasının da (gerçekten) mümkün olmaması ve dolayısıyla alacağın miktarının belirlenmesinin karşı tarafın elinde bulunan bilgi ve belgelerin sunulmasıyla mümkün hale geleceği durumlarda alacak belirsiz kabul edilmelidir.

Sırf taraflar arasında alacak miktarı bakımından uyuşmazlık bulunması, talep sonucunun belirlenmesinin davacıdan beklenemeyecek olması anlamına gelmez. Önemli olan objektif olarak talep sonucunun belirlenmesinin davacıdan beklenemeyecek olmasıdır (H. Pekcanitez, Belirsiz Alacak Davası, Ankara 2011, s. 45; H. Pekcanitez/O. Atalay/M. Özkes, Medeni Usul Hukuku, 14. Bası, Ankara 2013, s. 448). Sadece alacak miktarında taraflar arasında uyuşmazlık bulunması ya da miktarın tartışmalı olmasının belirsiz alacak davası açılması için yeterli sayılması halinde, neredeyse tüm davaların belirsiz alacak davası olarak kabulü gerekir ki, bu da kanunun amacına aykırıdır. Çünkü, zaten uyuşmazlık bulunduğu için dava açılmakta ve uyuşmazlık mahkeme önüne gelmektedir. Önemli olan davacının talebini belirli kılacak imkana sahip olup olmadığıdır. Burada, alacağın belirlenebilir olması ile ispat edilebilirliğinin de ayrıca değerlendirilmesi gerektiği unutulmamalıdır. Davacının talep ettiği alacağı belirlemesi objektif olarak mümkün, ancak belirleyebildiği alacağını ispat etmesi, kanunun öngördüğü şekilde (elindeki delillerle) mümkün değilse, burada da belirsiz alacak davası açılacağından söz edilemez. Çünkü, bir alacağın belirlenmesi ile onun ispatı ayrı şeylerdir. Davacı, talep konusu yaptığı alacağını çok net şekilde belirleyebilir, ancak her zaman onu ispat edecek durumda olmayabilir. Aksinin kabulü, her ispat gücüne sahip olan alacağı belirsiz alacağa dönüştürmek gibi, hem kanunun amacına hem de genel ilkelere aykırı bir durumu ortaya çıkartabilir.

Alacağın miktarının belirlenebilmesinin, tahkikat aşamasında yapılacak delillerin incelenmesi, bilirkişi incelemesi veya keşif gibi sair işlemlerin yapılmasına bağlı olduğu durumlarda da belirsiz alacak davası açılabilir kabul edilmelidir. Ne var ki, bir davada bilirkişi incelemesine gidilmesi belirsiz alacak davasının açılabilmesi için yeterli değildir. Bir davada bilirkişiye başvurulmasına rağmen davacı dava açarken alacak miktarını belirleyebiliyorsa, belirsiz alacak davası açamaz (C. Simil, Belirsiz Alacak Davası, I. Bası, İstanbul 2013, s. 225).

Kategorik olarak, belirli bir tür davanın veya belirli kişilerin açtığı davaların baştan belirlenebilir veya belirsiz alacak davası olduğundan da söz edilemez. Her bir davaya konu alacak bakımından, belirsiz alacak davasına ilişkin ölçütlerin somut olaya uygulanarak, belirlenmesi gereklidir.

Hakime alacak miktarının tayin ve tespitinde takdir yetkisi tanındığı hallerde (Örn: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu md 50, 51, 56), hakimin kullanacağı takdir yetkisi sonucu alacak belirli hale gelebileceğinden, davacının davanın açıldığı tarih itibarıyla alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin imkansız olduğu kabul edilmelidir. Örneğin, iş hukuku uygulamasında, Yargıtayca, fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının yazılı belgelere ve işyeri kayıtlarına dayanmayıp, tanık anlatımlarına dayanması halinde, hesaba esas alınan süre ve alacağın miktarı nazara alınarak takdir edilecek uygun oranda hakkaniyet indirimi yapılması gerekliliği kabul edilmektedir. Bu halde, tanık anlatımlarına dayanılarak hesaplanan alacak miktarından hakimin takdir yetkisine bağlı olarak yapılacak indirim oranı baştan belirli olmadığından, alacak belirsiz kabul edilmelidir.

6100 sayılı Kanun ile birlikte, yukarıda belirtilen çerçevede belirsiz alacak davası açma imkanı tanınarak, belirsiz alacaklar bakımından hak arama özgürlüğü genişletilmiş; bununla bağlantılı olarak da hukuki yarar bulunmadan kısmi dava açma imkanı sınırlandırılmakla birlikte, tamamen kaldırılmamıştır.

Zaman zaman, 6100 sayılı Kanun ile birlikte kabul edilen belirsiz alacak davası ile kısmi davaya ilişkin yeni düzenlemedeki sınırın tam olarak tespit edilemediği, birinin diğeri yerine kullanıldığı görülmektedir. Oysa bu iki davanın amacı ve niteliği ayrıdır. Alacak, belirli veya belirlenebilir ise, belirsiz alacak davası açılmaz; ancak şartları varsa kısmi dava açılması mümkündür.

Kanunun kısmi dava açma imkanını sınırlamakla birlikte tamamen ortadan kaldırmadığı da gözetildiğinde, belirlenebilir alacaklar için, belirsiz alacak davası açılmasa da, şartları oluştuğunda ve hukuki yarar bulunduğunda kısmi dava açılması mümkündür. Aksi halde, sadece ya belirsiz alacak davası açma veya belirli tam alacak davası açma şeklinde iki imkandan söz edilebilir ki, o zaman da kısmi davaya ilişkin 6100 sayılı Kanun'un 109. maddesindeki hükmün fiilen uygulanması söz konusu olamayacaktır. Çünkü, belirsiz alacak davasında zaten belirsiz alacak davasının sağladığı imkanlardan yararlanarak dava açılabilir; şayet alacak belirli ise de, o zaman sadece tam eda davası açılabilir. Oysa kanun koyucunun abesle iştiğal etmeyeceği prensibi gereği, anılan maddeyle kısmi davaya ilişkin düzenleme yapıldığı düşünülerek ve Kanundaki sınırlamalara dikkat edilerek kısmi dava açılabilir.

Bu noktada şu da açıklığa kavuşturulmalıdır ki, şartları bulunmadığı halde dava dilekçesinde davanın belirsiz alacak davası olarak açıldığı durumda davacıya herhangi bir süre verilmeden hukuki yarar yokluğundan davanın reddi yoluna gidilmelidir. Çünkü, alacağın belirlenebilmesi mümkün iken, böyle bir davanın açılmasına Kanun izin vermemiştir. Böyle bir durumda, belirsiz alacak davası açmakta hukuki yarar yokluğundan dava reddedilmeli, ek bir süre verilmemelidir. Zira, burada talep açıktır, bu sebeple 6100 sayılı Kanun'un 119/1-ğ maddesinin uygulanarak süre verilmesi mümkün değildir. Aslında açılmaması gerektiği halde belirsiz alacak davası açılmış olduğundan, bu konudaki eksiklik de süre verilerek tamamlanamayacağından, dava hukuki yarar yokluğundan reddedilmelidir. Buradaki hukuki yarar, sonradan tamamlanacak nitelikte bir hukuki yarar değildir. Çünkü, dava açıldığında o sırada mevcut olmayan hukuki yarar, bunun da açıkça mahkemece bilindiği bir durumda, tamamlanacak bir hukuki yarar değildir. Aksinin kabulü, aslında açık olan talep sonucunun süre verilerek davacı tarafından değiştirilmesi ve bulunmayan hukuki yararın sağlanması için davacıya ek imkan sağlanması anlamına gelecektir ki, buna usûl bakımından imkan yoktur. Böyle bir durum taraflar arasındaki eşitlik ilkesine de aykırı olacaktır (H. Pekcanitez/O. Atalay/M. Özkes, Medeni Usul Hukuku, 14. Bası, Ankara 2013, s. 454). Bunun yanında, şayet açılan davada asgari bir miktar gösterilmişse ve bunun alacağın bir bölümü olduğu anlaşılacakla birlikte, belirsiz alacak davası mı yoksa belirli alacak olmakla birlikte kısmi dava mı olduğu anlaşılamiyorsa, bu durumda 6100 sayılı Kanun'un 119/1-ğ maddesinin aradığı şekilde açıkça talep sonucu belirtilmemiş olacaktır. Talep, talep türü ve davanın niteliği açıkça anlaşılamiyorsa, talep muğlaksa, aynı Kanunun 119/2 maddesi gereğince, davacıya bir haftalık kesin süre verilerek talebinin belirsiz alacak davası mı, yoksa kısmi dava mı olduğunun belirtilmesi istenmelidir. Verilen bu süreden sonra, davacının talebini açıklamasına göre bir yol izlenmelidir. Eğer talep, davacı tarafından belirsiz alacak davası şeklinde açıklanmış olmakla birlikte, gerçekte belirsiz alacak davası şartlarını taşıyamıyorsa, o zaman yukarıdaki şekilde hareket edilmeli, hukuki yarar yokluğundan dava reddedilmelidir. Açıklamadan sonra talep belirsiz alacak davası şartlarını taşıyorsa, bu davanın sonuçlarına göre, talep kısmi davanın şartlarını taşıyorsa da kısmi davanın sonuçlarına göre dava yürütülerek karar verilmelidir (Dairemizin 31.12.2012 tarih 2012/30463 esas 2012/30091 karar sayılı kararı).

Tüm bu açıklamalar sonucunda şunu belirtmek gerekir ki, iş hukukundan kaynaklanan alacaklar bakımından baştan belirli veya belirsiz alacak davası şeklinde belirleme yapmak kural olarak doğru ve mümkün değildir. Bu sebeple iş hukukunda da belirsiz alacak davasının açılabilmesi, bu davanın açılması için gerekli şartların varlığına bağlıdır. Eğer bu şartlar varsa,

iş hukukunda da belirsiz alacak davası açılabilir, yoksa açılmaz (C. Simil, Belirsiz Alacak Davası, I. Bası, İstanbul 2013, s. 414).

Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında eldeki davaya konu somut olayın özellikleri dikkate alınarak belirsiz alacak davası yönünden yapılan değerlendirmede;

Davanın belirsiz alacak davası olarak açıldığı şüphesizdir. Uyuşmazlık konusu toplu iş sözleşmesinden kaynaklanan ücret farkı, yıpranma primi farkı, ilave tediye ve akdi ikramiye farkı alacakları bakımından; talep içeriğinden de açıkça anlaşıldığı üzere, davacı sendikaya üye olduğu ve toplu iş sözleşmesinden yararlanabileceği tarihi, çalışma süresini, en son ödenen ücreti, toplu iş sözleşmesi gereği alması gerektiğini iddia ettiği aylık ücret miktarını, ödenmesi gereken ücret farkı, yıpranma primi farkı, ilave tediye ve akdi ikramiye farkı tutarını işyerinde uygulanan toplu iş sözleşmesi hükümleri gereğince belirleyebilecek durumdadır. Bu halde toplu iş sözleşmesinden kaynaklı ücret farkı, yıpranma primi farkı, ilave tediye ve akdi ikramiye farkı alacakları belirsiz alacak değildir. Dava konusu edilen alacakların gerçekte belirlenebilir olmaları ve belirsiz alacak davasına konu edilemeyecekleri anlaşılmalı, hukuki yarar yokluğundan davanın usulden reddi gerekirken yazılı şekilde esasa girilerek karar verilmesi hatalı olup, bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç :

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 03.03.2016 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

No: 107

2013-32683 Esas

YARGITAY KARARI

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekilinin, alacaklarının ödenmemesi sebebiyle iş sözleşmesini haklı nedenle feshettiğini belirterek kıdem tazminatı, yıllık izin ücreti, fazla çalışma ücreti, genel tatil ve hafta tatili alacaklarının hüküm altına alınmasını talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davacının istifasının haklı sebebe dayanmadığını ve alacağının bulunmadığını savunarak davanın reddini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Karar davalı vekilince temyiz edilmiştir.

Gerekçe:

1-Dosyadaki yazılara, toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Somut olayda, mahkemece, kıdem tazminatı yönünden davanın kısmen kabulü ile 100,00 TL nin tahsiline, diğer talepler yönünden ise davanın reddine dair verilen karar, tarafların temyizi üzerine Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin 02.04.2012 tarih ve 2012/7958 Esas 2012/11056 Karar sayılı ilamı ile bozulmuştur.

Bozmadan sonra, davacı 29.11.2012 tarihli ıslah dilekçesi ile talebini artırmış ve mahkemece kıdem tazminatı yönünden ıslah edilen miktar olan 28.599,22 TL hüküm altına

alınmıştır.

Gerek mülga 1086 sayılı HUMK'nun 84. maddesinde gerekse 6100 sayılı HMK'nun 177.maddesinde ıslahın ancak tahkikat tamamlanıncaya kadar yapılabileceği hükme bağlanmıştır.

Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu'nun 4.2.1948 tarih ve 1944/10 Esas ve 1984/3 Karar sayılı ilamında da bozma sonrası ıslahın mümkün olmadığı kesin bir şekilde belirtilmiştir. Bu itibarla, bozmadan sonra yapılan ıslahla artırılan miktar üzerinden kıdem tazminatı alacağıının hüküm altına alınması hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebepten BOZULMASINA, 26.11.2013 gününde oybirliğiyle karar verildi.

No: 108

Esas No : 2013/13342

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkili bankanın Denizli Şubesi Grup Merkezince Bodrum Şubesine nakli yapılmak üzere 04.02.2005 tarihinde Denizli Şubesinden ağzı numaralı klips ile bağlı özel para nakil torbası içinde yer alan para gruplarından, içinde 100.000,00 USD bulunan para torbasının davalı banka tahsildarı tarafından ağzı kliplenerek teslim alınıp klips numarasının davalı tarafından teslim zaptına yazıldığını, torbanın bizzat davalı tarafından Bodrum Şubesi tahsildarına teslim edildiğini, Bodrum Şubesi tahsildarı tarafından para torbasının teslim alındığı haliyle Garanti Bankası Bodrum Şubesine götürülüp, şube yetkilileri huzurunda açıldığında içinde 40.000,00 USD'nin olmadığına görüldüğünü, durumun tespiti üzerine konunun banka Teftiş Kurulu Başkanlığına aktarıldığını, Teftiş Kurulu Başkanlığı'nca düzenlenen soruşturma raporu kapsamının, hırsızlık eylemini davalının gerçekleştirdiğini açıkça ortaya koyduğunu ileri sürerek 40.000,00 USD'nin müvekkil banka çalışanı davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekilleri, iddianın somut bir delile dayanmadığını, yasal kovuşturma organlarının atılı suçu müvekkillerinin işlediğine dair bir delil elde edemediğini savunarak davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, davalı hakkında Denizli 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nce beraat kararı verildiği ve kararın 7. Ceza Dairesi'nin 26.12.2011 tarihli ilamıyla onanarak kesinleştiği ve davalının eylemi gerçekleştirdiğine dair delil elde edilemediği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davacı temyiz etmiştir.

Gerekçe:

Uyuşmazlık, ceza davasında verilen beraat kararının hukuk davasına etkisi noktasındadır.

Ceza mahkemesi kararlarının hukuk davasına etkisi, dava tarihinde yürürlükte bulunan mülga 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 53. maddesinde düzenlenmiştir. Anılan madde hükmüne göre, "Hakim, kusur olup olmadığına, yahut haksız fiilin faili temyiz kudretini haiz bulunup bulunmadığına karar vermek için ceza hukukunun sorumluluğa ilişkin hükümleri ile bağlı olmadığı gibi, ceza mahkemesinde verilen beraat kararı ile de mukayyet değildir. Bundan başka ceza mahkemesi kararı, kusurun takdiri ve zararın miktarının tayini hususunda dahi hukuk hakimini takyit etmez."

Aynı husus 01 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 74. maddesinde de düzenlenmektedir. Maddeye göre, "Hâkim, zarar verenin kusurunun olup olmadığı, ayırt etme gücünün bulunup bulunmadığı hakkında karar verirken, ceza hukukunun sorumlulukla ilgili hükümleriyle bağlı olmadığı gibi, ceza hâkimi tarafından verilen beraat kararıyla da bağlı değildir."

Aynı şekilde, ceza hâkiminin kusurun değerlendirilmesine ve zararın belirlenmesine ilişkin kararı da, hukuk hâkimini bağlamaz."

Görüldüğü üzere gerek 818 sayılı Kanunun 53, gerekse 6098 sayılı Kanun'un 74. maddeleri uyarınca hukuk hakimi ceza mahkemesinin kesinleşmiş kararları karşısında esas hukuku bakımından ilke olarak bağımsız kılınmıştır.

Bu ilke, ceza kurallarının kamu yararı yönünden bir yasağın yaptırımını, aynı uyumsuzluğu kapsamına alan hukuk kurallarının da, kişi ilişkilerinin medeni hukuk alanında düzenlenmesi, özellikle tazmin şartlarını öngörmesi esasına dayanmaktadır.

Maddenin açık hükmü uyarınca ve ayrıca hukuk ile ceza davalarının konuları, tarafları ve amaçları farklı olduğundan ceza mahkemesi kararları kural olarak hukuk mahkemesi için kesin hüküm oluşturmaz; hukuk hakimi kural olarak ceza mahkemesinin beraat kararı ile bağlı değildir.

818 sayılı Kanun'un 53. maddesiyle Ceza Hukuku ile Medeni Hukuk arasındaki ilişkiye yer verilmiştir. Madde irdelenirken Ceza Mahkemesinin "delil yetersizliğine dayanan beraat kararının" hukuk hakimini bağlamayacağı ancak beraat kararı bir maddi olguyu tespit ediyorsa bu kararın hukuk hakimini bağlayacağı, beraat kararı suçun sanıklar tarafından işlenmediğinin kesin olarak tespiti olgusuna dayanıyorsa, bu kararın hukuk hakimini de bağlayacağı, bundan başka kusurun takdiri ve zararın miktarını tayini hususundaki kararın hukuk hakimini bağlamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu durumda, ceza mahkemesi kararının kusurun varlığı ve zarar miktarının belirlenmesi konusunda hukuk hakimini bağlamayacağı kuşkusuzdur.

Ceza mahkemesince verilen, beraat kararı, kusur ve derecesi, zarar tutarı, temyiz gücü ve yükletilme yeterliliği, illiyet gibi esasların hukuk hakimini bağlamayacağı konusunda duraksama bulunmamaktadır.

Hemen belirtmelidir ki, hukuk hakiminin bu bağımsızlığı sınırsız değildir. Gerek öğretide ve gerekse Yargıtay'ın yerleşmiş içtihatlarında, ceza hakiminin tespit ettiği maddi olaylarla ve özellikle "fiilin hukuka aykırılığı" konusu ile hukuk hakiminin tamamen bağlı olacağı kabul edilmektedir.

818 sayılı Kanun'un 53. maddesinin uygulanmasında ceza hakiminin, suçun sanık tarafından işlenmediğinin tespit olunması ya da suçun sübut bulmamış olması nedeniyle beraat kararı vermesi ile, sanığın kendisine yüklenen suçu işlediği yolunda kesin delil bulunmaması sebebiyle beraat kararı vermesi farklı sonuçlar doğurur.

Dosya içeriğinden, davacı banka Denizli grup merkezi tarafından 04.02.2005 tarihinde Bodrum şubesine yapılan grup transferi neticesinde 40.000,00 USD'nin eksik olması sebebiyle banka teftiş kurulu tarafından soruşturma icra edildiği, soruşturma sonucunda oluşturulan 07.03.2005 tarihli rapora göre belirtilen tutarın davalı tarafından ve/veya davalının içinde bulunduğu bir organizasyonla çalışıldığının değerlendirildiği anlaşılmaktadır.

Davalı hakkında olay sebebiyle kamu davası açıldığı, yapılan yargılama sonucunda Denizli 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2005/42 esas, 2006/425 karar sayılı kararıyla, davalının müsnet hileli zimmet suçundan delil yetersizliği sebebiyle beraatine karar verildiği ve kararın Yargıtay 7. Ceza Dairesi'nin 26.12.2011 tarihli ilamıyla onandığı anlaşılmıştır.

Mahkemece, davalının ceza davasında beraat ettiği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş ise de, yapılan araştırma eksik ve hüküm kurmaya yeterli değildir. Öncelikle belirtmek gerekir ki, bilirkişi raporunda yer alan, ceza mahkemesi kararının dava konusu hukuki ihtilafta bağlayıcı olduğu ifadesi yerinde olmadığı gibi, rapor da hükme esas alınabilecek nitelikte değildir. Yapılacak iş, yukarıda ayrıntılı olarak izah edildiği üzere, kusurun varlığı ve zarar konusunda hukuk hakiminin, ceza mahkemesi kararıyla bağlı olmadığı ilkesi gözetilerek, bankacı, mali müşavir ve insan kaynakları uzmanından oluşacak yeni bir bilirkişi heyetinden kusur ve zarar konusunda rapor alınarak bu suretle toplanacak tüm deliller birlikte değerlendirildikten sonra sonucuna göre karar vermektен ibaret iken, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebeplerle **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 03.06.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye

No: 109

Esas No : 2015/6373

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, davalı işçinin plasiyer olarak davacı şirket nezdinde çalıştığını, müşterilerinden borçlu Çınar Eczanesi kefilisi Sedat GÜLER tarafından keşide edilen ve davacı şirket tarafından arkası yazdırılan 15/08/2005 keşide tarihli 29.558,00 TL bedelli çekin 04/02/2006 tarihinde teslim teslim tutanağı ile çek bedelini tahsil etmesi için davalıya verildiğini, davalının çeki tahsil etmek için gittiğinde çekin Sedat GÜLER tarafından yırtıldığını iddia ettiği, bu konuda yapmış olduğu şikayet sonucunda bu kişiler hakkında açılan davada beraat kararı verildiğini (Muş Asliye Ceza Mahkemesi'nin 2006/594 Esas-2008/32 Karar sayılı dosyası), davacı şirket tarafından davalı hakkında Erzurum Cumhuriyet Başsavcılığı'na 29/05/2006 tarihinde suç duyurusunda bulunulduğu, daha sonra davalının 13/03/2006 tarihinde sağlık sorunları nedeniyle istifa ettiğine dair davacı şirkete ihtarname gönderdiğini, bu ihtarnameye karşı birçok kez noter ihtarnamesi ile çek bedelini ya da çeki teslim etmesi hususunda ihtar edildiğini, fakat bu çabaların sonuç vermediğini, davalının, davacı şirkete 16/01/2006 tarihinde düzenlenmiş 04/02/2006 vadeli senedi teslim ettiğini, senedin Erzurum İcra Müdürlüğü'nün 2006/4784 Esas sayılı dosyası ile işleme konulduğunu, davalının İş Mahkemesi'nde açmış olduğu 2008/32 Esas - 2009/229 Karar sayılı ilamı ile icra takibinin iptal edildiğini, bu nedenle alacak davası açma zorunluluğunun hasıl olduğunu, Erzurum 2. İcra Müdürlüğü'nün 2009/8883 Esas sayılı dosyasındaki icra takibinin dava sonuna kadar tedbiren teminatsız olarak durdurulmasına, davalının davacı şirkete vermiş

olduğu 29.558,00 TL zararın meydana geliş tarihi olan 04/02/2006 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile davalıdan tahsiline karar verilmesini istemiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, Erzurum Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 2006/6196 soruşturma sayılı dosyasında, davacı hakkında hizmet nedeniyle güveni kötüye kullanmak suçundan başlatılan soruşturma sonucunda davacı hakkında kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiği, bu kararın itiraz üzerine kesinleştiği belirtilerek, dava dilekçesinde iddia edilen hususların ispatlanamadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davacı vekili temyiz etmiştir.

Gereke:

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 165/1. maddesi uyarınca "Bir davada hüküm verilebilmesi, başka bir davaya, idari makamın tespitine yahut dava konusuyla ilgili bir hukuki ilişkinin mevcut olup olmadığına kısmen veya tamamen bağlı ise mahkemece o davanın sonuçlanmasına veya idari makamın kararına kadar yargılama bekletilebilir".

Kural olarak ceza mahkemesinin beraat kararları, hukuk davalarında bağlayıcı değildir. Ancak, hukuk hâkimi aynı olay nedeniyle ceza yargılamasında hükme dayanak yapılan maddi olgular ile bağlı olduğu gibi, ceza mahkemesinin mahkûmiyet kararları da bağlayıcıdır.

Somut olayda, davalının tahsil etmek için aldığı çekin borçlu tarafından yırtıldığında ilişkin şikayeti üzerine, borçlunun kardeşi hakkında resmi belgeyi yok etmek suçundan açılan dava neticesinde delil yetersizliğinden beraat karar verilmiş ise de, bu karar Yargıtay 11. Ceza Dairesi'nin 2010/7746 Esas 2012/4829 Karar sayılı ilamla, araştırmaya yönelik bozulmuş, karar henüz kesinleşmemiştir. Şu halde, yapılacak iş, ceza dosyasının kesinleşmesini beklemek ve dosyanın bekletici mesele yapılmasından ibaret iken, yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup, bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten dolayı **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 21.04.2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye

No: 110

Esas No : 2013/9999

YARGITAY KARARI

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin davalıya ait büro işyerinde çalışmakta iken iş sözleşmesinin haksız şekilde feshedildiğini ileri sürerek kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ve asgari geçim indirimi alacaklarının ödetilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı, dava dışı bir başka avukat ile ortak olduklarını, davacının işten çıkarılmadığını, ortaklığın sona ermesi üzerine davacının, diğer avukatın yanında çalışmaya devam ettiğini savunarak, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı temyiz etmiştir.

Gerekçe:

Somut olayda, davacının, ortaklık sözleşmesi ile çalışan davalı ile dava dışı ortağın yanında takip elemanı olarak çalıştığı, 28.02.2009 tarihinde adi ortaklık şeklindeki işveren yanında çalışmasının sona erdiği anlaşılmaktadır.

Adi ortaklığı oluşturan ortaklar arasında zorunlu dava arkadaşlığı bulunduğundan husumetin adi ortaklığa yöneltilmesi ve adi ortakların her birinin davaya katılımının sağlanması zorunludur .

Mahkemece, davalı olarak gösterilmeyen diğer ortağa davanın teşmil edilmesi için davacıya süre verilmesi, verilen süre içinde davacı tarafından bu dava arkadaşına davanın teşmil edilmesi halinde, dahili davalıya cevap ve delillerini sunması için süre ve imkan tanınması, bildirilecek delillerinin toplanması ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildikten sonra işin esasının incelenmesi, davanın teşmil edilmemesi halinde ise taraf sıfatı yokluğu sebebiyle davanın reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebeplerle **BOZULMASINA**, bozma sebebine göre sair hususların incelenmesine bu aşamada yer olmadığına, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 29.04.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

No: 111

Esas No : 2015/21733

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı işçi, iş sözleşmesinin geçerli sebep olmadan işverence feshedildiğini ileri sürerek feshin geçersizliğine ve işe iadesine karar verilmesini, işe başlatılmama halinde ödenmesi gereken tazminat ile boşta geçen süre ücret ve diğer haklarının belirlenmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı işveren iş sözleşmesinin geçerli sebeple feshedildiğini belirterek davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece feshin geçerli sebebe dayanmadığı gerekçesi ile feshin geçersizliğine ve davacı işçinin işe iadesine, işe başlatma tazminatının beş aylık ücret tutarı olarak ve çalıştırılmadığı süre için en çok dört aylık ücret ve diğer haklarının belirlenmesine karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı, davalı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

1-Dosyadaki yazılara, toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Karar tarihinde yürürlükte bulunan “Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi” nin ikinci maddesinde, avukatlık ücretinin, kesin hüküm elde edilinceye kadar olan dava, iş ve işlemlerin ücreti karşılığı olduğu ifade edilmiştir. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun “Yargılama Giderlerinin Kapsamı” başlıklı 323. maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendinde de, vekalet ücretinin vekille takip edilen davalarda takdir edileceği belirtilmiştir.

Somut olayda, mahkemece, yargılamada kendisini vekille temsil ettirmemiş olan davacı lehine vekalet ücreti takdiri hatalı ise de, bu husus yeniden yargılamayı gerektirmediğinden, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun geçici 3. maddesi uyarınca uygulanmasına devam olunan mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 438/7. maddesi uyarınca aşağıda belirtilen şekilde düzeltilerek onanmasına karar vermek gerekmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararda hüküm fıkrasının dördüncü bendinde yer alan “AAÜT uyarınca hesaplanan 1.500.-TL avukatlık ücretinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine” sözcüklerinin hükümden çıkarılmasına ve hükmün bu şekilde DÜZELTİLEREK ONANMASINA, aşağıda yazılı temyiz giderinin temyiz edene yükletilmesine, 15.10.2015 gününde oy birliğiyle karar verildi.

No: 112

Esas No : 2016/23546

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı, davalıya ait işyerinde çalıştığını ve çalışma döneminde ödenmeyen ücret alacaklarının tahsilini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, davanın kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

Mahkemece, iki davacı tarafından açılan davanın kabulüne dair verilen ilk karar, Dairemizin 22.12.2015 tarihli ilâmıyla husumetin Milli Eğitim Bakanlığı aleyhine yöneltilmesi gerektiği ve ayrıca davacılar arasında zorunlu ve ihtiyari dava arkadaşlığı bulunmadığından davacıların davalarının tefrik edilmesi gerektiği gerekçesiyle bozulmuştur.

Mahkemece, bozmadan sonra yargılamanın üçüncü oturumunda eldeki dosyanın tefrikine karar verilmesi isabetli ise de, yeni esas numarası alan ve ayrı bir dava niteliğinde bulunan temyiz konusu davada, taraflara tebligat yapılmadan ve duruşma açılmaksızın dosya üzerinden karar verilmesi doğru olmamıştır.

Adil yargılanma ve hukuki dinlenilme hakkının bir gereği olarak hakim, taraflara duruşmalarda hazır bulunmak, iddia ve savunmalarını bildirmek için imkan vermeli, tarafları usulüne uygun bir biçimde duruşmaya davet etmelidir. Fakat tarafların kendilerine tanınan bu imkana rağmen, duruşmaya gelmek zorunluluğu yoktur. Hukuk davalarında duruşmaya

gelmemenin müeyyidesi, dava dosyasının işlemde kaldırılması veya yargılamaya gelmeyen tarafın yokluğunda devam edilmesidir.

Dava ile ilgili olan kişilerin davaya ilişkin bir işlemi öğrenebilmesi için, tebligatın usulüne uygun olarak yapılması, duruşma gün ve saatinin muhataba bildirilmesi gerekmektedir. Duruşma günü ile tebligatın çıkarıldığı tarih arasında makul bir süre olmalıdır. Aksi takdirde tarafların hukuki dinlenme ve savunma hakkı kısıtlanmış olur.

AİHM'ye göre de iç hukuktaki duruşmada hazır bulunma hakkını kullanıp kullanılmama karar verecek olan davanın bir tarafına, duruşmaya katılma imkanı verecek şekilde duruşmanın bildirilmemesi, silahlarda eşitlik ve çekişmeli yargılama ilkelerini özünden yoksun bırakır.

Diğer taraftan 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 27. maddesinde yer bulan "Hukuki Dinlenme Hakkı" gereğince davanın tarafları, müdahiller ve yargılamanın diğer ilgilileri, kendi hakları ile bağlantılı olarak hukuki dinlenme hakkına sahip olup, bu hakkın yargılama ile ilgili olarak bilgi sahibi olunmasını, açıklama ve ispat hakkını, mahkemenin, açıklamaları dikkate alarak değerlendirmesini ve kararların somut ve açık olarak gerekçelendirilmesini içermektedir. Mahkeme, iki tarafa eşit şekilde hukukî dinlenme hakkı tanıyarak hükmünü vermelidir. Anayasanın 36. maddesinde ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının en önemli unsuru olan hukukî dinlenme hakkı, adil yargılanma hakkı içinde teminat altına alınmıştır. Bu hakka, tarafın hâkime meramını anlatma hakkı ya da iddia ve savunma hakkı da denilmektedir. Ancak, hukukî dinlenme hakkı, bu ifadeleri de kapsayan daha geniş bir anlama sahiptir. Bu hak çerçevesinde, tarafların gerek yargı organlarının gerekse karşı tarafça yapılan işlemler konusunda bilgilendirilmeleri zorunludur. Kişinin kendisinden habersiz yargılama yapılarak karar verilmesi, kural olarak mümkün değildir.

Bu kapsamda hukuki dinlenme hakkı, bilgilendirme/bilgilendirme, açıklama yapma, yargı organlarının dikkate alınma ve kararların gerekçeli olması gibi hususları içerdiği açıktır.

Bilgilendirme hakkı, yargılamanın içeriğine dair tam bir bilgi sahibi olmanın yanında gerek karşı tarafın gerekse de yargı organlarının dosya içeriğine yapmış oldukları işlemleri öğrenmelerini kapsar. Bilgilendirme/bilgilendirme hakkının etkin biçimde kullanılabilmesi için gönderilecek tebligat ve davetiyelerde kanunda öngörülmüş şekil şartlarına sıkı sıkıya uyulması gerekmektedir. Ayrıca bu hak sadece davanın başındaki iddia ve savunmalar açısından değil yargılamanın her aşamasında dikkate alınmalıdır. Bu kapsamda devam eden bir yargılamada tarafların açıklamaları için bilgilendirme yeterli olmayıp yargılamada yer alan diğer kişilerin (tanık, bilirkişi gibi) açıklamaları açısından da önemlidir. Bilgilendirme hakkının usulüne uygun kullanımı ile tarafların haklarında öğrendikleri isnat ve iddialara karşı beyanda bulunabilme, davaya yönelik bilgi ve belge verebilme yani açıklama yapma hakkı da hukuki güvenceye bağlanmaktadır. Böylece davanın her iki tarafına eşit şekilde açıklama yapma hakkı tanınması ile adaletin görünür kılınması sağlanacaktır. Açıklamada bulunma hakkı, tarafların, yazılı veya sözlü şekilde iddia ve savunmalara karşı itirazda bulunabilme, davaya ilişkin beyanda bulunmalarını sağlar.

Açıklanan maddi ve hukuki olgular karşısında, mahkemece, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerine uygun olarak, taraflara duruşma gün ve saatinin usulüne uygun olarak tebliği ile açık duruşma yapılarak yargılamanın icrası gerekirken, aksine uygulama yapılması hatalı olup, bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebeplerle **BOZULMASINA**, bozma sebebine göre sair hususların bu aşamada incelenmesine yer olmadığına, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 03.11.2016 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye

No: 113

Esas No : 2014/14527

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin emeklilik sebebiyle iş sözleşmesini feshettiğini ileri sürerek, kıdem tazminatı, fazla mesai, ücret ve yıllık izin ücreti alacaklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı, süresinde cevap vermemiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı temyiz etmiştir.

Gerekçe:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Fazla çalışma yaptığını iddia eden işçi bu iddiasını ispatla yükümlüdür. İşçinin imzasını taşıyan bordro sahteliği ispat edilinceye kadar kesin delil niteliğindedir. Bir başka anlatımla bordronun sahteliği ileri sürülüp kanıtlanmadıkça, imzalı bordroda görünen fazla çalışma alacağının ödendiği varsayılır.

Fazla çalışmanın ispatı konusunda işyeri kayıtları, özellikle işyerine giriş çıkışı gösteren belgeler, işyeri iç yazışmaları delil niteliğindedir. Ancak, fazla çalışmanın yazılı belgelerle kanıtlanamaması durumunda tarafların, tanık beyanları ile sonuca gidilmesi gerekir. Bunun dışında herkesçe bilinen genel bazı vakıalar da bu noktada göz önüne alınabilir. İşçinin fiilen yaptığı işin niteliği ve yoğunluğuna göre de fazla çalışma olup olmadığı araştırılmalıdır.

Dosya içeriğinden, fazla mesai ücretinin tanık beyanlarına dayalı olarak hesaplandığı anlaşılmaktadır. Somut olayda, tanık Mehmet davacı ile aynı birimde çalışmadığı için beyanları fazla mesai yönünden hükme esas alınmaz. Diğer tanıklar ise 2003 yılında işyerinde çalışmaya başlamışlardır. Buna göre, öncelikle fazla mesai ücretinin 2003 yılından itibaren hesaplanması gerekirken, bu tarihten önceki dönemin hesaplanması hatalıdır.

Diğer taraftan, yine tanık beyanlarına göre, davacının taş ocağında sadece yaz dönemi olan Mart ve Kasım ayları arasında fazla mesai yaptığının anlaşılmasına göre, yılın tüm aylarında fazla mesai yaptığının da kabulü hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebeplerle **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 01.10.2015 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

2015-11165 Esas

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesini haklı sebeple feshettiğini ileri sürerek, kıdem tazminatı, fazla mesai ücreti, hafta tatili ücreti, genel tatil ücreti ve yıllık izin ücreti alacaklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak davanın kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı vekili temyiz etmiştir.

Gerekeç:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Fazla çalışma yaptığını iddia eden işçi bu iddiasını ispatla yükümlüdür. İşçinin imzasını taşıyan bordro sahteliği ispat edilinceye kadar kesin delil niteliğindedir. Bir başka anlatımla bordronun sahteliği ileri sürülüp kanıtlanmadıkça, imzalı bordroda görünen fazla çalışma alacağının ödendiği varsayılır.

Fazla çalışmanın ispatı konusunda işyeri kayıtları, özellikle işyerine giriş çıkışı gösteren belgeler, işyeri iç yazışmaları, delil niteliğindedir. Ancak, fazla çalışmanın bu tür yazılı belgelerle kanıtlanamaması durumunda tarafların dinletmiş oldukları tanık beyanları ile sonuca gidilmesi gerekir. Bunun dışında herkesçe bilinen genel bazı vakıalar da bu noktada göz önüne alınabilir. İşçinin fiilen yaptığı işin niteliği ve yoğunluğuna göre de fazla çalışma olup olmadığı araştırılmalıdır.

Somut olayda, mahkemece, hafta tatili alacağının ayrıca hüküm altına alındığı gözetilmeksizin, davacının, tanık anlatımlarına göre haftada 7 gün üzerinden toplam 39 saat fazla çalışması bulunduğu kabul edilerek fazla mesai ücretinin hesaplandığı bilirkişi raporuna itibarla hüküm kurulması ve bu suretle mükerrer yararlanmaya sebebiyet verilmesi isabetsizdir. Buna göre, davacının hafta tatili ücretinin karşılığı olan 7,5 saatin dışlanması ile fazla mesai ücretinin hesaplanması gerekmektedir.

Diğer yandan, davacı tanıkları, fazla mesailere karşılık olmak üzere ayda 150-200 TL ödeme yaptığını beyan etmişlerdir. Şu halde, davacı asilden bu husus sorularak oluşacak sonuca göre karar verilmelidir. Anılan hususlar gözetilmeksizin, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten dolayı **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 02.06.2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye

No: 115

Esas No : 2013/11921

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin haksız şekilde feshedildiğini belirterek, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, fazla mesai ücreti, genel tatil ve ücret alacaklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davacının kendi isteği ile işten ayrıldığını savunarak davanın reddini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davalının aşağıdaki bentlerin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-İhbar tazminatı yönünden taraflar arasında uyuşmazlık söz konusudur.

İhbar tazminatı, iş sözleşmesini fesheden tarafın karşı tarafa ödemesi gereken bir tazminat olduğu için, iş sözleşmesini fesheden tarafın feshi haklı bir sebebe dayansa dahi, ihbar tazminatına hak kazanması mümkün olmaz. Yine, işçinin 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14. maddesi hükümleri uyarınca emeklilik, muvazzaf askerlik, evlilik gibi sebeplerle iş sözleşmesini feshetmesi durumunda ihbar tazminatı talep hakkı bulunmamaktadır. Anılan fesihlerde işveren de ihbar tazminatı talep edemez.

Somut olayda tüm dosya içeriğinden, iş sözleşmesinin davacı tarafından davalıya çekilen ihtarname ile alacaklarının ödenmemesi sebebiyle feshedildiği anlaşılmaktadır. Buna göre, davacı iş sözleşmesini haklı sebeple feshettiğinden kıdem tazminatına hak kazanmakta ise de, iş sözleşmesini haklı da olsa fesheden tarafın ihbar tazminatı talep hakkı bulunmadığından, ihbar tazminatı isteğinin reddi yerine, yazılı şekilde kabulüne karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

3-Fazla çalışma yaptığını iddia eden işçi bu iddiasını ispatla yükümlüdür. İşçinin imzasını taşıyan bordro sahteliği ispat edilinceye kadar kesin delil niteliğindedir. Bir başka anlatımla bordronun sahteliği ileri sürülüp kanıtlanmadıkça, imzalı bordroda görünen fazla çalışma alacağının ödendiği varsayılır.

İmzalı ücret bordrolarında fazla çalışma ücreti ödendiği anlaşılıyorsa, işçi tarafından gerçekte daha fazla çalışma yaptığının ileri sürülmesi mümkün değildir. Ancak, işçinin fazla çalışma alacağının daha fazla olduğu yönündeki ihtirazi kaydının bulunması halinde, bordroda görünenden daha fazla çalışmanın ispatı her türlü delille söz konusu olabilir.

Fazla çalışmanın yazılı delil ya da tanıkla ispatı imkan dahilindedir. İşyerinde çalışma düzenini bilmeyen ve bilmesi mümkün olmayan tanıkların anlatımlarına değer verilemez.

Somut olayda, mahkemece, davacının günde 3 saat, haftada 18 saat fazla çalışması olduğu kabul edilerek fazla mesai ücretinin hesaplandığı bilirkişi raporuna itibarla hüküm kurulmuş ise de, karar, dosya içeriğine uygun düşmemektedir. Öncelikle belirtmek gerekir ki,

davacının hangi saatler arasında çalıştığı gösterilmeden fazla mesainin hesaplandığı bilirkişi raporu denetime elverişli olmadığı gibi, hükme esas alınabilecek nitelikte de değildir.

Tanık beyanları ve dosya kapsamından, davacının, haftada altı gün ve 08:30-19:00 saatleri arasında çalıştığı anlaşılmaktadır. Yapılacak iş, belirtilen çalışma saatlerine göre yeniden bilirkişiden denetime elverişli rapor almak ve bu suretle belirlenecek fazla mesai ücretinin hüküm altına alınmasından ibaret iken, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten dolayı **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 03.06.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye

No: 116

Esas No : 2016-23032

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin, Sivas İş Mahkemesi'nin 2011/520 Esas sayılı dosyasında işçilik alacaklarına ilişkin dava açtığını, bu dosyanın temyiz incelmesinde, kararın, ıslah dilekçesinde faiz talep olunmadığı halde ıslah ile artırılan ve hüküm altına alınan tutarlar için faize hükmedilmesinin hatalı olduğu gerekçe gösterilerek bozulduğu, bozma sonrasında Sivas İş Mahkemesi'nin 2014/287 Esas numaralı dosyası ile yargılamanın devam ettiğini, müvekkilinin hak ettiği asıl alacak kalemlerine ilişkin faiz hakkının devam ettiğini, asıl alacağı bağlı ferî bir hak olması sebebiyle ayrı bir dava açmak zorunda kaldıklarını, bu nedenlere iş bu dosya ile mahkememizin 2014/287 esas dosyası ile birleştirilerek yargılamanın bu dosya üzerinde devamına, kıdem tazminatının ve diğer alacak kalemlerinin davalı işverenden tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, Sivas İş Mahkemesi'nin 2014/287 Esas sayılı dosyasında 09.11.2012 tarihli ıslah dilekçesinde fazlaya ilişkin hakların saklı tutulmaması sebebiyle, tarafları ve konusu aynı olan bu davada davacının talebi haksız görülerek davanın reddine karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davacı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 109. maddesinin 3. fıkrasına göre, Dava açılırken, talep konusunun kalan kısmından açıkça feragat edilmiş olması hâli dışında, kısmi dava açılması, talep konusunun geri kalan kısmından feragat edildiği anlamına gelmez." düzenlemesine yer verilmiştir.

Somut olayda, davacı, işçilik alacaklarına ilişkin açtığı davada, ıslah dilekçesinde faiz talebinde bulunmamış ise de, bu dosyanın yargılaması devam eden Sivas İş Mahkemesi'nin 2014/287 Esas sayılı dosyası ile birleştirilmesi talebiyle alacaklarının faizleri ile birlikte hüküm altına alınmasını istemiştir. Davacının, HMK'nun 109/3. maddesindeki düzenleme karşısında, talep konusunun kalan kısmından açıkça feragat etmediği anlaşıldığından, taleplerinin değerlendirilmesi gerekirken, yazılı şekilde davanın reddine karar verilmesi isabetsizdir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 29.09.2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

No: 117

Esas No : 2015-8787

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin haklı sebep olmaksızın feshedildiğini ileri sürerek, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, fazla mesai, genel tatil ve yıllık izin ücreti alacaklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak davanın kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı temyiz etmiştir.

Gerekçe:

Mahkeme kararında yazılacak hususlar 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 297. maddesinde belirtilmiştir. Maddeye göre, hüküm sonucu kısmında gerekçeye ait herhangi bir söz tekrar edilmeksizin, isteklerin her biri hakkında verilen hükümle, taraflara yüklenen borç ve tanınan hakların sıra numarası altında açık, şüphe ve tereddüt uyandırmayacak şekilde gösterilmesi gerekir.

Öte yandan, kanunun aradığı anlamda oluşturulacak kısa ve gerekçeli kararın hüküm fıkralarının, açık, anlaşılır, çelişkisiz ve uygulanabilir olması gerekmektedir. Kararın gerekçesinin de, sonucu ile tam bir uyum içinde, o davaya konu maddi olguların mahkemece nasıl nitelendirildiğini, kurulan hükmün hangi sebeplere ve hukuksal düzenlemelere dayandırıldığını ortaya koyacak, kısaca maddi olgular ile hüküm arasındaki mantıksal bağlantıyı gösterecek nitelikte olması gerekir. Zira tarafların o dava yönünden, hukuk düzenince hangi sebeple haklı veya haksız görüldüklerini anlayıp değerlendirebilmeleri ve

Yargıtay'ın hukuka uygunluk denetimini yapabilmesi için, ortada, usulüne uygun şekilde oluşturulmuş, hükmün hangi nedenle o içerik ve kapsamda verildiğini ayrıntılarıyla gösteren, ifadeleri özenle seçilmiş ve kuşkuya yer vermeyecek açıklıktaki bir gerekçe bölümünün ve buna uyumlu hüküm fıkralarının bulunması zorunludur.

Kısa karar ile gerekçeli karar çelişkisi, Yargıtay İçtihatları Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 10.04.1992 tarihli ve 1991/7 esas, 1992/4 karar sayılı ilamı gereğince bozma sebebidir.

Somut olayda, mahkeme kararının gerekçesine göre ihbar tazminatı isteminin reddinin gerektiği belirtilmiş, ancak hüküm fıkrasında ihbar tazminatı talebinin kabulüne karar verilmiş olmakla, gerekçe ile hüküm arasında bulunan çelişki sebebiyle hükmün bozulması gerekmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebepten **BOZULMASINA**, bozma sebebine göre sair hususların bu aşamada incelenmesine yer olmadığına, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 12.05.2016 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

No: 118

Esas No : 2015/15732

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin baskı ile verdiği emeklilik dilekçesi ile sona erdirildiğini ileri sürerek, feshin geçersizliğine ve işe iadesine karar verilmesini, işe başlatılmama halinde ödenmesi gereken tazminat ile boşta geçen süre ücret ve diğer haklarının belirlenmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, davanın reddine karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davacı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

Anayasanın 36. maddesinde, “Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.” denilmiştir.

Yine Anayasanın 14. maddesinin 3. fıkrasında, “Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır” hükmü yer almıştır.

Diğer taraftan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinde ise, “Herkes, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıkların ya da cezai alanlarda kendisine yöneltilen suçlamaların esası hakkında karar verecek olan yasayla kurulmuş, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından, makul süre içinde adil ve aleni olarak yargılanma hakkına sahiptir.” denilerek kısaca ve özetle adil yargılanma hakkı düzenlenmiştir.

Aynı şekilde 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 297. maddesinde ise mahkeme kararında nelerin yer alması gerektiği açıklanmıştır. Buna göre, mahkeme kararında özellikle tarafların iddia ve savunmalarının özetinin, anlaşıkları ve anlaşamadıkları hususların, çekişmeli vakıalar hakkında toplanan delillerin, delillerin tartışılması ve değerlendirilmesinin, sabit görülen vakıalarla bunlardan çıkarılan sonuç ve hukuki sebeplerin bulunması gereklidir.

Ancak buradan mahkemenin gerekçesinde taraflarca ileri sürülen bütün argümanlara cevap vermesi gerektiği sonucuna ulaşılmamalıdır. Mahkeme kararının yukarıdaki asgari hususları taşıması ve kararda özellikle davanın sonucunu etkileyecek nitelikte kilit önemde hususların yer alması Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesi gereğince adil yargılanma hakkı kapsamında gereklidir. Nitekim Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bir kararında, mahkeme kararı için kilit önemde olan taraflardan birinin ihmalinin bulunduğu belirtilmesine rağmen bunun nedenlerinin açıklanmamasını sözleşmenin 6. maddesine uygun görmemiştir (Georgiadis/Yunanistan, Başvuru No: 21522/93 29.05.1997).

Gerekçeli karar hakkı da adil yargılanma hakkı kapsamında değerlendirilmelidir (Anayasa Mahkemesi'nin 20.03.2014 tarih, 2012/1034 başvuru sayılı kararı). Mahkemeler kararlarını verirken bağımsız ve serbest iseler de, kararlarının hangi temel ya da temellere dayandığını yeterli açıklıkta belirtme yükümlülüğü altında oldukları kabul edilmelidir. Bu yükümlülük aynı zamanda mahkeme kararının denetiminin yapılabilmesi için zorunludur. Bu şekilde tarafların iddiaları ve savunmalarının hukuka uygun incelenip incelenmediği ile değerlendirilip değerlendirilmediği anlaşılabilir.

Mahkemeler verdikleri kararlarla uyumsuzluğu yargısal anlamda sona erdirmektedirler. Bunun sonucu olarak da davanın taraflarının mahkemenin ulaştığı sonuca ne şekilde ulaştığını anlayabileceği bir gerekçenin bulunması gereklidir. Bu gerekçe hükümle neden sonuç ilişkisinin kurulmasını sağlayacak yeterlilikte, açık ve anlaşılabilir olmalıdır. Ancak gerekçenin çelişkili olmaması gereklidir. Zira, gerekçenin çelişkili olması aslında hukuken kabul edilebilir bir gerekçenin bulunmaması demektir.

Bir başka yönden mahkeme kararlarının gerekçeli olmasının tarafların yargıya güven duymasını sağladığı gibi kararı benimseyip benimsememesine bağlı olarak karara karşı gidilebilecek kanun yollarına gidip gitmemesinde de etkili olduğu açıktır. Bu durum ise hak arama özgürlüğüyle yakından ilgilidir.

Somut olayda, mahkemece, gerekçeli kararda tarafların iddia ve savunmaları tartışılıp değerlendirilmediği gibi davanın hangi gerekçe ile reddedildiğine dair hiçbir ifade yer almamaktadır. Bu itibarla, yukarıda anılan hususlar gözetilmeksizin yazılı şekilde gerekçesiz hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebeplerden BOZULMASINA, bozma sebebine göre sair hususların bu aşamada incelenmesine yer olmadığına, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 04.06.2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye

YARGITAY KARARI

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin haksız şekilde feshedildiğini belirterek, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ve yıllık izin ücreti alacaklarının ödetilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, davanın kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Hüküm davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Gerekçe:

Uyuşmazlık, taraflar arasındaki ilişkinin 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği ve bu bağlamda iş mahkemesinin görevi noktasında toplanmaktadır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 1. maddesinin 2. fıkrası ve 4. maddesinde belirtilen ayrık durumlar dışında kalan bütün işyerlerinde, işverenler ile işveren vekillerine ve çalışma şekline bakılmaksızın işçilere bu Kanun'un uygulanacağı belirtilmiştir.

5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1. maddesine göre iş mahkemelerinin görevi, İş Kanununa göre işçi sayılan kimselerle işveren veya işveren vekilleri arasında iş sözleşmesinden veya iş kanununa dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözülmesidir. İşçi sıfatını taşımayan kişinin talepleriyle ilgili davanın, iş mahkemesi yerine genel görevli mahkemelerde görülmesi gerekir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 4. maddesinin 1. fıkrasının 1 bendi uyarınca, 507 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Kanunu'nun 2. maddesinin tarifine uygun üç kişinin çalıştığı işyerlerinde bu kanun hükümleri uygulanmaz.

507 sayılı Kanun'un 2. maddesinde "İster gezici olsun ister bir dükkan veya bir sokağın belli yerinde sabit bulunsunlar ticari sermayesi ile birlikte vücut çalışmalarına dayanan ve geliri o yer ve gelenek ve teamülüne nazaran tacir niteliğini kazanmasını icap ettirmeyecek miktarda sınırlı olan ve bu bakımdan ticaret sicili ve dolayısıyla ticaret ve sanayi odasına kayıtları gerekmeyen, aynı niteliğe (sermaye unsuru olsun olmasına) sahip olmakla beraber, ayrıca çalıştığı sanat, meslek ve hizmet kolunda bilgi, görgü ve ihtisasını değerlendiren hizmet, meslek ve küçük sanat sahipleriyle bunların yanında çalışanlar ve geçimini sınırlı olarak kamyonculuk, otomobilcilik ve şoförlükle temin eden kimselerin 1. maddede belirtilen amaçlarla kuracakları dernekler bu kanun hükümlerine tabidir" denilmektedir.

507 sayılı Kanun 21.06.2005 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 5362 Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu'nun 76.maddesi ile yürürlükten kaldırılmış ve maddenin 2. cümlesi ile diğer yasaların 507 sayılı yasaya yaptıkları atıfların 5362 sayılı yasaya yapılmış sayılacağı da açıklanmıştır. Bu durumda İş Kanunu'nun 4. maddesinde 507 sayılı yasaya yapılan atıf, 5362 sayılı yasaya yapılmış sayılmalıdır. Bahsi geçen yeni yasal düzenlemede esnaf ve sanatkâr tanımı değiştirilmiştir. Yeni yasanın 3.maddesine göre esnaf ve sanatkâr, ister gezici ister sabit bir mekânda bulunsun, Esnaf ve Sanatkâr ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulunca belirlenen esnaf ve sanatkâr meslek kollarına dâhil olup, ekonomik faaliyetini sermayesi ile birlikte bedenî çalışmasına dayandıran ve kazancı tacir veya sanayici niteliğini kazandırmayacak miktarda

olan, basit usulde vergilendirilenler ve işletme hesabı esasına göre deftere tabi olanlar ile vergiden muaf bulunan meslek ve sanat sahibi kimseleri olarak belirtilmiştir. 507 sayılı yasada yazılı olan “geçimini sınırlı olarak kamyonculuk, otomobilcilik ve şoförlükle temin eden kimselerin” sözcükleri yeni yasada yer verilmemiştir. Yeni yasanın düzenlemesi karşısında artık 21.06.2005 tarihinden sonra İş Kanunu’nun kapsamını belirlerken, “geçimini münhasıran bu işten sağlama” ölçütü dikkate alınmamalıdır.

5362 sayılı yasanın 3. maddesinde belirtilen esnaf ve sanatkâr faaliyeti kapsamında kalan işyerinde 4857 sayılı yasanın 4/1 bendi uyarınca, üç kişinin çalışması halinde bu işyeri iş kanununun kapsamının dışında kalmaktadır. Maddede üç işçi yerine “üç kişi”den söz edilmiştir. Bu ifade, işyerinde bedeni gücünü ortaya koyan meslek ve sanat erbabını da kapsamaktadır. İşinde bedeni gücü ile çalışmakta olan esnaf dahil olmak üzere toplam çalışan sayısının üçü aşması durumunda işyeri İş Kanununa tabidir.

Dosya içeriğinden, sıhhi su tesisatı ve malzeme satışı yapılan davalı işyerinde, iş akdinin feshi tarihi itibarıyla sadece davacının işçi olarak çalıştığı anlaşılmaktadır.

Somut olayda, mahkemece, davanın kabulüne karar verilmiş ise de, iş mahkemesinin görevli olup olmadığı konusunda yapılan araştırma eksiktir. Görev hususu kamu düzenine ilişkin bulunduğundan, mahkemece, davalının vergi kayıtları getirilmeli, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olup olmadığı, hangi esasa göre defter tuttuğu, ekonomik faaliyetini sermayesi ile birlikte bedeni çalışmasına dayandırıp dayandırmadığı ve kazancının tacir niteliğini kazandıracak miktarda olup olmadığı araştırılmalı, yukarıdaki ilkeler ve değişen yasal düzenlemeler gözönünde tutularak taraflar arasındaki ilişkinin 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında kalıp kalmadığının belirlenmesi gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerekmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebepten BOZULMASINA, bozma sebebine göre sair hususların incelenmesine yer olmadığına, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 21.01.2014 gününde oybirliği ile karar verildi.

No: 120

2013-11416 esas

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin davalı şirketin genel müdürü olduğunu, genel müdürlük maaşının ödenmemesi sebebiyle başlatılan takibe yapılan itirazın iptaline ve davalının icra inkar tazminatı ödemesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, görevli mahkemenin asliye ticaret mahkemesi olduğunu, davacının ücret alacağını bulunmadığını savunarak davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, davacının genel müdür, kurucu ortak ve başkan sıfatı bulunurken diğer yandan hak kazanılan ücretin tahakkuk ettirilmemesini ve uzun süre talep edilmemesini, hayatın olağan akışına aykırı olduğu ve davacı ile davalı şirket arasında iş sözleşmesi bulunmadığı yönündeki bilirkişi raporundaki görüşe itibar edilerek davanın reddine karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir.

Gereke:

Uyuşmazlık, taraflar arasındaki ilişkinin 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği ve iş mahkemesinin görevi noktasında toplanmaktadır.

4857 sayılı Kanun'un 1. maddesinin ikinci fıkrası gereğince, 4. maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, işverenler ile işveren vekillerine ve işçilerine, çalışma konularına bakılmaksızın bu Kanunun uygulanacağı belirtilmiştir.

4857 sayılı Kanun'un 2. maddesinde bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişi işçi, işçi çalıştıran gerçek veya tüzel kişi ile tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlar işveren olarak tanımlanmıştır. İşçi ve işveren sıfatları aynı kişide birleşmez.

4857 sayılı Kanun'un 8. maddesinin birinci fıkrasına göre iş sözleşmesi, bir tarafın (işçi) bağımlı olarak iş görmeyi diğer tarafın (işveren) da ücret ödemeyi üstlenmesinden oluşan sözleşmedir. Ücret, iş görme ve bağımlılık iş sözleşmesinin belirleyici öğeleridir.

Dava tarihinde yürürlükte bulunan 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 342 . maddesinde, "Şirket muamelelerinin icra safhasına taalluk eden kısmı, esas mukavele veya umumi heyet veya idare meclisi kararıyla idare meclisi azasından veya ortaklardan olmıyan bir müdüre tevdi edildiği takdirde; müdür, kanun veya esas mukavele yahut iş görme şartlarını tesbit eden diğer hükümlerle yükletilen mükellefiyetleri, gereği gibi veya hiç yerine getirmemiş olması halinde idare meclisi azasının mesuliyetlerine ait hükümler gereğince şirkete, pay sahiplerine ve şirket alacaklarına karşı mesul olur. Bu esas aykırı bir şartın esas mukaveleye konması veya müdürün idare meclisinin emri ve nezareti altında bulunması mesuliyeti bertaraf edemez " yönünde düzenleme bulunmaktadır.

Bu düzenleme ile, anonim şirket genel müdürlerinin iş görme edimini yerine getirmemiş olmaması halinde, şirket yönetim kurulu üyeleri ile aynı hükümlere tabi tutularak sorumlu olacağı kabul edilmiştir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2010/9-328 esas-2010/370 karar ve 07.07.2010 tarihli kararında "Anonim şirket ile yönetim kurulu üyesi arasındaki ilişkinin hukuki niteliği karşılaştırmalı hukukta tartışmalı olmakla beraber, Alman hukukunda sözleşme şartlarına göre, vekalet veya hizmet akdi olarak nitelendirilmekle birlikte, daha çok, hizmet akdi olduğu yönündedir. Fransız hukukunda da, bu ilişkinin bir vekalet sözleşmesi olduğu kabul edilmiştir. İsviçre hukukunda ise, vekalet hakkındaki hükümlerin uygulanacağı kabul edilmektedir (Mimaroğlu, S. Kemal: Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Azalarının Hukuki Mesuliyeti, Ankara 1967, s. 100). Türk öğretisinde de, bu ilişkinin vekalet akdi olduğu görüşü hakimdir (Çamoğlu, Ersin: Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 1972, s.102-104; Mimaroğlu, S.Kemal: a.g.e., s.101- 102)Yargıtay, yönetim kurulu üyeleri ile şirket arasında bir hizmet akdi bulunmadığını kabul etmiştir (H.G.K.'nun 5.2.2003 gün ve 2003/9-82 E.-65 K. sayılı ilamı) Genel olarak yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu TTK. 320 ve TTK. 336. maddelerine göre belirlenir. Şirket yönetim kurulu üyeleri ile şirket arasında bir vekalet akdi ilişkisi bulunduğundan, üyelerin şirkete karşı vekil gibi sorumlu olmaları doğaldır." denilmektedir.

Yukarıda da özetlendiği üzere, 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 342. maddesindeki düzenleme gereğince, anonim şirket genel müdürleri, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunu düzenleyen hükümlere tabiidir ve yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu da Türk Ticaret Kanununda özel olarak düzenlenmiştir. Bu uyuşmazlıklara ilişkin davalar Türk Ticaret Kanununun 4/1. madde uyarınca mutlak ticari davadır. Bu davalara o yerde Ticaret Mahkemesi varsa, bu mahkemenin bakması gerekir.

Somut olayda, davacının, davalı şirketin ortağı olduğu ve bir süre de şirket yönetim kurulu üyesi görevini icra ettiği anlaşılmıştır. Davacı, aynı zamanda şirket genel müdürlüğü görevini de yürütmüştür.

Yönetim kurulu üyesi ile ortaklık arasındaki ilişkinin vekalet ilişkisi olduğu, ayrıca

yönetim kurulu üyesinin sorumluluğunun Türk Ticaret Kanununda özel olarak düzenlendiği ve mutlak ticari dava olan bu davalara Ticaret Mahkemesi tarafından bakılması gerektiği açıktır. Bu itibarla davanın, Ticaret Mahkemesinde görülmesi gerektiği tartışmasızdır. Mahkemece, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 114/1-c ve 115/2. maddeleri gereğince, görevsizlik sebebiyle davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken, işin esasının incelenmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebeple BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 13.05.2014 gününde oybirliği ile karar verildi.
2015/22688-22700 esas SERİ

Dosya içeriğine göre mahkeme kararını 15.07.2015 tarihli temyize cevap dilekçesi ile katılma yolu ile temyiz eden davacı vekilinin, temyiz harç ve giderlerini yatırmadığı anlaşılmaktadır.

Mahkemece, temyiz harç ve giderlerini kanunda öngörülen yedi günlük kesin süre içinde ödenmesi, aksi halde temyiz başvurusundan vazgeçilmiş sayılacağı konusunda 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun geçici 3. maddesi uyarınca uygulanmasına devam olunan mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 434. maddesi gereği davacı vekiline muhtıra çıkartılarak kanuni süre beklendikten sonra gönderilmesi için dosyanın mahkemesine GERİ ÇEVRİLMESİNE, 01.10.2015 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

No: 121

Esas No : 2014/28937

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin haklı sebep olmaksızın feshedilmesi sonucu ödenmeyen ücret alacaklarına ilişkin takip başlattıklarını, davalının haksız şekilde takibe itiraz ettiğini belirterek, itirazın iptaline ve inkar tazminatına hükmedilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

Bir davanın tarafları (veya taraflardan biri) o davada gerçekten (davacı veya davalı olarak) taraf sıfatına sahip değilse, mahkeme, taraf sıfatına haiz olmayan kişi yönünden, dava konusu hakkın esas (mevcut olup olmadığı) hakkında inceleme yapıp karar veremez.

Mahkeme, davanın sıfat (husumet) yokluğundan reddine karar verir. Kimin işçi ve işveren olduğu, İş Kanunu'nun kapsamında bulunduğu, maddi hukuk sorunu olup, husumet çerçevesinde "sıfat"a ilişkin bu sorunun hâkim tarafından kendiliğinden "resen" nazara alınması gerekir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 124/4. maddesi uyarınca, dava dilekçesinde tarafın yanlış veya eksik gösterilmesi kabul edilebilir bir yanılığa dayanıyorsa, hâkim karşı tarafın rızasını aramaksızın taraf değişikliği talebini kabul edebilir.

Somut olayda, dava, davalı Tuğrul Demir'e karşı açılmıştır. Dosya kapsamından, işyeri ile ilgili kayıtların Dilek Demir'e ait olduğu ancak davacının, Dilek Demir'in eşi olan davalıyı işveren olarak bildiği, davalı tarafın yanlış gösterilmesinin kabul edilebilir bir yanılığa dayandığı anlaşılmaktadır. Şu halde, yapılacak iş, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 124. maddesi gereğince husumetin doğru tarafa yöneltilmesi için davacıya mehil verilerek, kayden işveren olan Dilek Demir'e dava dilekçesinin tebliğ edilmesi, delillerinin toplanması ve sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup, bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten dolayı **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 21.01.2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

No: 122

2013/35670 Esas

YARGITAY KARARI

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin haksız şekilde feshedildiğini ileri sürerek işçilik alacaklarının hüküm altına alınmasını talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davacının kendi isteği ile işten ayrıldığını, tüm alacaklarının ödendiğini belirterek davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, davanın açılmamış sayılmasına karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davacı vekili temyiz etmiştir.

Gereke:

Taraflar arasındaki uyuşmazlık, davanın açılmamış sayılmasına dair verilen karara ilişkindir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 150. maddesinin birinci fıkrasına göre "Usulüne uygun şekilde davet edilmiş olan taraflar, duruşmaya gelmedikleri veya gelip de davayı takip etmeyeceklerini bildirdikleri takdirde dosyanın işlemden kaldırılmasına karar verilir." Aynı maddenin ikinci fıkrasına göre ise "Usulüne uygun şekilde davet edilmiş olan taraflardan biri duruşmaya gelir, diğeri gelmezse, gelen tarafın talebi üzerine, yargılamaya gelmeyen tarafın yokluğunda devam edilir veya dosya işlemden kaldırılır. Geçerli bir özrü olmaksızın duruşmaya gelmeyen taraf, yokluğunda yapılan işlemlere itiraz edemez."

7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 10. maddesinin birinci fıkrasına göre "Tebligat, tebliğ yapılacak şahsa bilinen en son adresinde yapılır." Aynı maddenin ikinci fıkrasına göre ise "Bilinen en son adresin tebligata elverişli olmadığı anlaşıldığı veya tebligat yapılamaması hâlinde, muhatabın adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresi, bilinen en son adresi olarak kabul edilir ve tebligat buraya yapılır."

Somut olayda, davacı vekili, cevaplı telgraf ile 13.12.2012 tarihli oturumda mazeretli sayılmasına ilişkin dilekçe göndermiş, mahkemece, aynı tarihli oturumda mazeret istemi kabul edilmiş ve duruşma gününün davacı vekiline bildirilmesine karar verilmiştir. Mahkemece, duruşma gün ve saatini bildirir yazı telgraf aracılığı ile tebliğe çıkartılmış, ancak adreste tanınmadığından bahisle davacı vekiline tebliğ edilememiş, buna rağmen dosyanın ikinci kez takipsiz bırakıldığı gerekçesiyle davanın açılmamış sayılmasına karar verilmiştir.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemeler ışığında, dosyanın işlemden kaldırılmasının ilk şartı, tarafların usulüne uygun şekilde duruşmaya davet edilmesidir. Mahkemece, davacı vekili adına çıkartılan duruşma gününü bildirir tebligatın iade edilmesi üzerine, adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresine tebligat yapılması ve bu suretle usulüne uygun şekilde davacı vekilinin duruşmaya davet edilmesi gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde davanın açılmamış sayılması yönünde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten dolayı **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 17.12.2013 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

No: 123

Esas No : 2013/12968

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin haksız şekilde işverence feshedildiğini ileri sürerek, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, ücret, fazla mesai ücreti, yıllık izin ve genel tatil ücreti alacaklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, iş sözleşmesinin feshinin haklı sebebe dayandığını savunarak davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davacı vekili temyiz etmiştir.

Gereke:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davacının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Taraflar arasında düzenlenen ibranamenin geçerliliği konusunda uyuşmazlık bulunmaktadır.

İbra sözleşmesi, İsviçre Borçlar Kanununun 115. maddesinde düzenlendiği halde, halen yürürlükte olan 818 sayılı Borçlar Kanununda bu yönde bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Türk Hukukunda ibra sözleşmesi 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe girecek olan 6098 sayılı Borçlar Kanununda düzenlenmiş olup, kabul edilen Yasanın 132 inci maddesi "*Borcu doğuran işlem kanunen veya taraflarca belli bir şekilde bağlı tutulmuş olsa bile borç,*

tarafların şekle bağlı olmaksızın yapacakları ibra sözleşmesiyle tamamen veya kısmen ortadan kaldırılabılır” hükmünü getirmiştir.

İbra sözleşmesi çalışma ilişkilerinde “ibraname” adıyla yaygın bir uygulama alanı bulmaktadır. İbra sözleşmelerinin geçerliliği sorunu, İş hukukunda “işçi yararına yorum” ilkesi çerçevesinde değerlendirilmiş ve ağırlıklı olarak Yargıtay kararları ışığında bir gelişim izlemiştir.

İşçi emeği karşılığında aldığı ücret ve diğer parasal hakları ile kendisinin ve ailesinin geçimini temin etmektedir. Bu açıdan bakıldığında bir işçinin nedensiz yere işvereni ibra etmesi hayatın olağan akışına uygun düşmemektedir. İş hukukunda ibra sözleşmeleri dar yorumlanmaktadır. İşverenin işçiye olan borçlarının asıl sona erme nedeni ifa olarak ele alınmaktadır. Borcun sona erme şekillerinden biri olan ibra sözleşmelerine İş hukuku açısından sınırlı biçimde değer verilmektedir.

Dairemizin yerleşik içtihatları çerçevesinde, iş ilişkisi devam ederken düzenlenen ibra sözleşmeleri geçersizdir. İşçi bu dönemde tamamen işverene bağımlı durumdadır ve iş güvencesi hükümlerine rağmen iş ilişkisinin devamını sağlamak veya bir kısım işçilik alacaklarına bir an önce kavuşabilmek için iradesi dışında ibra sözleşmesi imzalamaya yönelmesi mümkün olup, Dairemizin kararlılık kazanmış uygulaması bu yöndedir.

Somut olayda mahkemece, davacı tarafından imzalanan ibranamelerin geçerli olduğu kabul edilerek fazla mesai ve genel tatil alacaklarının hesaplandığı bilirkişi raporuna itibarla hüküm kurulmuş ise de, karar, dosya kapsamına uygun düşmemektedir. Dosya içeriğinden, davacı tarafından imzalanan ibranamelerin 31.12.2008 ve 31.12.2009 tarihli olup, miktar içermediği gibi iş ilişkisi devam ederken düzenlendiği anlaşılmaktadır. Yukarıda izah edildiği üzere, iş ilişkisi devam ederken düzenlenen ibra sözleşmeleri geçersizdir. Şu halde, yapılacak iş, belirtilen ibra sözleşmelerinin geçersiz olduğu kabul edilerek ve nazara alınmaksızın belirlenecek fazla mesai ve genel tatil alacaklarının hüküm altına alınmasından ibaret iken, yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebeplerle **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 27.05.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye

No: 124

2012-30351 Esas

YARGITAY KARARI

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin haksız feshedildiğini belirterek kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, fazla çalışma, yıllık izin, ulusal bayram ve genel tatil alacaklarının hüküm altına alınmasına karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, husumet itirazında bulunmuş, Serinevler Toki Konutları Yönetimine davanın ihbarını talep ederek davanın reddini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, davanın kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 21.03.2007 tarih ve 2007/8-161 E., 2007/155 K. sayılı kararı ile de belirtildiği üzere adil yargılanma ve dinlenilme hakkının bir gereği olarak hakim, taraflara duruşmalarda hazır bulunmak, iddia ve savunmalarını bildirmek için imkan vermeli, tarafları usulüne uygun bir biçimde duruşmaya davet etmelidir. Fakat tarafların kendilerine tanınan bu imkana rağmen, duruşmaya gelmek zorunluluğu yoktur. Hukuk davalarında duruşmaya gelmemenin müeyyidesi, dava dosyasının işlemden kaldırılması veya yargılamanın gelmeyen tarafın yokluğunda devam edilmesidir.

Dava ile ilgili olan kişilerin davaya ilişkin bir işlemi öğrenebilmesi için, tebligatın usulüne uygun olarak yapılması, duruşma gün ve saatinin muhataba bildirilmesi gerekmektedir. Duruşma günü ile tebligatın çıkarıldığı tarih arasında makul bir süre olmalıdır. Aksi takdirde tarafların hukuksal dinlenme ve savunma hakkı kısıtlanmış olur.

AİHM'ye göre de iç hukuktaki duruşmada hazır bulunma hakkını kullanıp kullanmamaya karar verecek olan davanın bir tarafına, duruşmaya katılma imkanı verecek şekilde duruşmanın bildirilmemesi, silahlarda eşitlik ve çekişmeli yargılama ilkelerini özünden yoksun bırakır.

Diğer taraftan 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 27. maddesinde yer bulan "Hukuki Dinlenilme Hakkı" gereğince davanın tarafları, müdahiller ve yargılamanın diğer ilgilileri, kendi hakları ile bağlantılı olarak hukuki dinlenilme hakkına sahip olup, bu hakkın yargılama ile ilgili olarak bilgi sahibi olunmasını, açıklama ve ispat hakkını, mahkemenin, açıklamaları dikkate alarak değerlendirmesini ve kararların somut ve açık olarak gerekçelendirilmesini içermektedir. Mahkeme, iki tarafa eşit şekilde hukukî dinlenilme hakkı tanıyarak hükmünü vermelidir. Anayasanın 36. maddesinde ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının en önemli unsuru olan hukukî dinlenilme hakkı, adil yargılanma hakkı içinde teminat altına alınmıştır. Bu hakka, tarafın hâkime meramını anlatma hakkı ya da iddia ve savunma hakkı da denilmektedir. Ancak, hukukî dinlenilme hakkı, bu ifadeleri de kapsayan daha geniş bir anlama sahiptir. Bu hak çerçevesinde, tarafların gerek yargı organlarıncaya gerekse karşı tarafça yapılan işlemler konusunda bilgilendirilmeleri zorunludur. Kişinin kendisinden habersiz yargılama yapılarak karar verilmesi, kural olarak mümkün değildir.

Bu kapsamda hukuki dinlenilme hakkı, bilgilendirme/bilgilendirme, açıklama yapma, yargı organlarıncaya dikkate alınma ve kararların gerekçeli olması gibi hususları içerdiği açıktır.

Bilgilendirme hakkı, yargılamanın içeriğine dair tam bir bilgi sahibi olmanın yanında gerek karşı tarafın gerekse de yargı organlarının dosya içeriğine yapmış oldukları işlemleri öğrenmelerini kapsar. Bilgilendirme/ bilgilendirme hakkının etkin biçimde kullanılabilmesi için gönderilecek tebligat ve davetiyelerde kanunda öngörülmüş şekil şartlarına sıkı sıkıya uyulması gerekmektedir. Ayrıca bu hak sadece davanın başındaki iddia ve savunmalar açısından değil yargılamanın her aşamasında dikkate alınmalıdır. Bu kapsamda devam eden bir yargılamada, tarafların açıklamaları için bilgilendirme yeterli olmayıp yargılamada yer alan diğer kişilerin (tanık, bilirkişi gibi) açıklamaları açısından da önemlidir. Bilgilendirme hakkının usulüne uygun kullanımı ile tarafların haklarında öğrendikleri isnat ve iddialara karşı beyanda bulunabilme, davaya yönelik bilgi ve belge verebilme yani açıklama yapma hakkı da hukuki güvenceye bağlanmaktadır. Böylece davanın her iki tarafına eşit şekilde açıklama yapma hakkı tanınması ile adaletin görünür kılınması sağlanacaktır. Açıklamada bulunma hakkı, tarafların, yazılı veya sözlü şekilde iddia ve savunmalara karşı itirazda bulunabilme, davaya ilişkin beyanda bulunmalarını sağlar.

Somut olayda; davalı vekili 08.02.2011 tarihli dilekçe ile husumet itirazında bulunarak, davanın Gaziantep Serinevler Toki Yönetimine ihbarını ve 25.02.2011 havale

tarıhli dilekçe ile de davacıya ait işyeri şahsi dosyasının da Toki Site Yönetiminden getirtilmesini talep etmiştir. Mahkemece davanın ihbarı yönünde bir karar verilmediği gibi davacıya ait çalışma dönemi bilgilerini içerir işyeri şahsi dosyasının da Site Yönetiminden istenilmediği anlaşılmaktadır. Mahkemece, dava Gaziantep Serinevler Toki Yönetimine ihbar edilmeli, davacıya ait işyeri şahsi dosyasının getirtilerek davacının çalışma dönemine ait bilgi ve belgelerin bir bütün olarak değerlendirilmesi, alacak hesabının gerekirse dosyanın yeniden bilirkişiye tevdi edilerek yaptırılması, ulaşılacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken, sadece soyut tanık anlatımlarına dayanılarak karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebeplerle BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 10.12.2013 gününde oybirliği ile karar verildi.

No: 125

Esas No : 2014/33771

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin çalışmalarının karşılığının ödenmediğini ileri sürerek, fazla mesai ücreti, hafta tatili ücreti ve genel tatil ücreti alacaklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davalının aşağıdaki bentlerin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Fazla alışma yaptığını iddia eden işçi bu iddiasını ispatla yükümlüdür. İşçinin imzasını taşıyan bordro sahteliği ispat edilinceye kadar kesin delil niteliğindedir. Fazla çalışmanın ispatı konusunda işyeri kayıtları, özellikle işyerine giriş çıkışı gösteren belgeler, işyeri iç yazışmaları delil niteliğindedir. Ancak, fazla çalışmanın yazılı belgelerle kanıtlanamaması durumunda tarafların, tanık beyanları ile sonuca gidilmesi gerekir. Bunun dışında herkesçe bilinen genel bazı vakıalar da bu noktada göz önüne alınabilir. İşçinin fiilen yaptığı işin niteliği ve yoğunluğuna göre de fazla çalışma olup olmadığı araştırılmalıdır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 41. maddesine yazılı olan fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olamayacağı yönündedir. Ancak bu sınırlamaya rağmen işçinin daha fazla çalıştırılması halinde, bu çalışmalarının karşılığı olan fazla mesai ücretinin de ödenmesi gerektiği açıktır. Kanundaki sınırlama esasen işçiyi korumaya yöneliktir.

İş sözleşmelerinde fazla çalışma ücretinin aylık ücrete dahil olduğu yönünden kurallara sınırlı olarak değer verilmelidir. Dairemiz iş kanunlarının yürürlüğüne göre yılda 90 gün ve ikiyüzyetmiş saatle sınırlı olarak söz konusu hükümlerin geçerli olduğunu kabul etmektedir.

Somut olayda, mahkemece fazla çalışmanın ücrete dahil olduğuna dair sözleşme hükmü değerlendirilmeksizin fazla çalışma ücreti hüküm altına alınmıştır. Yapılacak iş, öncelikle banka kayıtları ile uyumlu olan ve fazla mesai tahakkuku bulunan imzasız ücret bordrolarında davacının ücretine nazaran fazla yatırılan tutarların mahsup edilmesi, daha sonra ise belirlenen fazla çalışma sürelerinden yıllık 270 saatin mahsubu ile oluşacak sonuca göre karar verilmesinden ibaret iken, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir.

3-6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Hukuki Dinlenme Hakkı" başlıklı 27. maddesi (Mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 73. maddesi) uyarınca davanın tarafları, kendi hakları ile bağlantılı olarak hukuki dinlenme hakkına sahip olup, bu hak, yargılama ile ilgili bilgi sahibi olunmasını da içerir. Bu kapsamda kural olarak, duruşma yapılması zorunlu olan çekişmeli yargıda hakim, Kanunun gösterdiği istisnalar dışında tarafları dinlemeden veya iddia ve savunmalarını bildirmeleri için kanuna uygun biçimde davet etmeden hükmünü veremez.

Diğer taraftan, 6100 sayılı Kanun'un 177. maddesinin ikinci fıkrasına göre de "İslah, sözlü veya yazılı olarak yapılabilir. Karşı taraf duruşmada hazır değilse veya ıslah talebi duruşma dışında yapılıyorsa, bu yazılı talep veya tutanak örneği, haber vermek amacıyla karşı tarafa bildirilir."

İnceleme konusu davada, mahkemece, ıslah edilen tutar doğrultusunda davanın kabulüne karar verilmiş ise de, ıslah dilekçesi davalıya tebliğ edilmeden karar verilmesi isabetli olmamıştır. Mahkemece, öncelikle ıslah dilekçesinin davalıya tebliğ edilmesi ve daha sonra karar verilmesi gerekirken, hukuki dinlenme hakkını ihlal eder şekilde yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebeplerle **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 28.01.2016 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

No: 126

2013-14063 Esas

YARGITAY KARARI

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin haksız şekilde işverence feshedildiğini ileri sürerek, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, fazla mesai ücreti, hafta tatili ücreti ve yıllık izin ücreti alacaklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı temyiz etmiştir.

Gerekçe:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Davacı vekilinin ıslah talebine karşı, davalı vekili süresinde zamanaşımı defini ileri sürmüş, mahkemece zamanaşımı definin değerlendirilmesi yönünden ek rapor alınmasına karar verilmiş ve davalı vekiline bilirkişi ücretini yatırması için süre verilmiştir. Davalı vekili tarafından bilirkişi ücreti süresi içinde uyap üzerinden yatırılmış ancak mahkemece bu husus nazara alınmamıştır. Davalının, ıslaha karşı vaki zamanaşımı defi dikkate alınarak belirlenecek alacakların hüküm altına alınması gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten dolayı **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 10.06.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye

No: 127

Esas No : 2016/4151

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesini haklı sebeple feshettiğini ileri sürerek, kıdem tazminatı ve ücret alacaklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı temyiz etmiştir.

Gerekçe:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Mahkemece, taraflar arasındaki ilişkinin iş kanunu kapsamında olmadığı gerekçesiyle verilen görevsizlik kararı, Dairemizin 11.02.2013 tarihli ilamıyla işin esasının incelenmesi gerektiği gerekçesiyle bozulmuş ve uyulan bozma sonrasında davanın kıdem tazminatı yönünden reddine, ücret alacağı yönünden kabulüne dair verilen karar ise, Dairemizin 25.06.2015 tarihli ilamıyla, davacının çalışma süresinin 27.10.2005 ilâ 27.10.2006 olduğu kabul edilerek ücret alacaklarının hüküm altına alınması gerektiği gerekçesiyle ikinci kez bozulmuştur.

Mahkemece, bozma ilamına uyulmuş, ücret alacağı hüküm altına alınmış ise de, bozma öncesinde, **davalı tarafından, ıslaha karşı süresinde ileri sürülen zamanaşımı defi değerlendirilmeksizin karar verilmesi hatalıdır. Bu anlamda olmak üzere, ıslah tarihi olan 05.07.2012 tarihine göre, 5 yıllık zamanaşımı süresinin dolduğu 05.07.2007 tarihinden önceki taleplerin zamanaşımına uğradığı tartışmasızdır.** Mahkemece yapılacak iş, dava dilekçesinde talep edilen ve zamanaşımına uğramayan 1.500,00 TL ücret alacağının hüküm altına alınmasından ibaret iken, yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten dolayı **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 03.03.2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

No: 128

Esas No : 2015/23928

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin davalı kurumda 1970 yılından itibaren çalışmakta iken 13.07.2009 tarihinde emekli olduğunu, bu süre içerisinde sadece 47 gün yıllık izin kullandığını ileri sürerek, hak etmiş olduğu yıllık izin ücreti alacaklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı, davanın reddini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davanın kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı temyiz etmiştir.

Gerekçe:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-4857 sayılı İş Kanunu'nun 59. maddesinde, iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde, işçiye kullandırılmayan yıllık izin sürelerine ait ücretlerin son ücret üzerinden ödeneceği hükme bağlanmıştır. Yıllık izin hakkının ücrete dönüşmesi için iş sözleşmesinin feshi şarttır. Bu noktada, sözleşmenin sona erme şeklinin ve haklı nedene dayanıp dayanmadığının önemi bulunmamaktadır.

Yıllık izinlerin kullandırıldığı noktasında ispat yükü işverene aittir. İşveren yıllık izinlerin kullandırıldığını imzalı izin defteri veya eşdeğer bir belge ile kanıtlamalıdır. Bu konuda ispat yükü üzerinde olan işveren, işçiye yemin teklif edebilir.

Somut olayda, hükme esas alınan bilirkişi raporunda, davacının izin alacağı, sigortalı hizmet cetvelinde belirtilen ücret esas alınarak hesaplanmış ise de, Sosyal Güvenlik Kurumu'na yapılan ücret bildiriminde, brüt çıplak ücretin yanında işçiye sağlanan tüm sosyal haklar da ücrete dahil edilmektedir. Bu itibarla, dosya içerisinde yer alan ve davalı kurum tarafından sunulan ücret bordrolarına göre davacının aylık brüt çıplak ücreti belirlenmeli ve buna göre tespit edilen ücret esas alınarak davacının izin alacağı hesaplanıp hüküm altına alınması gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebeplerle **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 01.10.2015 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

Esas No : 2015/18365

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin fazla mesai ücretinin ödenmediğini, istifaya zorlandığını ileri sürerek, kıdem tazminatı, ücret, fazla mesai, hafta tatili, genel tatil ve yıllık izin ücreti alacaklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı temyiz etmiştir.

Gereke:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davalının aşağıdaki bentlerin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Mahkeme kararında yazılacak hususlar 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 297. maddesinde belirtilmiştir. Maddeye göre, hüküm sonucu kısmında gerekçeye ait herhangi bir söz tekrar edilmeksizin, isteklerin her biri hakkında verilen hükümle, taraflara yüklenen borç ve tanınan hakların sıra numarası altında açık, şüphe ve tereddüt uyandırmayacak şekilde gösterilmesi gerekir.

Öte yandan, yasanın aradığı anlamda oluşturulacak kısa ve gerekçeli kararın hüküm fıkralarının, açık, anlaşılır, çelişkisiz ve uygulanabilir olması gerekmekte birlikte, kararın gerekçesinin de, sonucu ile tam bir uyum içinde, o davaya konu maddi olguların mahkemece nasıl nitelendirildiğini, kurulan hükmün hangi sebeplere ve hukuksal düzenlemelere dayandırıldığını ortaya koyacak, kısaca maddi olgular ile hüküm arasındaki mantıksal bağlantıyı gösterecek nitelikte olması gerekir. Zira tarafların o dava yönünden, hukuk düzenince hangi nedenle haklı veya haksız görüldüklerini anlayıp değerlendirebilmeleri ve Yargıtay'ın hukuka uygunluk denetimini yapabilmesi için, ortada, usulüne uygun şekilde oluşturulmuş, hükmün hangi nedenle o içerik ve kapsamda verildiğini ayrıntılarıyla gösteren, ifadeleri özenle seçilmiş ve kuşkuya yer vermeyecek açıklıktaki bir gerekçe bölümünün ve buna uyumlu hüküm fıkralarının bulunması zorunludur.

Kısa karar ile gerekçeli karar çelişkisi, Yargıtay İçtihatları Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 10.04.1992 tarihli ve 1991/7 esas, 1992/4 karar sayılı ilamı gereğince bozma sebebidir.

Somut olayda, mahkemece, kısa kararda davanın kısmen kabulüne karar verildiği belirtilerek yıllık izin alacağı hüküm altına alınmamasına rağmen, gerekçeli kararda yıllık izin alacağına hükmedilmesi doğru olmamıştır. Gerekçeli kararın, tefhim edilen karar yanlış da olsa, buna uygun düzenlenmesi gerekmektedir. Hata, ancak temyiz yoluna başvurulması ve kararın bozulması halinde düzeltilebilir. Mahkemece, kısa karar tefhim edildikten sonra ve hatta gerekçeli karar yazıldıktan sonra tashih yolu ile de hüküm sonucu düzeltilemez. Bu aykırılık kamu düzenine ilişkin olduğundan, kısa karar ile gerekçeli karar arasında bulunan çelişki sebebiyle hükmün bozulması gerekmiştir.

3-Davacının çalışmasının bulunmamasına rağmen, 2003 yılında 300 günü aşan süre ile 2004 yılı ve 01.08.2005 tarihine kadar geçen sürelerin hafta tatili ve genel tatil ücreti

alacakları hesabında dikkate alınmaması gerekirken, belirtilen sürelerin de hesaplanması hatalıdır.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebeplerle **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 10.09.2015 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

No: 130

Esas No : 2015-11149

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin haklı sebep olmaksızın feshedildiğini ileri sürerek, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, ücret, fazla mesai, genel tatil ücreti, hafta tatili ücreti ve yıllık izin ücreti alacaklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalılar vekilleri, davanın reddine karar verilmesini talep etmişlerdir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı, davalı Talat Güralp vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

1-Dosyadaki yazılara, toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Karar tarihinde yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin 6. maddesinde “Anlaşmazlık, davanın konusuz kalması, feragat, kabul, sulh veya herhangi bir nedenle; ön inceleme tutanağı imzalanıncaya kadar giderilirse, Tarife hükümleriyle belirlenen ücretlerin yarısına, ön inceleme tutanağı imzalandıktan sonra giderilirse tamamına hükmolunur.” şeklinde düzenleme bulunmaktadır.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 312. maddesinde de “(1) Feragat veya kabul beyanında bulunan taraf, davada aleyhine hüküm verilmiş gibi yargılama giderlerini ödemeye mahkûm edilir. Feragat ve kabul, talep sonucunun sadece bir kısmına ilişkin ise yargılama giderlerine mahkûmiyet, ona göre belirlenir. (2) Davalı, davanın açılmasına kendi hâl ve davranışıyla sebebiyet vermemiş ve yargılamanın ilk duruşmasında da davacının talep sonucunu kabul etmiş ise yargılama giderlerini ödemeye mahkûm edilmez.” şeklinde bir düzenleme bulunmaktadır.

Somut olayda, davanın davalı Talat Güralp tarafından kabul edilmesine göre, davalı hakkında yargılama giderlerine hükmedilmesi hatalıdır. Ne var ki, bu hususlar yeniden yargılamayı gerektirmediğinden, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun geçici 3. maddesi uyarınca halen yürürlükte olan mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 438/7. maddesi uyarınca hükmün aşağıdaki şekilde düzeltilerek onanmasına karar vermek gerekmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın; hüküm fıkrasının yedinci, sekizinci, dokuzuncu ve onüçüncü bentlerinde yer alan “Talat Güralp” sözcüklerinin çıkarılmasına ve hükmün bu şekilde **DÜZELTİLEREK ONANMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 02.06.2016 gününde oy birliğiyle karar verildi.

No: 131

2013/32687 Esas

YARGITAY KARARI

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin haksız şekilde işverence feshedildiğini ileri sürerek, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, ücret, fazla mesai ücreti, yıllık izin ücreti, genel tatil ve hafta tatili ücreti alacaklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı Belka İnş. San. Tic. A.Ş. vekili, davacının istifa ile işten ayrıldığını ve tüm alacaklarının ödendiğini savunarak davanın reddini talep etmiş, davalı Ankara Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü ise taraflarına husumet itirazında bulunarak davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, ücret alacağı ve fazla mesai ücreti yönünden davanın reddine, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, hafta tatili, genel tatil ve yıllık izin ücreti alacağı yönünden ise davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı taraflar temyiz etmiştir.

Gerekeç:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davalıların tüm, davacının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Somut olayda, mahkemece, ücret alacağı yönünden karar verilmesine yer olmadığına, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, yıllık izin, fazla mesai, genel tatil ve hafta tatili ücreti alacakları yönünden ise giydirilmiş ücretin brüt 1.286,76 TL olduğunun kabulüyle, alacakların hüküm altına alınmasına dair verilen karar, davalıların temyizi üzerine 9. Hukuk Dairesi'nin 2011/39320 esas, 2011/43698 karar sayılı ilamıyla, sadece fazla mesai ücreti ve hafta tatili ücreti yönünden, getirilecek tüm bordrolar ile banka kanalıyla yapılan ödemelerin karşılaştırılması ve fazla mesai ile hafta tatili ödemesi var ise yahut bunun karşılığında davacıya izin kullandırılmış ise bu dönemlerin hesaptan mahsup edilmesi gerektiği gerekçesiyle bozulmuştur.

Mahkemece, uyulan bozma ilamı doğrultusunda yapılan araştırma ile fazla mesai ve hafta tatili ücreti yönünden ödeme yapıldığı veya karşılığında izin kullandırıldığı tespit edildiği ayların dışlanması suretiyle hafta tatili alacağının hüküm altına alınması ve fazla mesai alacağının reddi isabetlidir. Ancak, bozma ilamında değinilmediği halde, bozmadan sonra, giydirilmiş ücretin brüt 1.152,60 TL olarak kabulü ile alacakların eksik olarak belirlenmesi ve yine genel tatil alacağı yönünden bazı günlerin dışlanması doğru olmamıştır.

Mahkemenin Yargıtay Dairesince verilen bozma kararına uyması sonunda, kendisi için o kararda gösterilen şekilde inceleme ve araştırma yaparak, yine o kararda belirtilen hukuki esaslar gereğince hüküm verme yükümlülüğü doğar. Usuli kazanılmış hak olarak tanımlayacağımız bu olgu mahkemeye, hükmüne uyduğu Yargıtay bozma kararında belirtilen çerçevede işlem yapma ve hüküm kurma zorunluluğu getirmektedir.

Mahkemenin, Yargıtay'ın bozma kararına uyması ile bozma kararı lehine olan taraf yararına bir usuli kazanılmış hak doğabileceği gibi bazı konuların bozma kararı kapsamı dışında kalması yolu ile de usuli kazanılmış hak gerçekleşebilir. Yargıtay tarafından bozulan bir hükmün bozma kararının kapsamı dışında kalmış olan kısımları kesinleşir. Bozma kararına uymuş olan mahkeme kesinleşen bu kısımlar hakkında yeniden inceleme yaparak karar veremez. Bir başka anlatımla, kesinleşmiş bu kısımlar, lehine olan taraf yararına usuli kazanılmış hak oluşturur.

Bu açıklamalar ışığında, mahkemece yapılacak iş, bozma dışında kaldığı üzere, giydirilmiş ücretin 1.286,76 TL olarak kabulü ile alacakların hüküm altına alınması, genel tatil ücreti alacağının bozma öncesi tespit edilen süre üzerinden belirlenmesi, hafta tatili alacağının ise bozma sonrası tespit edilen süre üzerinden belirlenmesinden ibaret iken, yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten dolayı **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 26.11.2013 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

No: 132

Esas No : 2015/15292

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin fazla mesai ücreti ve diğer işçilik alacaklarının ödenmemesi sebebiyle sözleşmesini feshettiğini ileri sürerek, kıdem tazminatı, ücret, fazla mesai, genel tatil ve yıllık izin ücreti alacaklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı temyiz etmiştir.

Gereke:

Mahkeme kararında yazılacak hususlar 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 297. maddesinde belirtilmiştir. Maddeye göre, hüküm sonucu kısmında gerekçeye ait herhangi bir söz tekrar edilmeksizin, isteklerin her biri hakkında verilen hükümle, taraflara yüklenen borç ve tanınan hakların sıra numarası altında açık, şüphe ve tereddüt uyandırmayacak şekilde gösterilmesi gerekir.

Öte yandan, yasanın aradığı anlamda oluşturulacak kısa ve gerekçeli kararın hüküm fıkralarının, açık, anlaşılır, çelişkisiz ve uygulanabilir olması gerekmele birlikte, kararın gerekçesinin de, sonucu ile tam bir uyum içinde, o davaya konu maddi olguların mahkemece nasıl nitelendirildiğini, kurulan hükmün hangi sebeplere ve hukuksal düzenlemelere dayandırıldığını ortaya koyacak, kısaca maddi olgular ile hüküm arasındaki mantıksal bağlantıyı gösterecek nitelikte olması gerekir. Zira tarafların o dava yönünden, hukuk düzenince hangi nedenle haklı veya haksız görüldüklerini anlayıp değerlendirebilmeleri ve

Yargıtay'ın hukuka uygunluk denetimini yapabilmesi için, ortada, usulüne uygun şekilde oluşturulmuş, hükmün hangi nedenle o içerik ve kapsamda verildiğini ayrıntılarıyla gösteren, ifadeleri özenle seçilmiş ve kuşkuya yer vermeyecek açıklıktaki bir gerekçe bölümünün ve buna uyumlu hüküm fıkralarının bulunması zorunludur.

Kısa karar ile gerekçeli karar çelişkisi, Yargıtay İçtihatları Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 10.04.1992 tarihli ve 1991/7 esas, 1992/4 karar sayılı ilamı gereğince bozma sebebidir.

Somut olayda, mahkemece, kısa kararda 1.226,52 TL net kıdem tazminatı, 631,56 TL net fazla mesai alacağı, 153,76 TL net yıllık izin ücreti, 2.541,52 TL net ücret alacağına hükmedildiği halde, gerekçeli kararda, tefhim edilen hüküm sonucuna aykırı olarak, 1.000.00 TL kıdem tazminatı, 500,00 TL fazla mesai ücreti, 100,00 TL yıllık izin ücreti ile 2.541,52 TL ücret alacağına hükmedilerek kısa karar ile gerekçeli karar çelişkisi meydana getirildiği anlaşılmaktadır. Gerekçeli kararın, tefhim edilen karar yanlış da olsa, buna uygun düzenlenmesi gerekmektedir. Hata, ancak temyiz yoluna başvurulması ve kararın bozulması halinde düzeltilebilir. Mahkemece, kısa karar tefhim edildikten sonra ve hatta gerekçeli karar yazıldıktan sonra tavzih yolu ile de hüküm sonucu düzeltilemez. Bu aykırılık kamu düzenine ilişkin olduğundan, kısa karar ile gerekçeli karar arasında bulunan çelişki sebebiyle hükmün bozulması gerekmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebeplerle **BOZULMASINA**, bozma sebebine göre sair hususların bu aşamada incelenmesine yer olmadığına, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 08.10.2015 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

No: 133

2013/ 25418

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 321. maddesinin 2. fıkrasında, "Kararın tefhimi, mahkemece hükme ilişkin tüm hususların gerekçesi ile birlikte açıklanması ile gerçekleşir. Ancak zorunlu hâllerde, hâkim bu durumun sebebini de tutanağa geçirmek suretiyle, sadece hüküm özetini tutanağa yazdırarak kararı tefhim edebilir. Bu durumda gerekçeli kararın en geç bir ay içinde yazılarak tebliğe çıkartılması gerekir." hükmü düzenlenmiştir. Bu sebeplerle basit yargılamada 6100 sayılı Kanun'un 297/2. maddesindeki unsurları taşıyan hükmün, 6100 sayılı Kanun'un 321. maddesi uyarınca gerekçeli olarak açıklanması zorunludur.

6100 sayılı Kanun'un 321. maddesindeki "hükme ilişkin tüm hususlar"dan kastedilen 6100 sayılı Kanun'un 297. maddesindeki unsurlardır. Taraflarca süre tutum dilekçesinin verilmesi gerekçeli kararın tebliğ edilmemesinden kaynaklanmaktadır. Gerekçeli karar tebliğ edildiğinde taraflar gerekçeli temyiz dilekçesi ile temyiz haklarını kullanabileceklerdir.

Dosya içeriğine göre gerekçeli kararın davalı İSTAÇ A.Ş vekiline tebliğ edilmediği anlaşıldığından; gerekçeli kararın anılan tarafa yöntemince tebliğ edilerek gönderilmesi için dosyanın mahkemesine GERİ ÇEVİRİLMESİNE, 01.10.2013 gününde oybirliği ile karar verildi.

2013-25417 Esas

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin geçerli ve haklı sebep olmadan davalı işverence feshedildiğini ileri sürerek feshin geçersizliğine ve işe iadesine karar verilmesini, boşta geçen süre ücret ve diğer haklar ile işe başlatılmama halinde ödenmesi gereken tazminatın belirlenmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, müvekkili EGO Genel Müdürlüğü ile ihbar olunan BUGSAŞ arasında asıl işveren-alt işveren ilişkisi bulunmadığını, davacının kendi isteği ile işten ayrıldığını ileri sürerek davanın reddini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, davanın kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı süresi içinde davalı temyiz etmiştir.

Gerekçe:

Alt işveren işçisi tarafından, feshin geçersizliğine karar verilmesi istemiyle yalnızca alt işveren hakkında veya geçersizlik yahut muvazaa iddiasıyla sadece asıl işveren aleyhine açılan davalarda, asıl işveren-alt işveren ilişkisinin geçersiz veya muvazaaya dayandığının belirlenmesine bağlı olarak, davalı olarak gösterilen kişinin işçinin gerçek işvereni olmadığının belirlenmesi halinde taraf sıfatı sorunu ortaya çıkmaktadır. Davanın taraf sıfatı yokluğu sebebi ile reddedilmesi halinde, gerçek işverene karşı açılacak davada işçi, çoğunlukla, işe iade davaları için öngörülen bir aylık dava açma süresini kaçırma tehlikesi ile karşılaşmaktadır. Böyle bir sonuç işçiyi mağdur edeceği gibi, bir aylık süre geçmemişse yeni bir dava açılmasını gerektirmesi sebebi ile usul ekonomisine de uygun düşmez. Gerek daha önce işe iade davalarına bakan Yargıtay 9. Hukuk Dairesince ve gerek Dairemiz tarafından davacının temsilcide yanıldığı veya taraf sıfatında maddi hataya düştüğü kabul edilmek suretiyle taraf değişikliği konusunda mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun katı kuralları aşılarak sorun çözülmeye çalışılmıştır.

Ne var ki, işe iade davası asıl işveren ve alt işverene karşı birlikte açıldığında asıl işveren hakkında taraf sıfatı yokluğu gerekçesi ile davanın reddine karar verilmezken, sadece asıl işveren hakkında dava açılmışsa taraf sıfatının bulunmadığı ve taraf sıfatında yanığı olduğunun kabulüne karar verilmesi sözü edilen çözümün çelişkisi olarak dikkat çekmiştir.

Öte yandan, 01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 124. maddesinde kabul edilebilir yanılığa dayanan iradi taraf değişikliği taleplerinin mahkemece kabul edilmesi yönünde düzenleme yapılmıştır. Ancak sözü edilen düzenlemede taraf değişikliğinin talep şartına bağlanması karşısında, hâkim tarafından bu hususta taraflara hatırlatmada bulunulması mümkün değildir. Bu sebeple talep olmadığı halde, taraf sıfatında maddi hataya düşüldüğünden söz edilmek suretiyle mahkeme kararının bozulmasına yönelik uygulamaya devam edilmesinin, kanunun belirtilen açık düzenlemesi karşısında, mümkün olmadığı görülmektedir.

Hal böyle olunca, Dairemizde yukarıda belirtilen içtihadın yeniden gözden geçirilerek değerlendirilmesi ihtiyacı doğmuştur.

Mahkemece verilecek hükmün etkisi bakımından mecburi dava arkadaşlığı, maddi bakımdan mecburi dava arkadaşlığı ve şekli (usûlî) bakımdan mecburi dava arkadaşlığı olarak ikiye ayrılmaktadır. Maddi bakımdan mecburi dava arkadaşlığı, maddi hukuka göre bir hakkın birden fazla kimse tarafından birlikte kullanılması veya birden fazla kimseye karşı birlikte

ileri sürülmesi ve tamamı hakkında tek hüküm verilmesi zorunlu hallerde söz konusu olur (6100 sayılı HMK.m.59). Şekli (usûlî) bakımdan mecburi dava arkadaşlığı ise, kanunun özel hükümleri ve davanın niteliğinden kaynaklanan, birden fazla kişiye karşı dava açılmasının ve yürütülmesinin zorunlu olduğu hallerde oluşan dava arkadaşlığına denir (PEKCANITEZ Hakan/ATALAY Oğuz/ÖZEKES Muhammet, Medeni Usul Hukuku, 12. Bası, Ankara 2011, s.223). Şekli dava arkadaşlığı, gerçeğin tam olarak ortaya çıkarılması ve taraflar arasındaki ilişkinin doğru karara bağlanmasını sağlamak için kabul edilmiştir. Bu durumda, dava konusu hukuki ilişki hakkında bütün dava arkadaşlarına yönelik tek ve aynı doğrultuda bir karar verme zorunluluğu yoktur. Ayrıca dava arkadaşlarının yaptıkları usulî işlemler birbirinden bağımsızdır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 2. maddesinin altıncı ve yedinci fıkralarına göre asıl işveren-alt işveren ilişkisinin geçerli olup olmadığı veya muvazaaya dayanıp dayanmadığına yönelik re'sen yapılması gereken yargısal denetim, ilişkinin taraflarının, yani asıl işveren ve alt işverenin davada yer almalarını ve kendi hukuklarını koruyacak açıklama ve ispat haklarını zorunlu kılmaktadır. Aksince bir düşünce Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkına ve 6100 sayılı Kanun'un 27. maddesinde öngörülen hukuki dinlenilme hakkına aykırılık teşkil eder. Buna göre, işe iade davalarına özgü olarak, asıl işveren-alt işveren ilişkisinin söz konusu olduğu davalarda, davalı taraf yönünden bir çeşit şekli (usûlî) bakımdan mecburi dava arkadaşlığının mevcut olduğu kabul edilmelidir.

Görüldüğü üzere, bu çözüm tarzı hem işçi hem de işveren yönünde hukuka uygun maddî ve usûlî bakımdan her iki tarafın haklarını korumasını sağlayan bir çözümdür. Böyle olunca, işe iade davasının yalnızca asıl işveren veya alt işveren aleyhine açılması durumunda, mahkemece, dava hemen reddedilmemeli, davalı olarak gösterilmeyen asıl işveren veya alt işverene davanın teşmili için davacı tarafa süre verilmeli, verilen süre içinde, diğer dava arkadaşına teşmil edilirse davaya devam edilmeli, aksi halde dava usulden reddedilmelidir.

Taraf teşkili sağlandıktan sonra işin esasına yönelik olarak yapılacak inceleme sonucunda, asıl işveren-alt işveren ilişkisinin kanuna aykırı olarak kurulması veya muvazaaya dayanması halinde feshin geçersizliğine yönelik verilen karar gerçek işveren hakkında kurulmalı, geçersiz veya muvazaaya dayalı ilişkinin diğer tarafı hakkında sıfat yokluğu sebebiyle davanın reddine karar verilmelidir. Ancak, **6100 sayılı Kanun'un 327. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca taraf sıfatı olmadığı halde, davacıyı, davalı sıfatı kendisine aitmiş gibi yanıltarak kendisine karşı dava açılmasına sebebiyet verdiği için, davanın sıfat yokluğu sebebi ile hakkındaki davanın reddine karar verilen taraf lehine vekâlet ücreti takdir edilmemelidir.**

Somut olayda, davalı EGO Genel Müdürlüğü ile dava dışı BUGSAŞ arasında hizmet alımı tip sözleşmesi yapıldığı, davacının aynı işyerinde aynı işi yapmaya devam ettiği dikkate alındığında, davalı EGO Genel Müdürlüğü ile dava dışı BUGSAŞ arasında düzenlenen hizmet alımı sözleşmesinin 4857 sayılı Kanun'un 2/6-7. maddesi yönünden incelenmesi gerektiği açıktır. Söz konusu sözleşmenin İş Kanunu hükümleri uyarınca geçerliliği veya muvazaaya dayanıp dayanmadığına yönelik yapılacak yargısal denetim sözleşmenin diğer tarafının yani dava dışı BUGSAŞ'ın hak alanını da etkileyeceğinden, davanın adı geçen işverene de teşmili için davacıya usulüne uygun süre verilmeli, dava teşmil edilirse, BUGSAŞ'ın bildireceği cevap ve deliller birlikte değerlendirilerek karar verilmelidir. Taraf teşkili sağlanmadan ve eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmiş olması hatalı olmuştur.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten dolayı BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 01.10.2013 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

2015/ 32950 Esas

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı, 01.01.2009 tarihli sözleşmeye istinaden dava dışı Özel Başaran Sağlık Hizmetleri Ticaret Limited Şirketi nezdinde 15.000,00 TL ücretle genel cerrahi uzmanı olarak çalıştığını, bu çalışma dönemine ait işçilik alacaklarının tahsili için Ağrı İcra Müdürlüğü'nün 2009/1737 esas sayılı takip dosyası üzerinden bu şirket aleyhine takip başlattığını, Özel Başaran Sağlık Hizmetleri Ticaret Limited Şirketinin borcu bulunmadığı iddiasıyla takibe itiraz ederek takibin durduğunu, haricen yapılan araştırmada Özel Başaran Sağlık Hizmetleri Ticaret Limited Şirketi sahiplerinin kendisinin ve bir kısım çalışanın alacaklarını ödememek amacı ile davalı Özel Birgül Sağlık Hizmetleri Ticaret Limited Şirketini kurduklarını ve aynı hastaneyi çalıştırmaya devam ettiklerini, her iki şirket arasında organik bağ bulunmasının anlaşılması üzerine Ağrı 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2012/120 esas sayılı dava dosyasıyla itirazın iptali ve 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 179. maddesi gereği alacağın tahsili talepli dava açıldığını, Özel Birgül Sağlık Hizmetleri Ticaret Limited Şirketinin diğer borçlu şirket gibi Ağrı İcra Müdürlüğü'nün 2009/1737 esas sayılı icra takip dosyalarında görülen alacaktan şimdilik 32.700,00 TL üzerinden tüm faizleriyle beraber davacıya borçlu olduğunun tespitine, fazlaya ilişkin tüm hakların saklı tutularak 32.700,00 TL'sinin davalıdan alınarak faizleri ile beraber ödenmesine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davacının Özel Başaran Sağlık Hizmetleri Ticaret Limited Şirketine bağlı gerçekleşen çalışma süresine ilişkin işçilik alacaklarından sorumlu tutulamayacağını, şirketler arasında işyeri devrinin varlığı kabul edilse dahi Borçlar Kanunu'nun 179. maddesi gereğince müvekkili şirketin sorumluluğunun iki yıl süre ile sınırlı olduğunu, dava tarihi itibari ile yasada öngörülen iki yıllık sorumluluk süresi dolduğundan davanın reddine karar verilmesi gerektiğini, ayrıca davanın derdestlik sebebi ile de reddi gerektiğini savunmuştur.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan deliller ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davacının uyuşmazlık konusu dönemde çalıştığı işyerinin dava dışı Özel Başaran Sağ. Hiz. Ltd. Şti. tarafından davalı şirkete devredildiği, davalı şirketin devralan işveren olması sebebiyle Borçlar Kanun'unun 179. maddesi gereğince Ağrı İcra Müdürlüğü'nün 2009/1737 esas sayılı icra takip dosyası ile kesinleşen işçilik alacağından sorumlu olduğu kanaatine varılarak davanın kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalı vekili tarafından temyizi üzerine Dairemizce sair temyiz itirazlarının reddine karar verilerek, Ağrı İcra Müdürlüğü'nün 2009/1737 esas sayılı takip dosyası yönünden, davanın derdestlik sebebi ile reddi gerektiği gerekçesi ile bozulmasına karar verilmiştir.

Bozmaya uyan mahkemece, Ağrı İcra Müdürlüğü'nün 2009/1737 esas sayılı takip dosyası yönünden davanın derdestlik sebebi ile reddine karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davacı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

1.Dosyadaki yazılara toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre davacının aşağıdaki bendin kapsamı dışındaki tüm temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.

2.Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 10.02.1988 tarih 197/2-520 esas, 1988/89 karar sayılı kararında, yargıtayca temyiz incelemesinin yapıldığı sırada dosyada bulunan bir belgenin gözden kaçırılması, maddi hata nedeni olarak açıklanmıştır. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun kökleşmiş içtihatları maddi hataya dayanan bozma ya da onama ilamının usuli kazanılmış hak oluşturmayacağı yönündedir (Yargıtay HGK17.012007gün 2007/9-13 esas 2007/17 karar ve Yargıtay HGK 25.06.2008 gün 2008/11-448 esas, 2008/454 karar).

Ayrıca belirtmek gerekir ki, Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu'nun 04.02.1959 gün ve 1957 /13 esas, 1959 karar ve 09.05.1960 gün 1960/21 esas, 1960/9 karar sayılı kararlarında açıklandığı üzere Yargıtay'ca maddi hata sonucunda verilen bir karara mahkemece uyulsa dahi usuli kazanılmış hak oluşmaz.

Somut olayda; her ne kadar Dairemizce Ağrı İcra Müdürlüğü'nün 2009/1737 esas sayılı takip dosyası yönünden davanın derdestlik sebebi ile reddi gerektiği gerekçesiyle bozma yapılmış ise de, söz konusu takibin borçlusunun dava dışı Özel Başaran Sağlık Hizmetleri Tic. Ltd. Şti. olduğu, davacı tarafından bu takip yönünden açılan ve Ağrı 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2012/120 esas sayılı dosyası ile görülen itirazın iptali davasında ise davalı Özel Birgül Sağlık Hizmetleri Ticaret Limited Şirketi yönünden davanın reddine karar verildiği, kararın davacı tarafından temyiz edilmediği ve Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin 10.07.2014 tarihli ve 2012/31191 esas ve 2014/24712 karar sayılı ilamı ile onanarak kesinleştiği anlaşılmakla; Ağrı İcra Müdürlüğü'nün 2009/1737 esas sayılı takip dosyası yönünden; davalı Özel Birgül Sağlık Hizmetleri Ticaret Limited Şirketi aleyhine başlatılmış usulüne uygun bir takip olmadığı gibi, davalının icra takibinde taraf sıfatı bulunmadığı ve takip yönünden açılan davada davalı yönünden derdestlik durumunun oluşmayacağı açıktır. Hal böyle olmasına rağmen, Dairemizce maddi hataya dayalı olarak Ağrı İcra Müdürlüğü'nün 2009/1737 esas sayılı takip dosyası yönünden derdestlik sebebi ile davanın reddine karar verilmesi gerektiği gerekçesiyle kararın bozulmuş olması, yukarıda açıklandığı üzere davalı lehine usuli kazanılmış hak oluşturmaz.

Davalı şirketin Ağrı İcra Müdürlüğü'nün 2009/1737 esas sayılı takip dosyası üzerinden yürütülen icra takibinde taraf sıfatı bulunmamaktadır. Davalı, her ne kadar işletmeyi devraldığı tarihten önce doğan işçilik alacaklarından sorumlu ise de, ilgili icra dosyası ile talep edilen işçilik alacaklarına ilişkin itiraz hakkını kullanma imkanı kendisine tanınmadığından, takibe konu alacak miktarının davalı şirket yönünden kesinleştiği kabul edilemez. Bu sebeple davaya konu ücret alacağı miktarının belirlenmesi açısından, taraflara tüm delillerini bildirmeleri için süre tanınmalı ve bildirilen deliller doğrultusunda Ağrı İcra Müdürlüğü'nün 2009/1737 esas sayılı takip dosyası yönünden gerekli araştırma yapılarak sonucuna göre hüküm kurulmalıdır.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten dolayı **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 17.12.2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

No: 136

Esas No : 2016-24190

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin haklı sebep olmaksızın davalı işverence feshedildiğini ileri sürerek, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, ücret, fazla mesai ve yıllık izin ücreti alacaklarının ödetilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalılar vekilleri, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davacı vekili ve davalı Diyardin Belediye Başkanlığı vekili temyiz etmiştir.

Gerekeçe:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davacının tüm ve davalının aşağıdaki bentlerin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 194. maddesinde, somutlaştırma yükü düzenlenmiş olup, maddenin birinci fıkrası uyarınca, taraflar dayandıkları vakıaları, ispata elverişli bir şekilde somutlaştırmakla yükümlüdür. Madde gerekçesinde, maddenin ihdas amacının, uygulamada genel geçer ifadelerle somut vakıalara dayanmadan davaların açılıp yürütülmesinin önüne geçmek olduğu belirtilmiştir. Gerekçenin devamında, "Bir davada, ispat faaliyetinin tam olarak yürütülebilmesi, mahkemenin uyuşmazlığı doğru tespit ederek yargılama yapabilmesi, karşı tarafın ileri sürülen vakıalara karşı kendini savunabilmesi için, iddia edilen vakıaların açık ve somut olarak ortaya konulması gerekir. Genel geçer ifadelerle, somut bir şekilde ortaya koymadan iddia veya savunma amacıyla vakıaların ileri sürülmesi durumunda, yargılamanın sağlıklı bir şekilde yürütülmesi mümkün olmayacağı gibi, vakıaların anlaşılması için ayrıca bir araştırma yapılması ve zaman kaybedilmesi söz konusu olacaktır. Taraflar, haklarını dayandırdıkları hukuk kuralının aradığı koşul vakıalara uygun, somut vakıaları açıkça ortaya koymalıdır. Bu vakıaların somut olarak ileri sürülmesi, ilgili taraf için bir yüküdür, bu yükü yerine getirmeyen sonuçlarına katlanacaktır." şeklindeki ifadelerle yer verilerek somutlaştırma yükünün anlam ve önemi vurgulanmıştır.

6100 sayılı Kanun'un 119/1-e. maddesi uyarınca da, davacının iddiasının dayanağı olan bütün vakıaların sıra numarası altında açık özetlerinin dava dilekçesinde yer alması zorunludur. 6100 sayılı Kanun'un 25. maddesi gereğince de hâkim, tarafların ileri sürmediği vakıaları ve söylemediği bir şeyi dikkate alamaz, hatırlatmada dahi bulunamaz ve hâkimin kendiliğinden delil toplaması da mümkün değildir. Kanunda vakıaların açık ve somut olarak gösterilmesi yeterli görülmemiş, 6100 sayılı Kanun'un 119/1-f. hükmünde ayrıca, açık ve somut olarak gösterilmesi gereken her bir vakıanın hangi delille ispat edileceğinin de belirtilmesi aranmıştır. Keza, bu durum, yukarıda açıklanan 194. maddenin ikinci fıkrasının da tereddüt uyandırmayacak derecede açık hükmünün bir gereğidir.

Bu hükümler birlikte değerlendirildiğinde, davacı, dilekçesinde talebinin dayanağı olan vakıaları tek tek, açık ve somut olarak göstermek ve her bir vakıanın hangi delillerle ispat edileceğini de somut olarak belirtmek durumundadır. Bu eksiklikleri gidermenin yolu, 119. maddenin 2. fıkrasındaki süre vermek değildir. Zira, 6100 sayılı Kanun'un 119. maddesinde dilekçedeki eksiklik halinde ne yapılması gerektiği maddenin 2. fıkrasında belirtilmiştir. Bu fıkra ve maddenin gerekçesine bakıldığında, Kanun koyucunun dilekçedeki bazı eksikliklerin bir haftalık süre verilerek tamamlanması, tamamlanmadığı takdirde de davanın açılmamış sayılması gerektiğini kabul ettiği görülmektedir. Bunlar, 119. maddenin 1. fıkrasının (b), (c), (ç), (ğ), (h) bentlerindeki hallerdir. Bunun dışındaki hallerde ne yapılacağı 119. maddede belirtilmeyip ya ilgili özel kanun hükmüne (örneğin, dava değerinin gösterilmemesi halinde Harçlar Kanunu hükümleri) veya diğer hükümlere başvurulması gerekmektedir. Dilekçede vakıaların hiç ya da somut olarak gösterilmemesi ve delillerle bağlantı kurulmaması halindeki özel düzenleme ise 194. maddedir. Dolayısıyla bu hükümden hareketle sorun çözülmelidir.

Daha önce doktrinde ve kısmen yargı kararlarında zikredilen somutlaştırma yükü, 6100 sayılı Kanun ile birlikte açık bir kanunî düzenlemeye kavuşmuştur. Ancak, bu noktada iddia

yükü ile somutlaştırma yükünü birbirinden ayırdetmek de gerekir. Dilekçede hiçbir vakıaya veya hukukî nitelikte vakıa sayılacak iddialara yer verilmemişse, o zaman "iddia yükünün" yerine getirilmemesinden; belirli vakıa iddiaları mevcut olmakla birlikte, bunların somut ve açık şekilde gösterilmemesi (ve delillerle bağlantı kurulmaması) halinde ise, somutlaştırma yükünün yerine getirilmemesinden söz edilir (O. Atalay, Menfi Vakıaların İspatı, İzmir 2001, s. 22 vd.; H.Pekcanitez/O.Atalay/M. Özekes, Medenî Usûl Hukuku, 14. Bası, Ankara 2013, s. 664 vd.). Bu her iki yük de usûlî yükler olmakla birlikte, sonuçları ayrı değerlendirilmelidir. İddia yükünün yerine getirilmemesi halinde, gerçek anlamda bir vakıa iddiası mevcut değildir ve Hukuk Muhakemeleri Kanunu m. 25 gereğince hâkimin mevcut olmayan bir vakıaya dayanması, hatta bunu hatırlatması mümkün olmayacaktır. İddia edilmeyen bir şeyin ispatına yönelik faaliyetten de söz edilemez. Kısaca, iddia yoksa, ispat da yoktur (Atalay, s. 27-29; B. Umar, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, 2. Baskı, Ankara 2014, s. 139, 144). Bu sebeple, iddia yükünün yerine getirilmemesi halinde, dilekçeler teatisi şamasında bu eksiklik tamamlanmamışsa (ki iş yargılamasında basit yargılama usûlü uygulandığından dilekçeler teatisi olarak ancak birer defa dilekçe vermek mümkündür), bu aşamadan sonra başkaca bir inceleme yapmadan, işin esasına girmeden, davanın "iddia yükü yerine getirilmediğinden usûlden reddi" gerekir (Umar, s. 139). Çünkü, esasa girip ne ön inceleme ne tahkikat konusu yapılacak bir vakıa mevcuttur.

Davacının dilekçesinde talebine dayanak yaptığı bazı iddialar (vakıalar) olmakla birlikte, bunlar somut ve açık değilse, o zaman somutlaştırma yükünün yerine getirilmemesinden söz edilmelidir. Somutlaştırma yükü yerine getirilmeden ne karşı tarafın sağlıklı savunma yapması ne de sağlıklı bir hüküm verilmesi mümkündür. Çünkü, karşı tarafın hukukî dinlenilme hakkının gereği olarak açıklama ve ispat hakkını kullanabilmesi için, öncelikle kendisine yöneltilen iddialar hakkında tam olarak bilgilenmesi zorunludur (m. 27). Keza, hükümde nelerin yer alması gerektiğini belirten Hukuk Muhakemeleri Kanunu m. 297 gereğince, tarafların iddia ve savunmalarının, uyuşmazlık noktalarının, hükmün dayandığı ve sabit görülen vakıaların, tam olarak gösterilmesi aranmaktadır (m. 297/1-c). Somut vakıalar olmadan, hâkimin sağlıklı ve somut bir karar vermesi de mümkün değildir.

Davanın dayanağı olan vakıaların soyut olarak gösterilmesi yetmez, bu vakıaların ispata elverişli şekilde zaman, mekan ve içerik olarak somutlaştırılması zorunludur. Somutlaştırmak, bir iddiayı, zaman, mekân, kişi, oluş şekli gibi unsurlarıyla algılamaya, anlamaya, tartışmaya, ispata elverişli şekilde ortaya koymaktır. Vakıaların somutlaştırılmasından sonra, karşı tarafça savunma yapılabilir ve mahkemece bir vakıa tam olarak algılanabilir, ispat faaliyeti yürütülebilir ve vakıa üzerinde inceleme ve tartışma yapılarak karar verilebilir (Atalay, s. 31 vd.; Pekcanitez/Atalay/Özekes, s. 665). Soyut ve genel ifadelerle dilekçe yazmak, tarafın kendi bilmediği bir şeyi karşı tarafın bilmesini ve mahkemenin de talepte dahi bulunanın bilmediği, somut olarak ileri sürmediği, belirsiz bir şeyden sonuç çıkarmasını beklemek anlamına gelir ki, bu durum hukuk kuralları bir yana mantık kurallarıyla da bağdaşan bir durum değildir. Yargıtayın yerleşik kararlarında da belirtildiği üzere, dava malzemesini getirmek tarafların, hukuku uygulamak mahkemenin işidir. Taraflar dava malzemesini eksik değil, tam olarak getirmek durumundadırlar. Unutmamak gerekir ki, talebin tam tespit edilemediği belirsiz alacak davasında dahi, talep konusu belirsiz olsa dahi, Kanun hukuki ilişkinin belirtilmesini zorunlu kılmıştır (HMK m. 107). Çünkü, kişi, belirsiz ve bilinmeyen bir hukukî ilişki ve vakıadan hareketle bir talepte bulunamaz.

Somitlaştırma yükü de iddia yükü gibi usûlî bir yük olmakla birlikte (Atalay, s. 36), sonucu iddia yükünden farklıdır. İddia yükünde ortada bir vakıa yokken, somutlaştırma yükünde bir vakıa mevcut, ancak kanunun aradığı şekilde açık ve somut değildir. Bu durumda, özellikle hâkimin davayı aydınlatma ödevi (HMK m. 31) ile ön inceleme hükümleri (HMK m. 320, 137, 140) dikkate alınmalıdır. Çünkü, "maddi ve hukuk açıdan belirsiz yahut çelişkili" hususlarda hâkim davayı aydınlatmak durumundadır (V. Karaaslan, Medenî Usûl Hukukunda Hâkimin

Davayı Aydınlatma Ödevi, Ankara 2013). Somut olmayan vakıalarda, maddi ve belirli ölçüde hukuki belirsizlik mevcuttur, bu belirsizliğin giderilmesi gerekir. Bu belirsizlik dilekçelerin verildiği aşamada giderilebileceği gibi, özellikle gerek Hukuk Muhakemeleri Kanunu m. 320 gerekse m. 137 ve 140 hükümleri gereğince, hâkim tarafından bu konuda çaba gösterilmesi gerekir. Çünkü, ön incelemede tarafların iddia ve savunmalarının tespit edilmesi, anlaşılması ve anlaşamadıkları noktaların tek tek belirlenmesi gerekli ve zorunlu olup bu aynı zamanda hakimin ödevidir. Bu çerçevede hakimin ön incelemede mutlaka somutlaştırmayı sağlaması gerekir. Bu sebeple, sadece tarafların dilekçelerini tekrar ettikleri yönündeki beyanların tutanağa geçirilmesi veya soyut ifadelerle tespit yapılması yeterli değildir. Bu, mahkemenin yargılamayı yürütmesi bakımından sağlıklı olmayacağı ve Kanuna aykırı olacağı gibi, Yargıtay denetimine elverişli bir durum da oluşturmayacaktır. Bunun gibi, tarafların üzerinde bulunan yükleri (iddia, somutlaştırma ve ispat yükü) ve hâkimin görevi ve ödevini bilirkişinin üzerine yıkarak, bilirkişinin bu tespitleri yapması da beklenemez ve bu tespitlere göre de dava yürütülemez. Zira, tarafın iddiası olmayan veya somutlaştırmadığı bir hususu, bilirkişi incelemeyebilir, değerlendiremez; bilirkişi hâkimin yerine de geçerek davayı aydınlatamaz, uyuşmazlık ve vakıa belirlemede bulunamaz. Bilirkişi ancak, varolanı inceleyebilir, açıklayabilir, teknik bilgisiyyle istenen hususu tespit edebilir. Başlangıçta taraflarca ve hâkim tarafından gerçekleştirilmeyen bu işlemlerin sonradan bilirkişi marifetiyle giderilmesi usûlen mümkün değildir.

Eğer somutlaştırma yükü, hâkimin davayı aydınlatma ödevi ve ön incelemedeki görevine rağmen, davacı tarafından yerine getirilmemişse, o zaman bu yüke bağlanan yaptırım ortaya çıkacaktır. Somutlaştırma yükünün yerine getirmemenin yaptırımı, ispat yükünü yerine getirmemektir. Bu ise, aslında vakıanın ispata elverişli kabul edilememesi ve bunun sonucu olarak da belirsizlik rizikosuna katlanma şeklinde gerçekleşecektir. Böyle bir durumda, somutlaştırma yükü ve dolayısıyla ispat yükü yerine getirmediğinden, ispat edilemeyen davanın reddi sonucu doğacaktır ki, bu da davanın esastan reddi olup işin esası bakımından kesin hüküm oluşturacaktır. (Atalay, s. 36; Pekcanitez/Atalay/Özekes, s. 666; Umar, s. 144).

Somut olayda, davacı, ücret alacağı ile ilgili dönem ve miktar bakımından herhangi bir sınırlandırma yapmaksızın ücret alacağı talebinde bulunmuş, hükme esas alınan bilirkişi raporunda ise, ücretinin %30 oranında eksik ödendiği kabul edilerek hesaplama yapılmıştır. Davacı tarafından somutlaştırma yükümlülüğüne aykırı davranılarak ücret alacağı talebinde bulunduğu anlaşıldığından, mahkemece, bu talep yönünden yukarıda açıklandığı üzere önce davacıya süre verilerek bu yükümlülüğün yerine getirilmesinin istenmesi, bu yükümlülük yerine getirilmediği takdirde ücret alacağı talebinin esastan reddi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi hatalıdır.

3-6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 26. maddesinde düzenlenen "Hâkim, tarafların talep sonuçlarıyla bağlıdır; ondan fazlasına veya başka bir şeye karar veremez. Duruma göre, talep sonucundan daha azına karar verebilir." hükmü uyarınca taleple bağlılık kuralına aykırı olarak talepten fazlasına karar verilmesi usule aykırıdır.

Somut olayda, ihbar tazminatı alacağı yönünden davacının talebi 500,00 TL olup, mahkemece talep aşılarak 592,20 TL ye hükmedilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebeplerden **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 06.10.2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

No: 137

2013/6174 Esas

YARGITAY KARARI

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 321. maddesinin 2. fıkrasında, "Kararın tefhimi, mahkemece hükme ilişkin tüm hususların gerekçesi ile birlikte açıklanması ile gerçekleşir. Ancak zorunlu hâllerde, hâkim bu durumun sebebini de tutanağa geçirmek suretiyle, sadece hüküm özetini tutanağa yazdırarak kararı tefhim edebilir. Bu durumda gerekçeli kararın en geç bir ay içinde yazılarak tebliğe çıkartılması gerekir." hükmü düzenlenmiştir. Bu nedenlerle basit yargılamada 6100 sayılı Kanun'un 297/2. maddesindeki unsurları taşıyan hükmün, 6100 sayılı Kanun'un 321. maddesi uyarınca gerekçeli olarak açıklanması zorunludur.

6100 sayılı Kanun'un 321. maddesindeki "hükme ilişkin tüm hususlar"dan kastedilen 6100 sayılı Kanun'un 297. maddesindeki unsurlardır. Taraflarca süre tutum dilekçesinin verilmesi gerekçeli kararın tebliğ edilmemesinden kaynaklanmaktadır. Gerekçeli karar tebliğ edildiğinde taraflar gerekçeli temyiz dilekçesi ile temyiz haklarını kullanabileceklerdir.

Dosya içeriğine göre gerekçeli kararın davalı tarafa tebliğ edilmediği anlaşıldığından, gerekçeli kararın anılan tarafa yönteminde tebliğ edilerek temyiz süresi beklendikten sonra gönderilmesi için dosyanın mahkemesine GERİ ÇEVİRİLMESİNE, 04.03.2014 gününde oybirliği ile karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye

No: 138

2013-21017 ESAS

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin haklı ve geçerli nedene dayanmaksızın feshedildiğini ileri sürerek feshin geçersizliğine, işçinin işe iadesine ve yasal haklarına karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davacının, görev yerini izinsiz terk ettiğini, kendisini uyarmaya gelen amirlerinin üzerilerine yürüyerek tehdit içerikli sözler söylediğini, iş sözleşmesinin haklı nedenle feshedildiğini savunarak, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece davanın ispatlanamadığı gerekçesiyle feshin geçersizliğine ve davacının işe iadesine karar verilmiştir.

Temyiz:

Karar, davalı vekili tarafından, tutanak tanığının 22.03.2012 tarihli oturumda hazır edilmesine rağmen dinlenilmediği ve mahkemece eksik inceleme yapıldığı gerekçesiyle temyiz edilmiştir.

Gerekçe:

Uyuşmazlık, mahkemece tanık listesi için verilen kesin süre içerisinde bildirilmeyen tanığın duruşmada hazır edilmesi durumunda dinlenilip dinlenilmeyeceği noktasında toplanmaktadır.

Dosya içeriğinden, davalı iş yerinde 28.06.2011 tarihinden beri operatör olarak çalışan davacının, amirlerinin üzerine yürüyerek tehdit içerikli sözler söylemesi ve savunma yazısını yırtıp atması nedeniyle iş sözleşmesinin haklı nedenle feshedildiği anlaşılmaktadır.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 243/1. maddesinde "Tanık davetiye ile çağrılır. Ancak, davetiye gönderilmeden taraflarca hazır bulundurulan tanık da dinlenir. Şu kadar ki, tanık listesi için kesin süre verildiği ve dinlenme gününün belirlendiği hâllerde, liste verilmemiş olsa dahi taraf, o duruşmada hazır bulundursa tanıklar dinlenir." hükmüne yer verilmiştir.

Somut olayda, mahkemece, 12.02.2013 tarihli oturumda, davalı vekiline tanık listesi sunması için usulüne uygun şekilde iki haftalık kesin süre verilmiş, davalı vekili kesin süre içerisinde tanık listesi sunmamış ancak takip eden ilk oturumda hazır etmiş olduğu tutanak tanığının dinlenilmesini talep etmiştir. Mahkemece, kesin süre içerisinde tanık listesinin sunulmaması nedeni ile davalı vekilinin tanık dinletme istemi reddedilmiş ve fesih gerekçesinin ispat edilememesi nedeniyle dava kabul edilmiştir.

Şu halde, mahkemece, duruşmada hazır bulundurulan davalı tanığı dinlenilerek tüm deliller birlikte değerlendirildikten sonra karar verilmesi gerekirken, eksik incelemeyle yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan hükmün, yukarıda açıklanan sebepten BOZULMASINA, 10.09.2013 tarihinde oy çokluğu ile karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
	F.E. Kabasakal			
	(M)			

No: 139

2013-35185 Esas

YARGITAY KARARI

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin dava dışı Pınar Telekomünikasyon İnş. San. Taah. ve Tic. Ltd. şirketi ve Arsel Sahatel Atılım İş Ortaklığı şirketlerinin alt işveren, davalının asıl işveren olarak gözüktüğü Mersin il genelinde Türk Telekom şirketine ait telefon ve internet kablo hatlarının ve şebekesinin bakım ve onarım işi emrinde 13.09.2011-23.10.2012 tarihleri arasında çalıştığını, davalının asıl işini alt işverenlere verdiğini, aralarındaki ilişkinin muvazaaya dayalı olduğunu, feshin geçerli nedene dayanmadığını, davalı şirketin hem cirosunun hemde karının arttığını iddia ederek feshin geçersizliğine ve müvekkilinin işine iadesine karar verilerek işe başlatmama durumunda ödenecek ücretin sekiz aylık olarak

belirlenmesine, boŖta geçen süre için dört aylık ücret ve diğerk haklarının ödenmesine karar verilmesini istemiŖtir.

Davalı Cevabının zeti:

Davalı vekili, davanın husumet yokluğu sebebiyle reddine karar verilmesini istemiŖtir.

Mahkeme Kararının zeti:

Mahkemece, davalı Türk Telekomünikasyon A.Ŗ.'nin asli iŖleri kapsamındaki telefon ve internet Ŗebekesi tesis, bakım, onarım hizmetlerini ihale ile ya da eŖitli szleŖmeler yapmak suretiyle dava dıŖı Ŗirketlere verdiği, asli iŖlerin alt iŖverene verilmesini gerektirecek İŖ Kanununun 2. maddesinde dzenlenmiŖ olan koŖulların gerekleŖmediđi, davacının baŖlangıtan itibaren davalı Türk Telekomünikasyon A.Ŗ.'nin iŖisi olduğu, davalının marka değeri yüksek bir Ŗirket olup cirosu ve karı sürekli artıŖ gösterdiği, davalının ekonomik zorluk içinde olduğundan bahsetmenin mümkün olmadığı, bu nedenlerle davacının iŖ szleŖmesinin btce değerlendirme alıŖmaları gerekçe gösterilerek feshinin yerinde olmadığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiŖtir.

Temyiz:

Kararı davalı vekili temyiz etmiŖtir.

Gerekçe:

Davacı ile davalı arasındaki uyuŖmazlık davalı ile ihbar olunan Ŗirketler arasında muvazaalı bir alt iŖverenlik iliŖkisi olup olmadığı, davacının iŖ szleŖmesinin iŖveren tarafından geçerli sebeple feshedilip feshedilmediği noktasında toplanmakta olup öncelikle özümlenmesi gereken problem taraf teŖkilinin sağlanıp sağlanmadığıdır.

Alt iŖveren iŖisi tarafından, feshin geçersizliğine karar verilmesi istemiyle yalnızca alt iŖveren hakkında veya geçersizlik yahut muvazaaa iddiasıyla sadece asıl iŖveren aleyhine açılan davalarda, asıl iŖveren-alt iŖveren iliŖkisinin geçersiz veya muvazaaya dayandığının belirlenmesine bağlı olarak, davalı olarak gösterilen kiŖinin iŖinin gerçek iŖvereni olmadığının belirlenmesi halinde taraf sıfatı sorunu ortaya çıkmaktadır. Davanın taraf sıfatı yokluğu sebebi ile reddedilmesi halinde, gerçek iŖverene karŖı açılacak davada iŖi, çoğunlukla, iŖe iade davaları için öngörülen bir aylık dava açma süresini kaçırma tehlikesi ile karŖılaŖmaktadır. Böyle bir sonuç iŖiyi mağdur edeceği gibi, bir aylık süre gememiŖse yeni bir dava açılmasını gerektirmesi sebebi ile usul ekonomisine de uygun dŖmez. Gerek daha önce iŖe iade davalarına bakan Yargıtay 9. Hukuk Dairesince ve gerek Dairemiz tarafından davacının temsilci de yanıldığı veya taraf sıfatında maddi hataya dŖtđ kabul edilmek suretiyle taraf deđiŖikliđi konusunda mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun katı kuralları aŖılarak sorun zlmeye alıŖılmıŖtır.

Ne var ki, iŖe iade davası asıl iŖveren ve alt iŖverene karŖı birlikte açıldığında asıl iŖveren hakkında taraf sıfatı yokluğu gerekçesi ile davanın reddine karar verilmezken, sadece asıl iŖveren hakkında dava aılmıŖsa taraf sıfatının bulunmadığı ve taraf sıfatında yanılığı olduğunun kabulüne karar verilmesi sözü edilen zmn eliŖkisi olarak dikkat ekmiŖtir.

Öte yandan, 01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 124. maddesinde kabul edilebilir yanılığıya dayanan iradi taraf deđiŖikliđi taleplerinin mahkemece kabul edilmesi yönünde düzenleme yapılmıŖtır. Ancak sözü edilen düzenlemede taraf deđiŖikliđinin talep Ŗartına bağlanması karŖısında, hâkim tarafından bu hususta taraflara hatırlatmada bulunulması mümkün değildir. Bu sebeple talep olmadığı halde, taraf sıfatında maddi hataya dŖdđnden söz edilmek suretiyle mahkeme kararının bozulmasına yönelik uygulamaya devam edilmesinin, kanunun belirtilen açık düzenlemesi karŖısında, mümkün olmadığı görülmektedir.

Hal böyle olunca, Dairemizde yukarıda belirtilen içtihadın yeniden gözden geçirilerek değerlendirilmesi ihtiyacı dođmuŖtur.

Mahkemece verilecek hükmün etkisi bakımından mecburi dava arkadaŖlıđı, maddi bakımdan mecburi dava arkadaŖlıđı ve Ŗekli (usl) bakımdan mecburi dava arkadaŖlıđı olarak

ikiye ayrılmaktadır. Maddi bakımdan mecburi dava arkadaşlığı, maddi hukuka göre bir hakkın birden fazla kimse tarafından birlikte kullanılması veya birden fazla kimseye karşı birlikte ileri sürülmesi ve tamamı hakkında tek hüküm verilmesi zorunlu hallerde sözkonusu olur (6100 sayılı HMK.m.59). Şekli (usûlî) bakımdan mecburi dava arkadaşlığı ise, kanunun özel hükümleri ve davanın niteliğinden kaynaklanan, birden fazla kişiye karşı dava açılmasının ve yürütülmesinin zorunlu olduğu hallerde oluşan dava arkadaşlığına denir (PEKCANITEZ Hakan/ATALAY Oğuz/ÖZEKES Muhammet, Medeni Usul Hukuku, 12. Bası, Ankara 2011, s.223). Şekli dava arkadaşlığı, gerçeğin tam Olarak ortaya çıkarılması ve taraflar arasındaki ilişkinin doğru karara bağlanmasını sağlamak için kabul edilmiştir. Bu durumda, dava konusu hukuki ilişki hakkında bütün dava arkadaşlarına yönelik tek ve aynı doğrultuda bir karar verme zorunluluğu yoktur. Ayrıca dava arkadaşlarının yaptıkları usulî işlemler birbirinden bağımsızdır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 2. maddesinin 6. ve 7. fıkralarına göre asıl işveren-alt işveren ilişkisinin geçerli olup olmadığı veya muvazaaya dayanıp dayanmadığına yönelik re'sen yapılması gereken yargısal denetim, ilişkinin taraflarının, yani asıl işveren ve alt işverenin davada yer almalarını ve kendi haklarını koruyacak açıklama ve ispat haklarını zorunlu kılmaktadır. Aksince bir düşünce Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkına ve 6100 sayılı Kanun'un 27. maddesinde öngörülen hukuki dinlenilme hakkına aykırılık teşkil eder. Buna göre, işe iade davalarına özgü olarak, asıl işveren-alt işveren ilişkisinin söz konusu olduğu davalarda, davalı taraf yönünden bir çeşit şekli (usûlî) bakımdan mecburi dava arkadaşlığının mevcut olduğu kabul edilmelidir.

Görüldüğü üzere, bu çözüm tarzı hem işçi hem de işveren yönünde hukuka uygun maddî ve usûlî bakımdan her iki tarafın haklarını korumasını sağlayan bir çözümdür.

Böyle olunca, işe iade davasının yalnızca asıl işveren veya alt işveren aleyhine açılması durumunda, mahkemece, dava hemen reddedilmemeli, davalı olarak gösterilmeyen asıl işveren veya alt işverene davanın teşmili için davacı tarafa süre verilmeli, verilen süre içinde, diğer dava arkadaşına teşmil edilirse davaya devam edilmeli, aksi halde dava usulden reddedilmelidir.

Taraf teşkili sağlandıktan sonra işin esasına yönelik olarak yapılacak inceleme sonucunda, asıl işveren-alt işveren ilişkisinin İş Kanununa aykırı olarak kurulmuş olması veya muvazaaya dayanması sebebi ile feshin geçersizliğine yönelik karar gerçek işveren hakkında kurulmalı, geçersiz veya muvazaaya dayalı ilişkinin diğer tarafı hakkında sıfat yokluğu nedeniyle davanın reddine karar verilmelidir. Ancak, 6100 sayılı Kanun'un 327. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca taraf sıfatı olmadığı halde, davacıyı, davalı sıfatı kendisine aitmiş gibi yanıltarak kendisine karşı dava açılmasına sebebiyet verdiği için, davanın sıfat yokluğu sebebi ile hakkındaki davanın reddine karar verilen taraf lehine vekâlet ücreti takdir edilmemelidir.

Yukarıda açıklanan esaslar çerçevesinde alt işveren olarak gözüken Pınar Telekomünikasyon İnş. San. Taah. Ve Tic. Ltd. şirketi ile Arsel Sahatel Atılım İş Ortaklığı'nın davaya dahil edilerek taraf teşkilinin sağlanmasına yönelik olarak kararın bozulması gerekmiş olup bozma sebebine göre sair temyiz sebeplerinin bu aşamada incelenmesine yer olmadığına karar verilmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebeplerden BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 10.12.2013 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

2014-61 Esas

YARGITAY KARARI

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin geçerli bir sebebe dayanılmaksızın feshedildiğini ileri sürerek feshin geçersizliğinin tespiti ile diğer kanuni haklarının belirlenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, husumetin yanlış yönlendirildiğini, davanın asıl işverene karşı açılması gerektiğini ileri sürerek davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, iş sözleşmesinin geçerli sebeple feshedildiği ve son çare olma ilkesine uyulduğunun ispatlanamadığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

Taraflar arasında iş sözleşmesinin feshinin geçerli sebebe dayanıp dayanmadığı, davalı şirketin işlerini yaptığı dava dışı Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın davaya dahil edilmesi gerekip gerekmediği hususları uyuşmazlık konusudur.

Dosya içeriğinden, davacının 02.01.2004 tarihinden itibaren dava dışı TPAO Genel Müdürlüğü'ne ait işyerinde taşeronlar nezdinde çalıştığı, en son davalı şirket nezdinde çalışmasını devam ettirdiği sırada ihaleyi başka bir şirketin kazanması üzerine davalı şirketten sigorta çıkışının yapıldığı anlaşılmaktadır.

Alt işveren işçisi tarafından, feshin geçersizliğine karar verilmesi istemiyle yalnızca alt işveren hakkında veya geçersizlik yahut muvazaa iddiasıyla sadece asıl işveren aleyhine açılan davalarda, asıl işveren-alt işveren ilişkisinin geçersiz veya muvazaaya dayandığının belirlenmesine bağlı olarak, davalı olarak gösterilen kişinin işçinin gerçek işvereni olmadığının belirlenmesi halinde taraf sıfatı sorunu ortaya çıkmaktadır. Davanın taraf sıfatı yokluğu nedeni ile reddedilmesi halinde, gerçek işverene karşı açılacak davada işçi, çoğunlukla, işe iade davaları için öngörülen bir aylık dava açma süresini kaçırma tehlikesi ile karşılaşmaktadır. Böyle bir sonuç işçiyi mağdur edeceği gibi, bir aylık süre geçmemişse yeni bir dava açılmasını gerektirmesi nedeni ile usul ekonomisine de uygun düşmez. Gerek daha önce işe iade davalarına bakan Yargıtay 9. Hukuk Dairesince ve gerek Dairemiz tarafından davacının temsilcide yanıldığı veya taraf sıfatında maddi hataya düştüğü kabul edilmek suretiyle taraf değişikliği konusunda mülga 1086 sayılı HUMK'nun katı kuralları aşılarak sorun çözülmeye çalışılmıştır.

Ne var ki, işe iade davası asıl işveren ve alt işverene karşı birlikte açıldığında asıl işveren hakkında taraf sıfatı yokluğu gerekçesi ile davanın reddine karar verilmezken, sadece asıl işveren hakkında dava açılmışsa taraf sıfatının bulunmadığı ve taraf sıfatında yanığı olduğunun kabulüne karar verilmesi sözü edilen çözümün çelişkisi olarak dikkat çekmiştir.

Öte yandan, 01/10/2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Kanun'un 124. maddesinde kabul edilebilir yanılığa dayanan iradi taraf değişikliği taleplerinin mahkemece kabul edilmesi yönünde düzenleme yapılmıştır. Ancak sözü edilen düzenlemede taraf değişikliğinin talep şartına bağlanması karşısında, hâkim tarafından bu hususta taraflara hatırlatmada bulunulması mümkün değildir. Bu nedenle talep olmadığı halde, taraf sıfatında maddi hataya düştüğünden söz edilmek suretiyle mahkeme kararının bozulmasına yönelik

uygulamaya devam edilmesinin, kanunun belirtilen açık düzenlemesi karşısında, mümkün olmadığı görülmektedir.

Hal böyle olunca, Dairemizde yukarıda belirtilen içtihadın yeniden gözden geçirilerek değerlendirilmesi ihtiyacı doğmuştur.

Mahkemece verilecek hükmün etkisi bakımından mecburi dava arkadaşlığı, maddi bakımdan mecburi dava arkadaşlığı ve şekli (usûlî) bakımdan mecburi dava arkadaşlığı olarak ikiye ayrılmaktadır. Maddi bakımdan mecburi dava arkadaşlığı, maddi hukuka göre bir hakkın birden fazla kimse tarafından birlikte kullanılması veya birden fazla kimseye karşı birlikte ileri sürülmesi ve tamamı hakkında tek hüküm verilmesi zorunlu hallerde söz konusu olur (6100 sayılı HMK. m.59). Şekli (usûlî) bakımdan mecburi dava arkadaşlığı ise, kanunun özel hükümleri ve davanın niteliğinden kaynaklanan, birden fazla kişiye karşı dava açılmasının ve yürütülmesinin zorunlu olduğu hallerde oluşan dava arkadaşlığına denir. (PEKCANITEZ Hakan/ATALAY Oğuz/ÖZEKES Muhammet, Medeni Usul Hukuku, 12. Baskı, Ankara 2011, s.223). Şekli dava arkadaşlığı, gerçeğin tam olarak ortaya çıkarılması ve taraflar arasındaki ilişkinin doğru karara bağlanmasını sağlamak için kabul edilmiştir. Bu durumda, dava konusu hukuki ilişki hakkında bütün dava arkadaşlarına yönelik tek ve aynı doğrultuda bir karar verme zorunluluğu yoktur. Ayrıca dava arkadaşlarının yaptıkları usulî işlemler birbirinden bağımsızdır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 2. maddesinin altıncı ve yedinci fıkralarına göre asıl işveren-alt işveren ilişkisinin geçerli olup olmadığı veya muvazaaya dayanıp dayanmadığına yönelik re'sen yapılması gereken yargısal denetim, ilişkinin taraflarının, yani asıl işveren ve alt işverenin davada yer almalarını ve kendi hukuklarını koruyacak açıklama ve ispat haklarını zorunlu kılmaktadır. Aksince bir düşünce Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkına ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 27. maddesinde öngörülen hukuki dinlenilme hakkına aykırılık teşkil eder. Buna göre, işe iade davalarına özgü olarak, asıl işveren-alt işveren ilişkisinin söz konusu olduğu davalarda, davalı taraf yönünden bir çeşit şekli (usûlî) bakımdan mecburi dava arkadaşlığının mevcut olduğu kabul edilmelidir.

Görüldüğü üzere, bu çözüm tarzı hem işçi hem de işveren yönünde hukuka uygun maddî ve usûlî bakımdan her iki tarafın haklarını korumasını sağlayan bir çözümdür.

Böyle olunca, işe iade davasının yalnızca asıl işveren veya alt işveren aleyhine açılması durumunda, mahkemece, dava hemen reddedilmemeli, davalı olarak gösterilmeyen asıl işveren veya alt işverene davanın teşmili için davacı tarafa süre verilmeli, verilen süre içinde, diğer dava arkadaşına teşmil edilirse davaya devam edilmeli, aksi halde dava sıfat yokluğundan reddedilmelidir.

Taraf teşkili sağlandıktan sonra işin esasına yönelik olarak yapılacak inceleme sonucunda, asıl işveren-alt işveren ilişkisinin geçersiz veya muvazaaya dayanması nedeni ile feshin geçersizliğine yönelik karar gerçek işveren hakkında kurulmalı, geçersiz veya muvazaaya dayalı ilişkinin diğer tarafı hakkında sıfat yokluğu davanın reddine karar verilmelidir. Ancak, HMK'nun 327. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca taraf sıfatı olmadığı halde, davacıyı, davalı sıfatı kendisine aitmiş gibi yanıltarak kendisine karşı dava açılmasına sebebiyet verdiği için, davanın sıfat yokluğu nedeni ile hakkındaki davanın reddine karar verilen taraf lehine vekâlet ücreti takdir edilmemelidir.

Mahkemece, davalı olarak gösterilmeyen TPAO'na davanın teşmil edilmesi için davacıya süre verilerek, verilen süre içinde davacı tarafından bu dava arkadaşına davanın teşmil edilmesi halinde, dahili davalıya cevap ve delillerini sunması için süre ve imkan tanınması, bildirilecek delillerinin toplanması ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirilerek

işin esasına yönelik inceleme yapılması, davanın teşmil edilmemesi halinde ise taraf sıfatı yokluğundan reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup bozma sebebidir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten dolayı **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 28.01.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

No: 141

T.C.
YARGITAY
22. Hukuk Dairesi

ESAS NO : 2015/28642, 2015/28948

Y A R G I T A Y İ L A M I

DAVA : Davacı, bir kısım işçilik alacaklarının ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme, davanın kısmen kabulüne karar vermiştir.

Hüküm, davalı Kadıköy Posta Dağıtım Müdürlüğü vekili tarafından temyiz edilmiştir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 304. maddesinin birinci fıkrasına göre "Hükümdeki yazı ve hesap hataları ile diğer benzeri açık hatalar, mahkemece resen veya taraflardan birinin talebi üzerine düzeltilebilir."

Mahkemece, gerekçeli karar yazıldıktan sonra davacı vekilinin talebi üzerine, hüküm fıkrasının vekalet ücretine ilişkin kısmında 6100 sayılı Kanun'un 304. maddesine istinaden tashih yapılmış ise de, somut olayda hesaba ilişkin maddi hata söz konusu olmadığı gibi uyuşmazlık konusu hususun ancak temyiz kanun yolu ile düzeltilebileceği anlaşıldığından, 01.10.2015 tarihli tashih kararının bozularak ortadan kaldırılmasına karar verildi, dava dosyası için Tetkik Hakimi A. Tanır Yılmaz tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere ve özellikle delillerin takdirinde bir isabetsizlik görülmemesine göre, yerinde bulunmayan bütün temyiz itirazlarının reddi ile usul ve kanuna uygun olan hükmün ONANMASINA, 17.12.2015 gününde oy birliği ile karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye

No: 142

2016/18352-18353-18354-18355-18862 Esas – 5 ADET DOSYA İÇİN

1-İncelenmesine gerek duyulduğundan, iş sözleşmesinin feshedildiği tarih itibariyle davalı Parktur Otopark Yönetim Sis. Tur. İnş. İç ve Dış Tic. Ltd. Şirketi'nde aynı iş kolunda ülke genelinde çalışan işçi sayısının Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan sorularak alınacak cevabın eklenmesi,

2-6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 321. maddesinin 2. fıkrasında, "Kararın tefhimi, mahkemece hükme ilişkin tüm hususların gerekçesi ile birlikte açıklanması ile gerçekleşir. Ancak zorunlu hâllerde, hâkim bu durumun sebebini de tutanağa geçirmek suretiyle, sadece hüküm özetini tutanağa yazdırarak kararı tefhim edebilir. Bu durumda gerekçeli kararın en geç bir ay içinde yazılarak tebliğe çıkartılması gerekir." hükmü düzenlenmiştir. Bu nedenlerle basit yargılamada 6100 sayılı Kanun'un 297/2. maddesindeki unsurları taşıyan hükmün, 6100 sayılı Kanun'un 321. maddesi uyarınca gerekçeli olarak açıklanması zorunludur.

6100 sayılı Kanun'un 321. maddesindeki "hükme ilişkin tüm hususlar"dan kastedilen 6100 sayılı Kanun'un 297. maddesindeki unsurlardır. Taraflarca süre tutum dilekçesinin verilmesi gerekçeli kararın tebliğ edilmemesinden kaynaklanmaktadır. Gerekçeli karar tebliğ edildiğinde taraflar gerekçeli temyiz dilekçesi ile temyiz haklarını kullanabileceklerdir.

Dosya içeriğine göre, davalı Parktur Otopark Yönetim Sis. Tur. İnş. İç ve Dış Tic. Ltd. Şirketi'ne 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 35. maddesine göre yapılan tebligatın, davalının ticaret sicil kayıtlarına göre yapılıp yapılmadığı dosya içeriğinden anlaşılamadığından, davalı şirketin tescilli adresini gösterir ticaret sicil kayıtlarının İstanbul Ticaret Sicili Memurluğundan sorularak getirilmesi, tebligat yapılan adresin kayıtlardaki adres olmaması halinde, gerekçeli kararın anılan tarafa yöntemince tebliğ edilmesi ve temyiz süresinin beklendikten sonra gönderilmesi için dosyanın mahkemesine GERİ ÇEVİRİLMESİNE, 20.10.2016 gününde oybirliği ile karar verildi.

No: 143

2015-16622 esas

YARGITAY KARARI

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkili aleyhine başlatılan icra takibine konu senedin işe girerken teminat amaçlı alındığını ve davalı şirkete herhangi bir borcu bulunmadığını ileri sürerek, borçlu olmadığını tespitine ve kötüniyet tazminatına karar verilmesini istemiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, son celse duruşmada, dava dilekçesinin usulsüz tebliğ edildiğini, müvekkilinin adres değişikliğinin Ticaret Sicil Gazetesi'nde 30.10.2011 tarihinde

yayınlandığını, davadan yeni haberlerinin olduğunu, cevap ve delillerini sunmak için süre talep ettiklerini beyan etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlara göre, senedin işe girişte alınan boş senet olduğu, davacının ve kefilinin borçlu olmadığı belirlenerek davanın kabulüne, alacağın %20 si oranında kötüniyet tazminatına karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı taraf vekilleri temyiz etmiştir.

Gerekçe:

Taraflar arasındaki uyuşmazlık davalı şirkete çıkarılan tebligatın usulüne uygun olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Hukuki Dinlenilme Hakkı" başlıklı 27. maddesi (Mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 73. maddesi) uyarınca davanın tarafları, kendi hakları ile bağlantılı olarak hukuki dinlenilme hakkına sahip olup, bu hak, yargılama ile ilgili bilgi sahibi olunmasını da içerir. Bu kapsamda kural olarak, duruşma yapılması zorunlu olan çekişmeli yargıda hakim, Kanunun gösterdiği istisnalar dışında tarafları dinlemeden veya iddia ve savunmalarını bildirmeleri için kanuna uygun biçimde davet etmeden hükmünü veremez.

Hukuki dinlenilme hakkının gereği olarak taraflar duruşmaya çağrılmadan, eş anlatımla; taraf teşkili sağlanmadan hüküm verilememesi, Anayasanın 36. maddesi ile düzenlenen iddia ve savunma hakkının kullanılmasına olanak tanınması ilkesinin doğal bir sonucudur ve aynı zamanda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının da en önemli unsurudur.

Bu çerçevede, öncelikle tarafların gerek yargı organlarınca gerekse karşı tarafça yapılan işlemler konusunda bilgilendirilmeleri zorunludur. Kişinin kendisinden habersiz yargılama yapılarak karar verilmesi, kural olarak mümkün değildir (H. Pekcanitez, O. Atalay, M. Özkes, Medeni Usul Hukuku, 11. Bası, 2011, s. 273).

Gerçekten savunma hakkını güvence altına alan T.C. Anayasası'nın 36. maddesi ile 6100 sayılı HMK'nun 27. maddesinde de açıkça belirtildiği üzere, mahkemece davalı yan, dinlenmek ve savunması alınmak üzere kanuni şekillere uygun olarak davet edilmedikçe hüküm verilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Öte yandan, taraf teşkili dava şartı olup, davanın her aşamasında mahkemece re'sen nazara alınması gereken bir olgudur ve mahkemenin, dava dilekçesi ile duruşma gününü taraflara kendiliğinden tebliğ edip taraf teşkilini sağlaması, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun amir hükmü gereğidir.

Yargılamanın sağlıklı bir biçimde sürdürülebilmesi, iddia ve savunma ile ilgili delillerin eksiksiz toplanıp tartışılabilmesi, itirazların yapılabilmesi, davanın süratle sonuçlandırılabilmesi, öncelikle tarafların duruşma gününden haberdar edilmesi ile mümkün olur. Kişinin hangi yargı merciinde duruşması bulunduğunu, hakkındaki iddia ve isnatların nelerden ibaret olduğunu bilmesi, 7201 sayılı Tebligat Kanunu ve Tebligat Tüzüğünde açıklanan usule uygun tebligat yapılması ile sağlanabilir.

Bu bakımdan, davetiyenin ve tebliğ tutanaklı zarfın, davadaki ve takipteki önemi büyüktür. Asıl olan tarafların huzurunda yargılamanın yürütülmesi olmakla birlikte, hukuk mahkemelerinde taraflar yargılamaya katılmasalar dahi mutlaka duruşmadan haberdar edilmelidir. Duruşmaya gelmese dahi yoklukta davaya devam edilip karar verilmesine usulün olanak tanıdığı hallerde, yasanın öngördüğü uyarıyı taşıyan davetiyenin tebliğ edilmesinden ve yasaya uygun taraf teşkilinin tamamlanmasından sonra işin esasına girişilmesi ve delillerin toplanarak bir sonuca ulaşılması zorunludur.

Bu noktada, tebligata ilişkin kanuni düzenlemelerin irdelenmesi gerekmektedir.

7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 35. maddesine göre "Kendisine veya adresine kanunun gösterdiği usullere göre tebliğ yapılmış olan kimse, adresini değiştirirse, yenisini

hemen tebliği yaptırmış olan kaza merciine bildirmeye mecburdur. Bu takdirde bundan sonraki tebliğler bildirilen yeni adrese yapılır.

Adresini değiştiren kimse yenisini bildirmediği ve adres kayıt sisteminde yerleşim yeri adresi de tespit edilemediği takdirde, tebliğ olunacak evrakın bir nüshası eski adrese ait binanın kapısına asılır ve asılma tarihi tebliğ tarihi sayılır.

Bundan sonra eski adrese çıkarılan tebliğler muhataba yapılmış sayılır.

Daha önce tebligat yapılmamış olsa bile, tüzel kişiler bakımından resmî kayıtlardaki adresleri esas alınır ve bu madde hükümleri uygulanır."

Somut olayda, mahkemece, davalı şirketin şube adresi olarak bildirilen "Organize Sanayi Bölgesi 8. Cad. No:63/A Melikgazi/Kayseri" adresine 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 35. maddesine göre dava dilekçesi tebliğ edilerek yargılama sonuçlandırılmış, davalı vekili ise tebligatın usulsüz olduğunu ileri sürmüştür.

Ticaret Sicil Müdürlüğü kayıtlarına göre tebligat yapılan adreste faaliyet gösteren şubenin 26.05.2011 tarihi itibarıyla kapatıldığı ve söz konusu adrese yapılan tebligatın usulsüz olduğu açıktır. Mahkemece, dava dilekçesinin, usulün uygun olarak tebliği ile taraf teşkili sağlandıktan sonra işin esasının incelenmesi gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesi isabetsizdir.

Kabule göre de, davacı lehine icra takibi değeri üzerinden nisbi vekalet ücretine hükmedilmesi gerekirken, maktu vekalet ücretine hükmedilmesi de hatalı olup, bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebeplerle BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 18.06.2015 gününde oybirliği ile karar verildi.

No: 144

Esas No : 2013/12960

YARGITAY KARARI

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin haksız şekilde feshedildiğini ileri sürerek kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, fazla mesai, yıllık izin, genel tatil, hafta tatili ve ücret alacaklarının ödetilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı Uşak Basın Yayın Ltd. Şti. vekili, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı taraf vekilleri temyiz etmiştir.

Gerekeç:

İşyeri devrinin temel ölçütü, ekonomik birliğin kimliğini korunmasıdır. Avrupa Adalet Divanı kararlarına göre, maddi ve maddi olmayan unsurların devredilip devredilmediği ve devir anındaki değeri, işgücünün devri, müşteri çevresinin devri, işyerinde devirden önce ve

sonra yürütülen faaliyetlerin benzerlik derecesi, işyerinde faaliyete ara verilmişse bunun süresi işyeri devrinin kriterleri arasında kabul edilmektedir (Süzen, v. Zehnacker Krankenhausservice, Case 13/95, 1997, ECR I-1259. ; Spijkers v. Benedik, Case 24/85, 1986, ECR 1119.)

Davalıların hukuki sorumluluğu özellikle “tüzel kişilik perdesinin kaldırılması ve “organik bağ” kavramları ışığında da ele alınmalıdır. İdeal olan sorumluluğa ilişkin düzenlemelerin yasalarda yer alması ya da ortak topluluğuna yönelik sözleşmelerde ayrıntılı açıklamalara yer verilmesidir.

Tüzel kişilik, oluşturulacak kişiliğin kendine özgü amaç birliği içinde ve bağımsız bir varlık olarak ortaya konabilir. Tüzel kişiliğin malları, onu kuran gerçek kişilerden ayrılır. İşte tüzel kişilik perdesinin ortadan kaldırılması ile gerçek kişilerin sorumluluğuna gidilebilir. (Antalya, Gökhan; “Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması Teorisi, Tebliğ Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi (MÜHF), İstanbul 2008, sh 146)

İkinci şekli ise, “Çapraz perdeyi kaldırma”dır. Aynı şirketler topluluğu içinde yer alan kardeş şirketler arasında perdenin kaldırılmasıdır. (Öztekin, Selçuk/Memiş, Tekin “Şirketler Hukuku ve İcra İflas Hukuku İlkeleri Karşısında Borçlu Şirketin Alacaklarının Hakim Ortağa Karşı Korunması” (Tebliğ) MÜHF, İstanbul 2008, sh 208)

Tüzel kişi ile ortakların alanlarının organizasyon ve malvarlıkların birbirine karışması, yetersiz sermaye ve özellikle şirket tüzel kişiliğinin bilinçli olarak üçüncü kişileri zarara uğratılması tüzel kişilik perdesinin ortadan kaldırılması nedenlerindedir. (Öztekin/Memiş: sh 197 vd) Başka bir anlatımla, bu davalar borçlunun alacaklarından mal kaçırmak amacıyla yaptığı tasarrufların hileli, muvazaalı işlemlerin borçlunun alacaklısına karşı hükümsüz hale gelmesi yaptırımını hedefleyen hakim hukuku biçiminde bir son çaredir. (Yıldırım, Kamil; “Maddi Hukuk İcra Hukuku İlişkisi ve İptal Davalarından Perdeyi Kaldırma Teorisine Hukuki Korunma Sağlayan Enstrümanlar,” Tebliğ, MÜHF, İstanbul 2008, sh 193)

“Organik Bağ” tüzel kişiye karşı olan alacakların takip edilmesinde, bu takibin asıl borçlu şirket ile birlikte onunla belirli bir düzeyde hukuki ilişkiye ve bağa sahip olan şirkete karşı yapılabilmesini sağlayan bir hukuki yoldur. Bu halde iktisadi bütünlük aranmaz.

Somut olayda, davacı, davalıların birbirlerinin devamı olan şirketler olup, şirketlerin yaptıkları işler ile sahiplerinin aynı olduğunu ileri sürmüştür. Mahkemece, davalı şirketlerin farklı şirketler oldukları gerekçesiyle davalı Yıldırım Basın Yayın Ltd. Şti. yönünden davanın tefrikine karar verildikten sonra, hüküm altına alınan alacakların Uşak Basın Yayın Ltd. Şti.'den tahsiline karar verilmiş ise de, yapılan araştırma eksik ve hüküm kurmaya yeterli bulunmamaktadır.

Dosya içeriğinden, davacının davalı Uşak Basın Yayın Şti.'den sonra Yıldırım Basın Yayın Ltd. Şti.'de çalıştığı, tanıkların da şirketin isim değiştirerek Yıldırım Basın Yayın Ltd. Şti. olarak devam ettiğini beyan ettikleri anlaşılmaktadır. Şu halde, söz konusu şirketlerin ortakları ve faaliyet alanları, işyerinde çalışanları belirlenmeli, aralarındaki ilişkinin gerçek bir işyeri devrine dayanıp dayanmadığı tespit olunmalıdır. Bu amaçla üç kişilik uzman bilirkişi heyeti vasıtasıyla mahallinde gerekirse keşif yapılarak davalı şirketlerin ticari defter ve işyeri kayıtları üzerinde yapılacak incelemeler neticesinde şirketler arasında organik bağ bulunup bulunmadığının duraksamaya yer vermeyecek şekilde belirlenmesi ve bu suretle toplanacak bütün deliller birlikte değerlendirildikten sonra oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebeplerle **BOZULMASINA**, bozma sebebine göre sair hususların incelenmesine bu aşamada yer olmadığına, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 27.05.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

No: 145

2015-24439 Esas

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesini askerliği sebebiyle haklı olarak feshettiğini ileri sürerek, kıdem tazminatı ve ücret alacaklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalılar vekilleri, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davanın kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2- 4857 sayılı İş Kanununun 37. maddesine göre, işçiye ücretinin elden ya da banka kanalıyla ödenmesi durumunda, ücret hesabını gösteren imzalı ve işyerinin özel işaretini taşıyan “ücret hesap pusulası” verilmesi zorunludur.

Uygulamada çoğunlukla “ücret bordrosu” adı altında belgeler düzenlenmekte ve periyodik ödemelerde işçinin imzası alınmaktadır. Banka aracılığı ile yapılan ödemelerde banka kayıtları da ödemeyi gösteren belge niteliğindedir.

Ücretin ödendiğinin ispatı işverene aittir. Bu konuda işçinin imzasını taşıyan bir ödeme belgesi yeterli ise de, para borcu olan ücretin ödendiğinin tanıkla ispatı mümkün değildir.

Dosya içeriğinde bulunan davacıya ait banka hesap kaydından, davacının ücret alacağıının ödendiği anlaşılmaktadır. Şu halde, mahkemece ücret alacağı talebinin reddi gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 01.10.2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

No: 146

Esas No : 2013/18943

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin, sigorta primlerinin düşük ücret üzerinden gösterilmesi, fazla mesai ücretinin ödenmemesi ve yıllık izinlerinin kullanılmaması sebepleriyle iş

sözleşmesini haklı sebeple feshettiğini belirterek, kıdem tazminatı, fazla mesai ve yıllık izin ücreti alacaklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı vekili temyiz etmiştir.

Gerekeçe:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Mahkemece, yıllık izin ücreti yönünden davanın kısmen kabulüne, fazla mesai ve kıdem tazminatı alacağı yönünden davanın reddine dair verilen karar, Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin 01.06.2010 tarihli ilâmiyla, emsal ücretin araştırılarak, belirlenecek ücrete göre feshin haklı olup olmadığına karar verilmesi gerektiği gerekçesiyle bozulmuştur.

Mahkemece, uyulan bozma ilamına göre, emsal ücret ticaret odasından araştırılarak yeniden hüküm kurulmuş, ancak bu defa Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin 30.06.2011 tarihli ilamıyla, bozma ilamının gereğinin tam olarak yerine getirilmediği, işçi ve işveren sendikaları, yapılan işe ilişkin diğer işçi ve işveren kuruluşlarından emsal ücret araştırılması gerektiği gerekçesiyle bozulmuştur. Mahkemece, uyulan bozma ilamına göre, yeniden emsal ücret araştırması yapılarak, davacının ücretinin düşük gösterildiği ve iş sözleşmesini haklı sebeple feshettiği kabul edilerek, kıdem tazminatı alacağının hüküm altına alınması isabetli ise de, bozma konusu yapılmayan ve ilk kararda reddedilen fazla mesai alacağına hükmedilmesi hatalıdır. İlk bozmadan önce, fazla mesai alacağı reddedilmiş ve kararın davacı tarafından temyizi üzerine fazla mesai alacağı bozma konusu yapılmamakla ve mahkemece bozmaya uyulmakla, bu husus davalı yönünden usuli kazanılmış hak oluşturmuştur. Şu halde, bozma ilamında değinilmeyen fazla mesai alacağının reddi gerekirken, yazılı şekilde kabulü yönünde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten dolayı **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 20.05.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

No: 147

Esas No : 2013/36233

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, davalı işyerinde çalışanlara her yıl, bir önceki yıl gösterdikleri performansına istinaden ikramiye ödemesi yapıldığını, müvekkiline de elektronik posta yoluyla ikramiyeye hak kazandığını bildirildiğini, ancak diğer çalışanlara ödeme yapılmasına rağmen sadece müvekkiline ödeme yapılmadığını ve bu suretle eşit davranma ilkesine de aykırı davranıldığını ileri sürerek, ikramiye alacağı ile eşit davranma ilkesine aykırılık nedeniyle maddi tazminat alacaklarının ödetilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davacının performansının düşük olması nedeniyle prim ödemesi yapılmadığını belirterek davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, davanın reddine karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davacı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davacının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Somut olayda, mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davacının ikramiye ödemesine hak kazandığı gerekçesiyle ikramiye alacağı ve eşit davranma ilkesine aykırılık nedeniyle maddi tazminat alacağının hüküm altına alınmasına dair karar, 9. Hukuk Dairesi'nin 26.12.2012 tarihli ilâmıyla, uyuşmazlığın, işverenin eşit davranma borcuna aykırı davranıp davranmadığı noktasında toplandığı, davalı işverenin diğer işçilere prim ödemesine karşın, davacıya prim ödememesinin eşit işlem borcuna aykırılık teşkil etmeyeceği ve bu nedenle, davacının buna ilişkin isteminin reddi gerekirken, yazılı şekilde hüküm altına alınmasının hatalı olduğu gerekçesiyle bozulmuştur.

Mahkemece, bozma ilamına uyulmuş, ancak davanın tümünden reddine karar verilerek bozma ilamının gereği tam olarak yerine getirilmemiştir. Bozma ilamında, davalının sair temyiz itirazları reddedilmiş ve açıkça, sadece eşit işlem borcuna aykırılığa ilişkin istemin reddinin gerektiği belirtilmiştir. Bozma ilamına uyulmakla, taraflar yönünden lehte ve aleyhte usûli kazanılmış hak doğacağı gibi mahkeme de uyulan bozma ilamı doğrultusunda hüküm tesis etmek zorundadır. Şu halde, yapılacak iş, davacının ikramiye alacağının bozmadan önceki gibi kabulü ile eşit davranma borcuna aykırılığa dayalı maddi tazminat isteminin reddine karar vermekten ibaret iken, bozmaya yanlış anlam yükleyerek yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup, bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten dolayı **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 21.01.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye

No: 148

2013/32687 Esas

YARGITAY KARARI**Davacı İsteminin Özeti:**

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin haksız şekilde işverence feshedildiğini ileri sürerek, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, ücret, fazla mesai ücreti, yıllık izin ücreti, genel tatil ve hafta tatili ücreti alacaklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı Belka İnş. San. Tic. A.Ş. vekili, davacının istifa ile işten ayrıldığını ve tüm alacaklarının ödendiğini savunarak davanın reddini talep etmiş, davalı Ankara Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü ise taraflarına husumet itirazında bulunarak davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, ücret alacağı ve fazla mesai ücreti yönünden davanın reddine, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, hafta tatili, genel tatil ve yıllık izin ücreti alacağı yönünden ise davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı taraflar temyiz etmiştir.

Gerekçe:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davalıların tüm, davacının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Somut olayda, mahkemece, ücret alacağı yönünden karar verilmesine yer olmadığına, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, yıllık izin, fazla mesai, genel tatil ve hafta tatili ücreti alacakları yönünden ise giydirilmiş ücretin brüt 1.286,76 TL olduğunun kabulüyle, alacakların hüküm altına alınmasına dair verilen karar, davalıların temyizi üzerine 9. Hukuk Dairesi'nin 2011/39320 esas, 2011/43698 karar sayılı ilamıyla, sadece fazla mesai ücreti ve hafta tatili ücreti yönünden, getirtilecek tüm bordrolar ile banka kanalıyla yapılan ödemelerin karşılaştırılması ve fazla mesai ile hafta tatili ödemesi var ise yahut bunun karşılığında davacıya izin kullandırılmış ise bu dönemlerin hesaptan mahsup edilmesi gerektiği gerekçesiyle bozulmuştur.

Mahkemece, uyulan bozma ilamı doğrultusunda yapılan araştırma ile fazla mesai ve hafta tatili ücreti yönünden ödeme yapıldığı veya karşılığında izin kullandırıldığı tespit edildiği ayların dışlanması suretiyle hafta tatili alacağının hüküm altına alınması ve fazla mesai alacağının reddi isabetlidir. Ancak, bozma ilamında değinilmediği halde, bozmadan sonra, giydirilmiş ücretin brüt 1.152,60 TL olarak kabulü ile alacakların eksik olarak belirlenmesi ve yine genel tatil alacağı yönünden bazı günlerin dışlanması doğru olmamıştır.

Mahkemenin Yargıtay Dairesince verilen bozma kararına uyması sonunda, kendisi için o kararda gösterilen şekilde inceleme ve araştırma yaparak, yine o kararda belirtilen hukuki esaslar gereğince hüküm verme yükümlülüğü doğar. Usuli kazanılmış hak olarak tanımlayacağımız bu olgu mahkemeye, hükmüne uyduğu Yargıtay bozma kararında belirtilen çerçevede işlem yapma ve hüküm kurma zorunluluğu getirmektedir.

Mahkemenin, Yargıtay'ın bozma kararına uyması ile bozma kararı lehine olan taraf yararına bir usuli kazanılmış hak doğabileceği gibi bazı konuların bozma kararı kapsamı dışında kalması yolu ile de usuli kazanılmış hak gerçekleşebilir. Yargıtay tarafından bozulan bir hükmün bozma kararının kapsamı dışında kalmış olan kısımları kesinleşir. Bozma kararına uymuş olan mahkeme kesinleşen bu kısımlar hakkında yeniden inceleme yaparak karar veremez. Bir başka anlatımla, kesinleşmiş bu kısımlar, lehine olan taraf yararına usuli kazanılmış hak oluşturur.

Bu açıklamalar ışığında, mahkemece yapılacak iş, bozma dışında kaldığı üzere, giydirilmiş ücretin 1.286,76 TL olarak kabulü ile alacakların hüküm altına alınması, genel tatil ücreti alacağının bozma öncesi tespit edilen süre üzerinden belirlenmesi, hafta tatili alacağının ise bozma sonrası tespit edilen süre üzerinden belirlenmesinden ibaret iken, yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten dolayı **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 26.11.2013 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

No: 149

Esas No : 2013/11343

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin haksız şekilde işverence feshedildiğini ileri sürerek, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ve yıllık izin ücreti alacaklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalılar temyiz etmiştir.

Gereke:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davalıların aşağıdaki bentlerin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-4857 sayılı İş Kanununun 59. maddesinde, iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde, işçiye kullanılmayan yıllık izin sürelerine ait ücretlerin son ücret üzerinden ödeneceği hükme bağlanmıştır. Yıllık izin hakkının ücrete dönüşmesi için iş sözleşmesinin feshi şarttır. Bu noktada, sözleşmenin sona erme şeklinin ve haklı nedene dayanıp dayanmadığının önemi bulunmamaktadır.

Yıllık izinlerin kullanıldığı noktasında ispat yükü işverene aittir. İşveren yıllık izinlerin kullanıldığını imzalı izin defteri veya eşdeğer bir belge ile kanıtlamalıdır. Bu konuda ispat yükü üzerinde olan işveren, işçiye yemin teklif edebilir.

Somut olayda, davacı yıllık ücretli izinlerinin kullanılmadığını iddia etmiş, davalı ise kullanıldığını savunmuştur. Mahkemece, belirlenen yıllık izin ücreti alacağı hüküm altına alınmış ise de, yapılan araştırma eksik ve hüküm kurmaya yeterli bulunmamaktadır. Davalı, delil listesinde açıkça yemin deliline dayanmış, ancak mahkemece bu husus değerlendirilmemiştir. Yapılacak iş, davalıya yemin teklif etme hakkını hatırlatmak, yemin teklif edildiği takdirde yöntemince gereği yapılarak oluşacak sonuca göre karar vermekten ibaret iken eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi isabetsizdir.

3-Kabule göre de, imzalı olan 2010 Şubat bordrosuna göre, davacının, 12 gün yıllık izin kullandığının anlaşılmasına rağmen, bu hususun da değerlendirilmemesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebeplerle **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 06.05.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye

No: 150

2014-14489 Esas

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin haksız şekilde işverence feshedildiğini ileri sürerek, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, fazla mesai ücreti, genel tatil ve yıllık izin ücreti alacaklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalılar vekili, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı taraflar temyiz etmiştir.

Gerekçe:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre tarafların aşağıdaki bentlerin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-İş sözleşmesinin, işverence haklı olarak feshedilip feshedilmediği ve bu suretle işçinin kıdem ve ihbar tazminatlarına hak kazanıp kazanmadığı noktasında taraflar arasında uyuşmazlık söz konusudur.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 25. maddesinin II. bendinde, ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller sıralanmış ve belirtilen durumlar ile benzerlerinin varlığında işverenin haklı fesih imkanının olduğu açıklanmıştır. Yine aynı maddenin II. bendinin (e) alt bendinde, işverenin güvenini kötüye kullanmak, hırsızlık yapmak, işverenin meslek sırlarını ortaya atmak gibi doğruluk ve bağlılığa uymayan işçi davranışlarının da işverene haklı fesih imkanı verdiği ifade edilmiştir. Görüldüğü üzere yasadaki haller sınırlı sayıda olmayıp, genel olarak işçinin sadakat borcuna aykırılık oluşturan söz ve davranışları işverene fesih imkanı tanınmaktadır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 25 II-h bendinde, işçinin hatırlatıldığı halde görevlerini yapmamakta ısrar etmesi durumunda işverenin haklı fesih imkanının bulunduğu hükme bağlanmıştır.

İş görme edimi işçi tarafından işverenin verdiği talimatlara uygun olarak yerine getirilmelidir. İşverenin talimatlarının da iş sözleşmesi, toplu iş sözleşmesi getirilebilecek sınırlamalara ve işçinin eğitimi, yeteneği ve takati gibi hususlara aykırılık oluşturmamalıdır.

1475 sayılı İş Kanununda işçinin hatırlatıldığı halde görevlerini yapmaması haklı fesih nedeni olarak sayılmış ve işçinin bu anlık durumu yeterli görülüşken, 4857 sayılı İş Kanunu ile işçinin bu görevi yapmamakta ısrar etmesi kuralı getirilmiştir. Bu noktada işverenin hatırlatmasının ardın da sadece bir kez görevi yapmama yeterli sayılmamalıdır. İşçinin görevi yapmama eylemi hatırlatmanın ardından da devamlılık arz etmelidir.

Dosya içeriğinden, 04.04.2006 tarihinden itibaren davalı işyerinde ekip şefi olarak çalışan davacının iş sözleşmesinin 18.08.2010 tarihinde, birçok gün mesai saatleri içinde ikametgahında ya da işi ile ilgisi olmayan mahallerde bulunduğu ve iş faaliyetlerinde

kullanılmak üzere kendisine verilen telefon hattı ile mesai saatleri içinde ve dışında uzun görüşmeler yaptığı gerekçesiyle 4857 sayılı Kanun'un 25. maddesinin II-e ve h bentleri uyarınca feshedildiği anlaşılmaktadır.

Somut olayda, mahkemece, davacının mesai saatleri içinde evinde olduğu ve bunu izin almadan yaptığı kabul edilerek, davalının sözleşmeyi haklı sebeple feshettiği gerekçesiyle kıdem ve ihbar tazminatlarının reddine karar verilmiş ise de, karar dosya içeriğine uygun düşmemektedir. Davacı hakkında fesih sebebine ilişkin olarak, daha önce yapılmış görevini hatırlatmaya dair uyarı olmadığı gibi, uzun süren telefon görüşmeleri yaptığı kanıtlanamamıştır. Kaldı ki, görüşmelerin içeriği bilinemeyeceği için işle ilgisi olup olmadığının tespiti de mümkün değildir. Davacının sadece bir aylık dönemi kapsayan rotasyon kayıtları ise davacının mesai saatleri içinde ikametgahında veya iş ile ilgisi olmayan yerlerde bulunduğunu kesin olarak ortaya koymamaktadır. Şu halde, 4857 sayılı Kanun'un 25/II-e ve h bentlerinde düzenlenen fesih sebepleri koşulları itibariyle oluşmadığından kıdem ve ihbar tazminatlarının kabulü gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

3-Davacı vekilinin ıslah talebine karşı, davalı vekili süresinde zamanaşımı defini ileri sürmüş, ancak mahkemece bu husus nazara alınmamıştır. Davalının, ıslaha karşı vaki zamanaşımı defii dikkate alınarak belirlenecek alacakların hüküm altına alınması gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi bu yönü ile de hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebeplerden **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 17.09.2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

No: 151

Esas No : 2014/22580

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin işverence haksız olarak feshedildiğini ileri sürerek, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, ücret, yıllık izin ücreti ve fazla mesai alacaklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı, taraf vekilleri temyiz etmiştir.

Gerekçe:

Bir davadaki asıl sorun hakkında karar verilebilmesi için daha önce çözülmesi gereken bir sorunun başka bir mahkeme tarafından başka bir davada karara bağlanması gereken hallerde bekletici mesele söz konusu olur.

Derdest olan bir davanın sonuçlanmasının başka bir davada bekletici sorun yapılabilmesi için bekletici mesele yapılacak davanın başka bir mahkemede görülmekte olması ve iki dava arasında bağlantı bulunması gerekir. Mevcut olup olmadığı diğer davada kesin olarak karara bağlanacak olan hukuki ilişkinin, kısmen veya tamamen bekletilerek

davaya etkili olması başka bir ifadeyle diğer dava hakkında verilecek hükmün bekletilerek davada verilecek hükmü etkileyecek nitelikte olması gerekir.

Somut olayda, davacı vekili, dava dilekçesi ile hizmet tespiti ve işçilik alacakları talebinde bulunmuş, mahkemece, 22.01.2013 tarihli oturumda işçilik alacakları talebi yönünden dava ayrılarak, farklı bir esasa kaydedilmiştir. UYAP üzerinden tetkik edilen hizmet tespiti davasının henüz kesinleşmediği anlaşılmıştır.

Mahkemece, bu davayı doğrudan etkileyecek olması sebebiyle, hizmet tespitine ilişkin davanın bekletici mesele yapılarak kesinleşmesinin beklenilmesi ve oluşacak sonuca göre değerlendirme yapılması gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebeplerle **BOZULMASINA**, bozma sebebine göre sair hususların incelenmesine bu aşamada yer olmadığına, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgilie iadesine 17.12.2015 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

No: 152

2014-18139 esas

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin toplu iş sözleşmesinden kaynaklanan ve ödenmeyen ilave tediye, giyim ve koruyucu eşya yardımı, kırtasiye ve eğitim yardımı, ücret farkı, banka promosyon alacağı, asgari geçim indirimi, hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı, davalı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 124. maddesinde, maddi bir hatadan kaynaklanan veya dürüstlük kuralına aykırı olmayan taraf değişikliği talebinin, karşı tarafın rızası aranmaksızın hâkim tarafından kabul edileceği, dava dilekçesinde tarafın yanlış veya eksik gösterilmesi kabul edilebilir bir yanılığa dayanıyorsa, hâkimin karşı tarafın rızasını aramaksızın taraf değişikliği talebini kabul edebileceği düzenlenmiştir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu derdestlik konusunu dava şartı olarak düzenlemiştir. 6100 sayılı Kanun'un 114/1 maddesinde aynı davanın, daha önceden açılmış ve hâlen görülmekte olmaması gerektiği dava şartı olarak belirtilmiştir. 6100 sayılı Kanun'un 448. maddesine göre "Bu Kanun hükümleri, tamamlanmış işlemleri etkilememek kaydıyla derhâl uygulanır." 450. maddesinde "(1) 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ek ve değişiklikleri ile birlikte tümüyle yürürlükten kaldırılmıştır." düzenlemesi mevcuttur. Anılan düzenlemelerden de anlaşılacağı üzere 6100 sayılı Kanun'un hükümleri tamamlanmış işlemleri etkilememek kaydıyla derhal yürürlüğe girecektir. 1086 sayılı Kanun döneminde açılan davalara ilişkin olarak eski kanun hükümlerinin uygulanması istisnai olarak 6100 sayılı Kanun'un geçici 1 ve 2. maddelerinde düzenlenmiştir. Buna göre, 6100 sayılı Kanun'un yargı yolu ve göreve ilişkin hükümleri, ile senetle ispat, istinaf ve temyiz ile temyizde duruşma yapılmasına ilişkin parasal sınırlarla ilgili hükümleri Kanunun

yürürlüğe girmesinden önceki tarihte açılmış olan dava ve işlerde uygulanmaz. Kanun açıkça bir istisna getirmediğine göre dava şartı olarak düzenlenen derdestlik müessesesinin 1086 sayılı Kanun döneminde açılan davalarda da uygulanması gerekecektir.

Her iki davanın aynı sayılması için gerekli şartlar bakımından maddi anlamda kesin hüküm ile derdestlik arasında hiç bir fark yoktur. O sebeple bu dava ile görülmekte olan başka bir davanın aynı dava olduğunu söyleyebilmek için; maddi anlamda kesin hükümdeki gibi; her iki davanın taraflarının, dava konusunun ve dava sebeplerinin aynı olması gerekir. İki davanın taraflarının aynı olması için tarafların her iki davada da aynı sıfatla davacı veya davalı sıfatıyla hareket etmiş olmaları gerekmez. Derdestlik itirazında dava sebebinden maksat da hukuki sebepler değil davanın dayanağını teşkil eden vakıalardır. Her iki davanın taraflarının, konusunun ve dava sebeplerinin aynı olduğu kanısına varılırsa 1086 sayılı Kanun'un 187/4 ve 194 maddeleri gereği ikinci davanın açılmamış sayılmasına, 6100 sayılı Kanun'un 114/1 ve 115/2 maddesine göre ise davanın usulden reddine karar verilmelidir.

Somut olayda, davacı vekilinin, davacı ismini maddi hata sonucu Mustafa Sungurtaş yerine Adem Uğurer olarak yazdığı, Adem Uğurer için aynı tarihte ve aynı taleplerle dava açtığı vekaletnameden ve dosya kapsamından anlaşılmaktadır. Mahkemece, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 124. maddesi uyarınca davacı vekilinin taraf değişikliği talebinin kabulü gerekirken, gerçekte davacı olmayan Adem Uğurer'in davacı olarak kabulü ile yazılı şekilde hüküm kurulması hatalıdır.

Kabule göre de, aynı kişi tarafından aynı dönem ve talepler bakımından açılan iki davadan dolayı davanın derdestlik sebebiyle usulden reddi gerekirken, esasa girilerek hüküm kurulması hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebepten BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 12.11.2015 gününde oybirliği ile karar verildi.